

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี

โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ E-mail sakdanai.san@mcu.ac.th

ที่ พิเศษ / ๒๕๖๗

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ส่งรายงานความก้าวหน้าวิจัย ปี งปม.๒๕๖๗.

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ตามที่มหาวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดীনัย นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร และประธานหลักสูตร วิชาประวัติศาสตร์บัณฑิต รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ / ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี ภาควิชารัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำกรวิจัยส่วนงาน ปี งปม. ๒๕๖๗ โครงการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขุขันธ์ศรีสุวรรณภูมิ และการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” ตามสัญญาเลขที่ ว.๐๐๐/๒๕๖๗.. โดยกำหนดให้นักวิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัยให้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อตรวจสอบพิจารณา ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้า ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าการวิจัย ๓ บท เรียบร้อยแล้ว จึงส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย จำนวน ๔ ชุด พร้อมไฟล์ข้อมูล แก่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป ตามรายละเอียดที่แนบมานี้ พร้อมกันนี้ข้าพเจ้ามีความพร้อมที่จะนำเสนอรายงานการวิจัยด้วยตนเอง ในรอบวันที่ ๒๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ ๒๕๖๗ ตามวัน เวลา ที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการต่อไป

(พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย ส่วนงาน

ผู้วิจัย โทร...๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ ผู้ร่วมวิจัย โทร. ๐๙-๔๕๕๓-๕๓๖๖

รายงานการวิจัยฉบับก้าวหน้า

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้าง
สมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการ
ท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

The participation of the public, private, and civil society sectors
in building the Somdet Buddha Pussayakhiri Sri Suwanabhum
and Developing Place of civilization to connect tourism
Dhavaravati of Mueang U-Thong Suphan Buri Province

โดย

พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.

พระครูโสภณวีรานูวัตร, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนงาน จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCURS

รายงานการวิจัยฉบับก้าวหน้า

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้าง
สมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการ
ท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

The participation of the public, private, and civil society sectors in
building the Somdet Buddha Pussayakhiri Sri Suwanabhum
and Developing Place of civilization to connect tourism Dhavaravati of
Mueang U-Thong Suphan Buri Province

โดย

พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.

พระครูโสภณวีรานูวัตร, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCURS

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Progress Research Report

Research Program

The participation of the public, private, and civil society sectors in
building the Somdet Buddha Pussayakhiri Sri Suwanabhumi and
Developing Place of civilization to connect tourism
Dhavaravati of Mueang U-Thong Suphan Buri Province

By

Phra Khru Palad Phuddhisart

Phra Khru Saponveeranuwat

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Suphanburi

Buddhist College

C.E. 2023

Research Project Funded

by (Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

MCURS

สารบัญ (ชั่วคราว)

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ คำถามการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒.๑ ประวัติการสร้างพระพุทธรูป	๑๐
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	๑๖
๒.๓ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	๒๑
๒.๔ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ	๒๙
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	๔๐
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างพระพุทธรูป	๕๐
๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๔
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๐
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๔

บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๖๘
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๘
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๙
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๙
	๓.๔ การเก็บข้อมูล	๗๑
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
	๓.๖ การพิทักษ์สิทธิและจรรยาบรรณในการวิจัย	
	๓.๗ สรุปแผนการวิจัย	๗๓
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
	๔.๑ การศึกษาบริบทวิสาหกิจการท่องเที่ยว	
	๔.๒ ศึกษาองค์ประกอบหลักและส่วนประสมการจัดการตลาด ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของวิสาหกิจชุมชนวิถียุทธ จังหวัดสุพรรณบุรี	
	๔.๓ เสนอแนวทางการจัดการตลาดส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวิถียุทธ จังหวัดสุพรรณบุรี	
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. บทความวิชาการ
- ภาคผนวก ข. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์
- ภาคผนวก ค. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรม
ที่ได้ดำเนินการมาแลผลที่ได้รับของโครงการ
- ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ภาคผนวก จ. หนังสือยินยอม เข้าร่วมการวิจัย
- ภาคผนวก ฉ.. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ภาคผนวก ช. ใบขอจริยธรรม

ภาคผนวก ซ. รูปภาพกิจกรรมที่ดำเนินการวิจัย

ภาคผนวก ฅ. แบบสรุปโครงการวิจัย

ภาคผนวก ฎ. ประวัติคณะผู้วิจัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

สารบัญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ		ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มฺ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมหรือชุมชนให้เป็นอย่างยั่งยืน (Sustainable Community Development) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทของแต่ละแห่งจะมีอัตลักษณ์ประจำถิ่นที่แตกต่างกันและมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณที่จะสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน จำเป็นต้องพึ่งพาสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม ระดับองค์กร หรือระดับประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการที่คนปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ^๑ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนที่มีนัยสำคัญ โดยบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมทุกขบวนการนั้น อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานคติความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ เพราะหลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะหมายรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี และควรคิดว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง มีความสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม^๒ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาโครงการสร้างพระพุทธรูปศิลาขาวสุวรรณภูมิให้เชื่อมโยงกับกลุ่มแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองเพื่อยกระดับให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิง

^๑ .วันชัย วัฒนศัพท์. คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน: คู่มือการจัดการสร้างความปรองดองในระบบบริการสาธารณสุข. ขอนแก่น: ศรีภรณ์ ออฟเซ็ท. ๒๕๕๓.

^๒ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร: ๕๕๘ Print. ๒๕๕๖.

ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นโครงการ “การกุศล” ที่ดำเนินการไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ร่วมงานเป็นเงิน นอกจากนี้จะได้บุญกุศล ได้ความสุขใจ การภาคภูมิใจในการสร้างสาธารณะประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ดังนั้น ผู้นำในการก่อสร้างพระพุทธปุษยคีรี ได้แก่ พระธรรมพุทธิมงคล (สอิ่ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอิ่ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร พระเดชพระคุณท่านต้องแสวงหาปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยเสริมให้เกิดศรัทธาแห่งปัญญาที่ทุกภาคส่วนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วม ได้ใช้ทักษะการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมให้มีสัดส่วน รักษาระดับการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/งานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่ไม่มั่งบประมาณ ไม่มีอำนาจสั่งการหรือบังคับบัญชาของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถระดมทุนในการสร้างพระพุทธรูปและการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ทั้งนี้ เพราะเมืองอู่ทองนั้นนักโบราณคดีได้พบหลักฐานการติดต่อค้าขายกับอินเดียตั้งแต่สมัยยุคเหล็กตอนปลายของอินเดีย (อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๕)^๓

เมืองโบราณอู่ทอง ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจรเข้สามพัน มีร่องรอยการอยู่อาศัยมาอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองจากสังคมเกษตรกรรมในระดับหมู่บ้านเข้าสู่สังคมเมือง จนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมเมืองหนึ่งในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา^๔ พบโบราณสถานที่เป็นเจดีย์ ๑๓ องค์ พบโบราณวัตถุอยู่ในเขตอู่ทองในสมัยทวารวดีหลายชนิด ได้แก่ ในเจดีย์หมายเลข ๑ พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดีเป็นพระพุทธรูปสำริด ปางเสด็จจากดาวดึงส์และแผ่นอิฐตกแต่งลวดลายธรรมจักรและจารึก จัดอยู่ในราวอายุพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ เจดีย์หมายเลข ๒ พบวัตถุโบราณสมัยทวารวดีเป็นเศียรพระพุทธรูปทองคำ ธรรมจักรศิลา^๕ เป็นต้น นอกจากนี้ยังขุดพบจารึกบนเหรียญเงินจารึก เย ธมมา บนแผ่นอิฐ มีอายุช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พระอุ้มบาตรปูนปั้น เสาหินแปดเหลี่ยมและ

^๓ ชิน อยู่ดี, **เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ที่อำเภออู่ทอง**. โบราณวิทยาเรื่องเมืองอู่ทอง. (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๐๙) หน้า ๔๓-๕๐.

^๔ หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสุพรรณบุรี**, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๒): หน้า ๓๐-๓๗.

^๕ นายเชมชาติ เทพไชย, **โบราณคดีและประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี**. สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ สุพรรณบุรี, (ห้างหุ้นส่วนจำกัด สารรังสรรค์.๒๕๕๒) หน้า ๗๖-๗๘.

แท่นรอง อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔^๖ จึงมีหลักฐานเชื่อได้ว่า พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนเมืองอุทองและยังพบโบราณสถานโบราณวัตถุที่บ่งบอกว่าเป็นศิลปะ”สมัยทวารวดี”จำนวนมาก

พระธรรมพุทธิมงคล (สอึ้ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอึ้ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ได้นำเสนอแผนงาน/โครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ปางโปรดพระพุทธมารดา หรือปางกตัญญูกตเวที ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๔.๙ เมตร สูง ๓๒ เมตร^๗ (รวมแท่น) โดยใช้วิธีการแกะสลัก(นูนสูง) ไว้บนหน้าผามังกรบินเทือกเขาพุทองนาค เขตวนอุทยานแห่งชาติพุฒิม่วง (สภาพเดิมเป็นพื้นที่ที่มีการระเบิดหินบริเวณกว้าง พื้นที่ในภาพรวมเป็นหลุมบ่อลึก ลักษณะภูเขาได้ถูกระเบิดเป็นหน้าผาสูงชัน อยู่ใกล้กับวัดเขาทำเทียม ในเขตตำบลอุทอง อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี) โดยมุ่งหวังให้เป็นพุทธมณฑลประจำจังหวัดเชื่อมโยงกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทองและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพระพุทธศาสนา เป็นรมณีสถาน รวมทั้งสร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้แก่ไพศาลเจริญรุ่งเรืองไปทั่วโลก เป็นการยืนยันว่า “พระพุทธศาสนาต้องคงอยู่กับประชาชนตลอดไป” ภายใต้ความขาดแคลนทรัพยากรการบริหารและการจัดการ ได้เริ่มโครงการก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๕๗ เสร็จสมบูรณ์ทั้งองค์พระ สภาพพื้นที่และสาธารณูปโภค เมื่อปี ๒๕๖๖ โดยได้รับบริจาคและได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทุกประเภทจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม สิ้นค่าใช้จ่ายประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการบริจาคและสนับสนุนทรัพยากรก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ได้มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม และสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตามและรวมถึงตกลงยอมรับได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ มีการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงพัฒนาอย่างไรบ้างที่ผูกมัดทุกภาคส่วนให้ร่วมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพื้นที่การท่องเที่ยวและเป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาาร่วมกัน สร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของ

^๖ หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสุพรรณบุรี, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๒): หน้า ๓๘-๓๙.

^๗ บริษัทธาตุน้ำร้อน จำกัด โครงการแกะสลักพระใหญ่บนหน้าผาเขาทำเทียม สมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (ภาพถ่ายโลด) ๒๕๕๖.

พระพุทธศาสนาให้มั่นคงและเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

๑.๒ คำถามวิจัย

๑.๒.๑ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีปัจจัยใดบ้าง

๑.๒.๒ กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีลำดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

๑.๒.๓ แนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๓ เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธบูชาศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี ปัจจัยการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff^๘ จำนวน ๖ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านกายภาพและชีวภาพ (๒) ด้านเศรษฐกิจ (๓) ด้าน การเมือง (๔) ด้านสังคม (๕) ด้านวัฒนธรรมและ (๖) ทางประวัติศาสตร์ ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงพัฒนาของ Cohen.^๙ ประกอบด้วย (๑) การมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ (๒) การมีส่วนร่วมในเชิงงบประมาณ (๓) การมีส่วนร่วมในเชิงความรับผิดชอบ และ (๔) การมีส่วนร่วมในเชิงการตัดสินใจ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

๑) ประชากร ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการก่อสร้างพระปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ผู้บริหารเขตพื้นที่พิเศษเมืองอุทอง และผู้มีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย

ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จากประธานและคณะกรรมการก่อสร้างพระปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ผู้บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) หรือผู้จัดการพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองและผู้มีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จำนวน ๙ รูป/คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย กระบวนการมีส่วนร่วม การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง และข้อเสนอแนะ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ สถานที่ประดิษฐานพระปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

^๘ . Cohen, John M. and Norman T. Uphoff . **Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. Published by the Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University, 1977.p.p 17-19.

^๙ Cohen, S.L.. **Mobilizing Communities for Participation and Empowerment**. In Servaes, J., Jacobson, T.L., & White, S.A. (eds).Participatory Communication for Social Change. New Delhi: Sage .1996

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านเวลา ช่วงปีการศึกษา ๒๕๖๗

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ หมายถึง พระพุทธรูปปางโปรดพระพุทธรูปมารดา หรือ ปางกัถัญญุกตเวที มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร เป็นพระพุทธรูปที่ใช้วิธีการแกะสลัก (นูนสูง) ไว้บนหน้าผามังกรบินของเทือกเขาพุททังนาค เขตวนอุทยานพุ่มม่วง ตำบลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามาร่วมมือกันก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มทองภายใต้ปัจจัยการมีส่วนร่วม และกระบวนการมีส่วนร่วม

ปัจจัยการมีส่วนร่วม หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มทอง ประกอบด้วย ด้านกายภาพและชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้านทางประวัติศาสตร์

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมได้เข้ามาร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

การมีส่วนร่วมภาครัฐ หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรราชการ ภาครัฐกิจ ได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

การมีส่วนร่วมภาคเอกชน หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนทั้งที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทหรือร้านค้ารวมทั้งองค์กรการกุศลและนิติบุคคลได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคม หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือสมาชิกของชุมชนได้ออกมาทำงานร่วมกัน ได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่ง

อารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพระพุทธศาสนา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ศึกษาแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีเมืองโบราณอู่ทอง ได้นมัสการ ทำบุญ ปิดทองสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ได้ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ณ พุทธมณฑล ที่อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง หมายถึง เมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีสมัยประวัติศาสตร์ ที่รุ่งเรืองราวพุทธศตวรรษที่ ๕-๙ ในแถบเมืองอู่ทอง ตำบลอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ด้านวิชาการ

(๑) ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยการจัดฝึกอบรมและสัมมนาการมีส่วนร่วมเพื่อให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

(๒) มีการเผยแพร่องค์ความรู้แบบบทความวิจัย ในวารสารทางวิชาการ การเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์ หนังสืองานวิจัย หรือผ่านระบบมัลติมีเดีย

๑.๖.๒ ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

(๑) ประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนามีความเจริญ มั่นคง แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองได้มีการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่มากขึ้น

(๒) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพุทธเพิ่มขึ้นใหม่

๑.๖.๓ ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์

(๑) สามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน โดยนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายให้ผู้มาท่องเที่ยว และเป็นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

(๒) สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากประชาชน วิสาหกิจชุมชนที่หลากหลายขึ้น

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้าง สมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยว แหล่งอารยธรรม ทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” คณะผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และให้ความสำคัญกับแนวคิด ทฤษฎี บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดและแสวงกรอบแนวคิด ในการวิจัยโดยกำหนดประเด็น มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- ๒.๑ ประวัติการสร้างพระปุษยคีรี
- ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- ๒.๓ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
- ๒.๔ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
- ๒.๕ งานวิจัย/แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างพระพุทธรูป
- ๒.๖ กรอบแนวคิด

๒.๑ ประวัติการสร้างพระปุษยคีรี

พระพุทธรูปแกะสลักขนาดใหญ่ที่สุดในโลก

หลวงพ่อู่ทอง หรือ พระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ในบริเวณ วัดเขาทำเทียม ใน เขตเทศบาลท้าวอู่ทอง อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี เป็นพระพุทธรูปแกะสลักขนาดใหญ่ที่สุดในโลก บริเวณ หน้าผาที่ชื่อว่า "ผามังกรบิน" องค์หลวงพ่อู่ทองมีความสูง ๑๐๘ เมตร ฐานกว้าง ๘๘ เมตร หน้าตัก กว้าง ๖๕ เมตร อยู่ในพื้นที่ราว ๑๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่เหมืองหินเก่า ที่หมดสัมปทานไปแล้ว ทางโครงการ จึงได้ขออนุญาตจากทางจังหวัดสุพรรณบุรี และกรมป่าไม้ เพื่อสร้างสถานที่แห่งนี้เพื่อเป็นพุทธมณฑลของ จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ (luangpoh uthong icon)

สร้างขึ้นบนผาสูงใหญ่เสียดฟ้าที่มีชื่อว่า "ผามังกรบิน" ซึ่งเกิดจากการดำริของ พระเทพ สุวรรณโมลี (สอิ่ง สิรินนโท ป.ธ.๘) ที่ปรึกษาเจ้าคณะ จ.สุพรรณบุรี และเจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร หลังมีหลักฐานจากกรมศิลปากรระบุว่า ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแพร่ พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิและเนื่องจากเดิมที่แห่งนี้เคยเป็นเขตสัมปทานระเบิดภูเขาทำ โรงไม้หิน ก่อนจะหมดสัญญาและทิ้งให้รกร้าง ทางองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. จึงเข้ามาปรับทัศนียภาพด้านหน้าองค์พระให้

สวยงามน่ามอง เมื่อเดินทางเข้ามาภายในจะเห็นทั้งภาพน้ำตกธรรมชาติ สายน้ำไหลเย็น และความเขียวชอุ่มของภูเขาที่มีทั้งต้นไม้ใหญ่อันอุดมสมบูรณ์ พร้อมแอ่งน้ำขนาดใหญ่

ภาพ ๒.๑ พระพุทธรูปแกะสลักภูเขาใหญ่ที่สุดในโลก

จุดเริ่มต้นการเผยแพร่ศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ

นอกจากความยิ่งใหญ่และงดงามขององค์พระพุทธรูปแล้ว ณ พื้นที่แห่งนี้ยังมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน โดยมีการสันนิษฐานกันว่า วัดเขาทำเทียม ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระพุทธรูปศิลาสุวรรณภูมิ เป็นวัดแห่งแรกในประเทศไทย หลังจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานได้ ๓๐๐ ปี ในขณะนั้นพระโมคคัลลีบุตรติสสะเถระ ได้ทำการสังคายนา หรือการรวบรวมพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ครั้งที่ ๓ โดยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย เป็นพระอุปถัมภ์ ส่งพระโสณะ และพระอุตตรเถระ เดินทางมาเผยแพร่พุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ พร้อมจารึกภาษาสันสกฤตโบราณบนแผ่นศิลาไว้ว่า ปุชยคิริ หรือ ปุชยคีรี หมายถึง ภูเขา ดอกไม้ เนื่องจากบนภูเขามีสายน้ำที่สวยงาม ซึ่งประกอบด้วย ดอกสุพรรณิภา (สมอฝ้าย) ดอกจิวป่าสามสี เป็นที่น่าอัศจรรย์ ที่ชื่อ ปุชยคิริ ซึ่งพ้องกับชื่อภูเขาปุชยคีรีสังฆาราม ในเมืองสาญจี รัฐโอริสสา นั่นเอง

ภาพ ๒.๒ พระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ

สำหรับชื่อวัดเขาทำเทียมนั้น หมายถึง วัดที่สร้างคู่กับวัดเขาพระ เพราะคำว่า เทียม หมายถึง คู่กัน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับการอนุญาตให้สร้างพร้อมวัดเขาพระ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา (เขตที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่สงฆ์เพื่อใช้เป็นที่สร้างพระอุโบสถ) ในปี พ.ศ. ๒๕๗๑

นอกจากนี้ด้านในยังมีพระแม่ธรณีบีบมวยผมประดิษฐานอยู่ รวมถึงพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ประดิษฐานที่เปิดให้ผู้คนเข้ามาสักการบูชาขอพรเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจในวันสำคัญต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา

พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรีแห่งนี้ นอกจากจะเป็นประติมากรรมอันงดงามและยิ่งใหญ่แล้ว ที่นี่ยังเป็นทั้งแหล่งเรียนรู้ของทั้งเยาวชน ประชาชนทั่วไป และพุทธศาสนิกชนที่ศรัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จากการสนับสนุนของหน่วยงานจากภาครัฐ โดยเฉพาะ อพท. ที่เข้ามาช่วยพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสถานที่ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยรอบในระยะยาว สอดคล้องกับคำนิยามของพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิที่ว่า "หนึ่งเดียวในไทย ยิ่งใหญ่ในโลก มรดกคู่ฟ้าดิน"

๒.๑.๒ แหล่งอารยธรรมทวารวดี(อู่ทอง) (Dvaravati Civilization)

การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรากเหง้าของวิถีชีวิตของชาติไทย การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ จะเป็นช่องทางหนึ่งในการลดทอนการครอบงำของพหุวัฒนธรรม ช่วยในการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ และอัตลักษณ์ของคนไทย รวมถึงวัฒนธรรมของชาติอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วินัย พงศ์ศรีเพียร ได้กล่าวไว้ว่า

“..ความเข้าใจแก่นแท้ของวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชาติเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เท่านั้น เพราะประวัติศาสตร์ทำให้เราได้ว่ารู้ว่า ลักษณะเฉพาะของสังคมของเราได้พัฒนาบนพื้นฐานของอะไร.” (วินัย พงศ์ศรีเพียร,ดร., ๒๕๔๓ : ๒)

ดังนั้น การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ นอกจากจะเป็นการแสวงหาความหมายที่แฝงอยู่ในเหตุการณ์ของอดีตแล้ว ยังได้เรียนรู้ วิธีการบันทึกของนักประวัติศาสตร์ ในแต่ละยุค รู้ระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการสร้างองค์ความรู้ ทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนสมัยเมืองอุทองโบราณช่วงพุทธศตวรรษที่ ๙ - ๑๕

จากตำนานหรือเอกสารทางศาสนา กล่าววา ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๓ พระเจ้าอโศกมหาราช ได้ทรงส่งสมณทูตสายที่ ๘ โดยมีพระโสณเถระและพระอุตตเถระเป็นหัวหน้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ (วิ.อ. (บาลี) ๑/๕๘, มหาวส. (บาลี) ๑/๖/๘๒.) ไทยเชื่อว่าได้แก่จังหวัดนครปฐม สวนพม่าก็เชื่อว่าคือเมืองสะเทิม (พระธรรมปฎก,(ป.อ. ปยุตโต, ๒๕๕๔ : ๔๙๔) แล้วประดิษฐานพระพุทธศาสนา จนเป็นปกแผ่นแพรหลาย แต่ความสืบเนื่องแห่ง พระพุทธศาสนาก็ดูเหมือนจะเลื่อนลงไป สมัยก่อนพุทธกาล ชาวอินเดียได้เดินทางมา ค่าขายกับสุวรรณภูมิอยู่เสมอ และเขามาตั้งถิ่นฐานรกรากและเผยแพร่วัฒนธรรม แก่ชาวพื้นเมืองในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มานานแล้ว และด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนา ไม่มีความรังเกียจลัทธิอื่นใด ที่ร่วมสมัยในที่ต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีผู้นับถือพระพุทธศาสนา เดินทางเข้าสู่ดินแดนแหลมอินโดจีนเป็นจำนวนมาก (เสถียร โพธิ์นันทะ, ๒๕๑๕ : ๒)

จากการศึกษาคนคว่ำสมัยปัจจุบันทำให้ทราบว่า คนสมัยทวารวดีมีการผสมผสานอยู่รวมกันหลายเผ่าพันธุ์ และมีความสัมพันธ์กันในด้านศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมประเพณีร่วมกัน โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมกุญแจที่จะไข ไปสู่ความกระจ่างแห่งประวัติศาสตร์ ในระยะนี้ จากการผสมผสานกันทางวัฒนธรรม จึงเกิดลักษณะเฉพาะของศิลปวัฒนธรรมทวารวดี ที่เนื่องในพระพุทธศาสนาขึ้น เหตุที่พระพุทธศาสนามีรากฐานมาจากวัฒนธรรมอินเดียได้ถูกเลือกรับและปรับเข้าเป็นแกนหลักของบ้านเมือง จนกลายเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ทางสังคม และคติความเชื่อต่าง ๆ

ประเทศไทยถึงเจริญรุ่งเรืองมาแล้วแต่อดีต แต่การจัดสมัยทางประวัติศาสตร์ ก็นับเพียงสมัยสุโขทัยลงมา จึงทำให้การศึกษาความจริงขาดหาย หากพิจารณาให้ดีจะพบว่า ถ้าไม่มี อดีตจะมีปัจจุบันได้อย่างไรกัน ศูนย์กลางของทวารวดีตั้งอยู่ที่ไหน ตามเอกสารที่นักวิชาการได้ค้นคว้า แพร่ สวนใหญ่ลงความเห็นวา ศูนย์กลางทวารวดี น่าจะอยู่บริเวณภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย เพราะได้พบหลักฐานสำคัญมากกว่าแหล่งอื่น รวมทั้งมีที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ต่อการรับอารย

ธรรม จากภายนอก หลักฐานทางโบราณคดี ที่ทำให้นักวิชาการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับศูนย์กลางของ ทวารวดีไว้ ๓ แห่ง คือ **เมืองอู่ทอง** เมืองนครปฐมและเมืองลพบุรี” ^๑(ศักดิ์ชัย สายสิงห์, ผศ.ดร., ๒๕๔๗:๖๑)

โดยเฉพาะ เมืองอู่ทองจะเห็นได้ว่า อู่ทองเมืองโบราณ เป็นต้นกำเนิดประวัติศาสตร์ อารย ธรรมสุวรรณภูมิ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ ๓๘.๑๖ ตาราง กิโลเมตร มีหลักฐานทางโบราณคดีที่สันนิษฐานได้ว่า เคยเป็นเมืองหลวง ของอาณาจักรทวารวดีและ เป็นศูนย์กลางของดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ก่อนจะหลอมรวมเป็นชาติไทยในปัจจุบัน ในพื้นที่ดินแดนสุวรรณภูมิ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น **“เมืองอู่ทองเป็นเมืองเก่ากว่าที่นครปฐม”**

นักวิชาการส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า เมืองหลวงของรัฐทวารวดีน่าจะอยู่ที่เมืองนครปฐม หรืออู่ทอง นอกจากเมืองนครปฐมและอู่ทองแล้ว เมืองลพบุรีก็จัดเป็นเมืองสำคัญอีกเมืองหนึ่งที่ นักวิชาการหลายท่านลงความเห็นว่าน่าจะเป็นศูนย์กลางของรัฐทวารวดี เพราะได้พบเหรียญเงินมี จารึกว่า “ลวปุระ” ที่ อู่ทอง ^๒(Boeles, J.J. ๑๙๖๗)

โดยสันนิษฐานว่า เมืองลพบุรีอาจจะเป็นศูนย์กลางด้านตะวันออก ในขณะที่นครปฐมเป็น ศูนย์กลางด้านตะวันตก หรือเป็นศูนย์กลางด้านตะวันออก ในขณะที่นครปฐมเป็นศูนย์กลางด้าน ตะวันตก หรือเป็นศูนย์กลางในฐานะเมืองหลวงของรัฐทวารวดี โดยศึกษาจากสภาพที่ตั้งทาง ภูมิศาสตร์ ประกอบกับหลักฐานโบราณวัตถุสถานและหลักฐานเอกสารต่างๆ รวมทั้งจดหมายเหตุ ของจีนตลอดจนจารึกที่พบในบริเวณเมืองด้วย

นอกจากจะเป็นเมืองหลวงแล้ว เมืองนครปฐมโบราณน่าจะมีบทบาทเป็นเมืองท่าสำคัญ ในสมัยทวารวดีอีกด้วย เนื่องจากเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ใกล้ทะเลและมีทางน้ำเข้าออกต่อกับฝั่งทะเล โดยตรงได้ (ตั้งได้กล่าวมาแล้ว) อีกทั้งยังได้พบโบราณวัตถุประเภทตราประทับดินเผาซึ่งเป็นของติด ตัวพ่อค้าชาวอินเดียในสมัยหลังคุปตะ (พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔) เป็นจำนวนมากในบริเวณเมือง นครปฐมโบราณและในบริเวณใกล้เคียง ตราประทับที่แสดงถึงบทบาทด้านการค้าของเมืองนี้คือตรา ประทับดินเผารูปเรือ และตราประทับ ๒ หน้ารูปคชลักษณ์และเทพกุเวร ซึ่งจัดเป็นเครื่องรางที่พ่อค้า ชาวอินเดียในสมัยคุปตะและหลังคุปตะนิยมพกติดตัวในการเดินทางไปค้าขายยังต่างแดน นอกจากนี้

^๑ ศักดิ์ชัย สายสิงห์, พระพุทธรูปในประเทศไทย:รูปแบบพัฒนาการ และความเชื่อของคนไทย (กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์สามพันธ์ จำกัด ., ๒๕๔๗,หน้า ๖๑

^๒ Boeles, J.J. (1967). “A note on the ancient city called Lavapura” Journal of the Siam Society, Vol. LV, Part I (Januar.

จะมีบทบาทเป็นเมืองท่าแล้วเมืองนครปฐมโบราณยังมีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาอีกด้วย ดังได้พบหลักฐานด้านศิลปกรรมเนื่องในพุทธศาสนาจำนวนมากสำหรับโบราณสถานที่สำคัญๆ ก็มี เจดีย์จุลประโทน พระประโทนเจดีย์วัดพระเมรุ ซึ่งนักวิชาการทางโบราณคดีลงความเห็นว่าเป็น ศิลปกรรมในวัฒนธรรมทวารวดีที่รับอิทธิพลอินเดียสมัยคุปตะและหลังคุปตะนอกนั้นยังพบ **ศิลาธรรมจักร** จำนวนมากประมาณ ๓๐ กว่าวง บางวงมี ศิลารูปกวางหมอบ ประกอบอยู่ และยังได้พบ **พระพุทธรูป** ตลอดจน พระพิมพ์จำนวนมาก

จากหลักฐานด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ด้านโบราณคดี (รวมด้านจารึก) อาจนำไปสู่ข้อสันนิษฐานที่ว่า เมืองนครปฐมโบราณน่า จะมีบทบาทเป็นเมืองหลวง หรือศูนย์กลางของรัฐทวารวดี ในยุคหลังราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๖ ในขณะที่เมืองอู่ทอง น่าจะมีบทบาทเป็นเมืองหลวงหรือศูนย์กลางของรัฐทวารวดีในยุคแรก รวมพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๓ ส่วนเมืองลพบุรีนั้น คงจะเป็นเมืองลูกหลวง^๓ (ผาสุข อินทรารุช, ๒๕๔๒: ๑๐๑-๑๐๖, ๑๗๗-๑๗๘)

สำหรับเมืองอู่ทองนั้นนักโบราณคดีได้พบหลักฐานการติดต่อค้าขายกับอินเดียตั้งแต่สมัยยุคเหล็กตอนปลายของอินเดีย (พุทธศตวรรษที่ ๓-๕)^๔(ชิน อยู่ดี, ๒๕๐๙, น. ๔๓-๕๐) และมีบทบาทเด่นชัดมากในสมัยอินโด-โรมันของอินเดีย (พุทธศตวรรษที่ ๖-๙) และที่เมืองอู่ทองนี้เองที่พ่อค้าชาวพุทธจากกลุ่มแม่น้ำกฤษณา ได้เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายและตั้งถิ่นฐานในช่วงสมัยอินโด-โรมัน และได้นำเอาพุทธศาสนาจากศูนย์กลางพุทธศาสนาในอินเดียใต้ที่อยู่ใต้การอุปถัมภ์ของกษัตริย์ราชวงศ์ศาคทวาหนะ (พุทธศตวรรษที่ ๔-๘) และสืบต่อด้วยราชวงศ์อิกษวากู (พุทธศตวรรษที่ ๘-๑๐) ซึ่งมีศูนย์กลางงานศิลปกรรมเนื่องในศาสนาอยู่ที่เมืองอมราวดีและเมืองนาการชุนโกณฑะ เข้ามาเผยแพร่ให้ชุมชนโบราณที่เมืองอู่ทองดังได้พบประติมากรรมดินเผา รูป พุทธสาวก ๓ องค์ถือบาตรห่มจีวรห่มคลุมตามแบบนิยมของศิลปะแบบอมราวดี และประติมากรรมปูนปั้นรูปพระพุทธรูปนาคปรก ซึ่งประทับนั่งขัดพระบาทหลวมๆ ตามแบบศิลปะแบบอมราวดี^๕(Boisselier, J.. ๑๙๗๗. pp. ๑-๑๐)

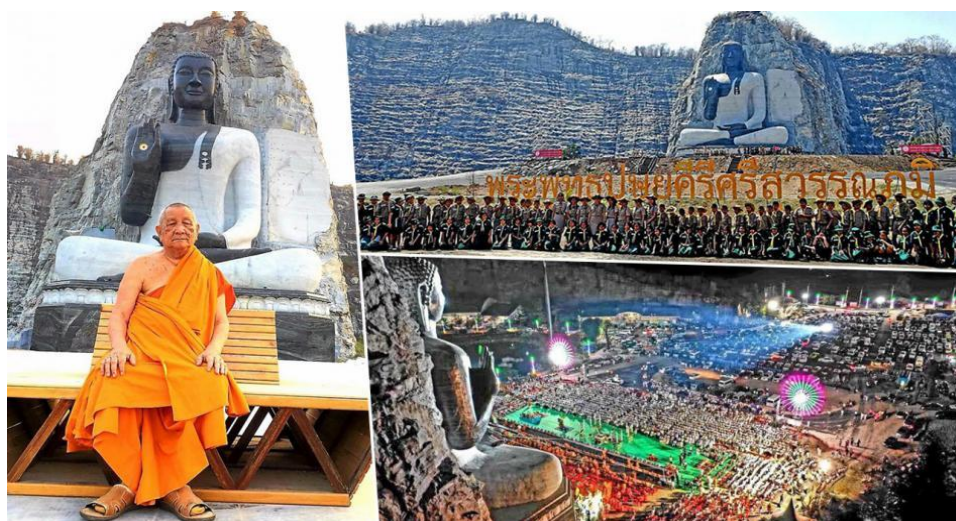
ดังนั้นเมืองอู่ทองจึงจัดเป็นเมืองท่าโบราณที่เจริญรุ่งเรืองสืบต่อมาจนกลายเป็นเมืองท่าที่เจริญทางอารยธรรมสมัยทวารวดี อย่างมาก และเป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดของรัฐทวารวดี

^๓ ผาสุข อินทรารุช, ๒๕๔๒: ๑๐๑-๑๐๖, ๑๗๗-๑๗๘

^๔ ชิน อยู่ดี, เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ที่อำเภออู่ทอง. โบราณวิทยาเรื่องเมืองอู่ทอง. (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๐๙) หน้า ๔๓-๕๐.

^๕ Boeles, J.J. (1967). "A note on the ancient city called Lavapura" Journal of the Siam Society, Vol. LV, Part I (Januar. pp. 1-10

พระใหญ่พุทธบุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ (Buddhapuri Kiri Sri Suwanaphumi Largest Stone Buddha Image)

ภาพ ๒.๓ ภาพรวม พระแกะสลักหน้าผาใหญ่และผู้สร้างพระธรรมพุทธิมงคล (สอิ่ง สิรินันโท)

พระพุทธรูปแกะสลักกับหน้าผาของภูเขาขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและอาเซียนที่ อ.อุทุมทอง จ.สุพรรณบุรี เดินหน้ามาถึงจุดที่องค์พระเสร็จสมบูรณ์แล้ว ตามการรอคอยของพุทธศาสนิกชนชาวไทย

พระแกะสลักหน้าผาใหญ่องค์นี้ พระธรรมพุทธิมงคล (สอิ่ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอิ่ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อ.เมืองสุพรรณบุรี ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้ริเริ่มและเริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ “พระพุทธบุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ” คือชื่อของพระพุทธรูปแห่งประวัติศาสตร์องค์นี้ เป็นปางโปรดพระพุทธรูปมารดา หรือ ปางกตัญญูกตเวที ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร แกะสลักอยู่กับหน้าผาของภูเขาใกล้กับวัดเขาทำเทียม ต.อุทุมทอง อ.อุทุมทอง จ.สุพรรณบุรี

หน้าผา แห่งนี้มีเนื้อที่โดยรอบบริเวณหน้าผากว่า ๑๐๐ ไร่ เป็นหน้าผาที่เกิดจากการระเบิดหิน หลังหมดสัมปทานได้ถูกปล่อยไว้เป็นที่รกร้างกลายเป็นที่ทิ้งขยะ กลายเป็นที่มั่วสุมเสพยา และกลายเป็นสถานที่อันตรายหลายด้านของสังคม จนกระทั่ง พระธรรมพุทธิมงคล (เจ้าคุณสอิ่ง) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี มองหาสถานที่เพื่อสร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัดได้มาพบเข้า จึงทำเรื่องขอใช้สถานที่จากกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ เพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านพระพุทธศาสนา หลังได้รับการอนุมัติ การดำเนินการได้เริ่มต้นขึ้นทันที ซึ่งจากการสำรวจบริเวณหน้าผาพบว่า ตรงจุดกึ่งกลางที่ยื่นออกมาและจะใช้เป็นจุดแกะสลักพระ ลักษณะเหมือนหัวมังกร ขณะที่

ส่วนโค้ง ๒ ด้านที่โอบล้อมเข้ามาเหมือนปีกนก จึงเรียกขานหน้าผาแห่งนี้ว่า “หน้าผามังกรบิน” ๕ ปี เต็มกับความเพียรพยายามของ “เจ้าคุณสอิ่ง” ด้วยความร่วมมือของพุทธศาสนิกชน ส่วนราชการ คณะสงฆ์ทั้งใน จ.สุพรรณบุรี จากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ รวมถึงคณะสงฆ์จากต่างประเทศ ส่วนผู้รับจ้างแกะสลักคิดราคาแบบร่วมทำบุญด้วย

มาถึงวันนี้ “พระพุทธรูปขยศรีศรีสุวรรณภูมิ” องค์นี้สำเร็จเสร็จสิ้นด้วยความสวยงามงดงาม จนสุดบรรยาย หลังจากองค์พระที่มีความยากลำบากในการแกะสลักด้วยหินของตัวภูเขาเอง ซึ่งจะมีความคงทนถาวรไปจนชั่วฟ้าดินสลายเสร็จสิ้น ช่วงเวลาจากนี้ไปอยู่ในขั้นตอนของการปรับภูมิทัศน์ โดยรอบ ให้บังเกิดความสวยงามสมบูรณ์แบบครบถ้วนตามเป้าหมาย

รวมถึงการประกอบพิธียก พระเศศมาลา (บัวตูม) น้ำหนัก ๘ ตัน ที่แกะสลักเสร็จเรียบร้อย ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่หน้าผามังกรบิน ให้ชาวพุทธได้กราบสักการะและปิดทอง ก่อนยกขึ้นไปประดิษฐานบนพระเศียรของพระพุทธรูปองค์นี้

ในส่วนของพระเศศมาลาที่ยังไม่ได้ถูกยกขึ้นนี้ ชาวพุทธยังสามารถไปกราบไหว้ปิดทองได้ เพราะหากยกขึ้นไปประดิษฐานแล้วจะไม่สามารถขึ้นไปปิดทองได้ เพราะจะอยู่บนจุดสูงสุดขององค์พระและจุดสูงสุดของหน้าผา

ภาพ ๒.๔ พุทธศาสนิกชนไปร่วมปฏิบัติธรรมและทำบุญ กับพระสงฆ์หน้าพระแกะสลักหน้าผาใหญ่ที่สุดในประเทศไทย.

สำหรับการสร้าง “พระพุทธรูปขยศรีศรีสุวรรณภูมิ” พระแกะสลักกับภูเขาในลักษณะที่ “เจ้าคุณสอิ่ง” สร้างไว้องค์นี้ถือเป็นพระแกะสลักกับภูเขาเป็นองค์ที่ ๓ และยุคที่ ๓ ของโลก

ยุคแรก เป็นพระพุทธรูปแกะสลักกับภูเขาแบบพระยืน ๓ องค์ที่ เขาบาบียัน ประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งมีขึ้นในพุทธศตวรรษที่ ๙ แต่ถูกกระเปิดทำลายเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๔

ยุคที่สอง เป็นการแกะสลักพระกับภูเขาที่ริมแม่น้ำหมินเจียง เมืองเฉินตู มณฑลเสฉวน มีขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๐ ที่ใช้เวลาแกะสลักนานถึง ๙๐ ปีจึงสำเร็จ

นอกจากนี้ด้านหลังองค์พระยังมีการแกะภูเขาเป็นถ้ำ มีความกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร เพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ เช่น การเวียนเทียนรอบพระใหญ่ในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ และการปฏิบัติธรรมของพุทธบริษัท ๔ ด้วย. (เด่นชัย เด่นชัยประดิษฐ์ ไทยรัฐฉบับพิมพ์ ๒๖ ก.พ. ๒๕๖๒ ๐๕:๓๐ น. SHARE)

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

๒.๒.๑ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑) ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่างๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

๒) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษ และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือการไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ดังนี้

๑. ร่วมทำการศึกษ ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดถึงความต้องการของชุมชน

๒. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

๓. ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหา และ สอนองความต้องการของชุมชน

๔. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดหรือปรับปรุง ระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง

๖. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

๗. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุม องค์กรสหประชาชาติ เคยระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนด นิยาม ความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละ ประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดและมีการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ นั้น อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ครอบคลุมประเด็น ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และของสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเขย่าเกี่ยวข้อง โดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณี ดังต่อไปนี้

๒.๑ การเอื้อให้เกิดการพยายามพัฒนา

๒.๒ การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

๒.๓ การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายกำหนดนโยบายการวางแผนดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

๓. เมื่อพิจารณาในแง่นี้การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสาวนที่ประชาชนลงแรงและ ทรัพยากรเพื่อพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมี ส่วนรวมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วย ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากรการมีส่วนร่วมของ ประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนา ที่ มุ่งประโยชน์ต่อประชาชน

๕. การพิจารณาการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาจนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การ มีส่วนร่วมเป็นกระบวนการปลดปล่อยมนุษย์จากโชครวนผูกพันให้เป็นอิสระในการกำหนดวิถีชีวิต ของตนเอง ดังมีผู้นิยามว่า โดยพื้นฐานแล้ว การมีส่วนร่วมหมายถึง การปลดปล่อยประชาชนให้ หลุด พ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนาและให้กลายเป็นผู้กระทำในกระบวนการเปลี่ยนแปลง และการ เข้าสู่ภาวะทันสมัย ดังนั้น การมีส่วนร่วม ของประชาชนจึงหมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมี

ความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง^๖

๒.๒.๒ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

๑) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion Theory) กล่าวถึงการใช้ คำพูด หรือการเขียนเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำโดยใช้หลักพฤติกรรมของมนุษย์ การเกลี้ยกล่อม ต้องอาศัยคนส่วนใหญ่ และใช้เวลามาก ในการเกลี้ยกล่อมต้องอาศัยพฤติกรรม สัจชาติญาณ การศึกษาอบรมและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเกลี้ยกล่อมจะให้ ผลดีต้องสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับ

๒) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของชนในชาติ (National Morale Theory) กล่าวถึง การสร้างกำลังใจหรือการสร้างขวัญขึ้นมาเพื่อให้คนเกิดกำลังใจในการทำงานในการฝ่าฟัน อุปสรรค ต่าง ๆ คนที่มีขวัญในการทำงานดีจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าคนที่ ไม่มีขวัญและกำลังใจ เมื่อคนมีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก็จะทำให้เขามีความคิดที่จะเข้าไป มีส่วนร่วมกับสังคม ในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะพิทักษ์รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมเอาไว้

๓) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการจูงใจให้ คนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ชนหมู่่มากจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจ รู้จักประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และอดทน ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ผู้นำช่วยให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันอย่างมีขวัญและกำลังใจ ทำให้คนหมู่ มากเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ การสร้างผู้นำจึงเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง เพราะผู้นำที่ดี สามารถจูงใจให้คนคล้อยตาม และเต็มใจที่จะ ให้ความร่วมมือด้วยดี

๔) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative System and Method Theory) กล่าวว่า การใช้ระบบการบริหารเป็นวิธีการในการระดมความร่วมมือที่ง่ายที่สุด เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนในการดำเนินการ แต่ผลของการร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุด ระบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของแนวการพัฒนาที่มุ่งให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจ การประเมินผลโครงการและอื่น ๆ ไม่ว่า ประชาชน จะเข้าร่วมโดยตรง หรือเข้าร่วมโดยอ้อม ผ่านผู้แทนหรือไม่ก็ตาม

๕) ทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory of Human Motivation) มาสโลว์ ได้อธิบายว่า การที่จะจูงใจคนนั้น จะต้องรู้ความต้องการตามลำดับขั้นของคน และการปฏิบัติการเพื่อสนองตอบความต้องการเหล่านั้น มาสโลว์ แบ่งลำดับความต้องการ ของคนออกเป็น ๕ ระดับ

^๖ พันธทิพย์ รามสูตร, การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม, (กรุงเทพฯ: สถาบัน พัฒนาการ สาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

๒.๒.๓ หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ^๗ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วย วิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

๒.๒.๔ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้^๘

๑. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

^๗ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, การมีส่วนร่วมของประชาชน, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๔๙, (อัดสำเนา).

^๘ ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน (พิมพ์ครั้งที่ ๓, หน่วยที่ ๘), (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๖๒.

๒. หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

๓. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน

๔. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

๕. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

๖. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

๒.๒.๕ กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถทำได้หลายวิธีที่สำคัญ^๔ มีดังต่อไปนี้

๑. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมอภิปรายหรือเนื้อหาสาระของ แผนงาน หรือโครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน

๒. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่างๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ของเขา

๓. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่ามีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบเข้ามีส่วนร่วม รับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน

๔. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่อง ต่างๆ อย่างทั่วถึง

๕. การประสานงานร่วมเป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร

๖. การจัดทัศนศึกษาเป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

๗. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

๘. การไต่สวนสาธารณะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม

^๔โกวิท พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. (ม.ป.ท, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

๙. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม

๑๐. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันที่

๒.๓ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

๑.การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ Advertisement

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของคนรุ่นหลัง เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อธรรมชาติและวิถีชีวิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการ

๒.นักท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

นักท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจอยากเห็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่ได้รับรู้มา เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนมีความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ โบราณคดีและสุนทรียภาพในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติและคุณค่าของสภาพแวดล้อม

๓.แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑสถาน วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของไทย ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ปราสาทหินพิมาย อนุสาวรีย์ชาวบ้านบางระจัน สะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์อาจจำแนกประเภทได้ดังนี้

- อุทยานประวัติศาสตร์ (Historical Park)
- ซากอารยธรรม แหล่งโบราณคดี เมืองโบราณ (Dead Monuments Archaeological Sites / Old Town)
- พระราชวัง วัง พระตำหนัก ตำหนัก พระที่นั่ง คຸ້ມ (Place / Residence of royalty)
- ศาสนสถาน (Religious Place)

- ปราสาทหิน ปรากฏ กู่ (Sandstone Sanctuary)
- อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน ศาลวีรชน สุสาน (Monument)
- พิพิธภัณฑ์ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและศิลปะร่วมสมัย (Historical and Cultural Museum)
- ป้อมปราการ กำแพงเมือง ประตูเมือง คูเมือง (Fortress / City Wall / City / Gate / Moat)
- สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม (Other Historical and Cultural Elements)
- สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม (Architectural Building)

๔. รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และโบราณคดีเพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้ มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อาจจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ต่างๆ อาทิ ทัวร์เส้นทางศิลปะ ขอม ตามรอยพ่อขุนมั่งราย เที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ ชมซากอารยธรรมโบราณสถานต่างๆ อนุสาวรีย์/อนุสรณ์สถาน สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อันรวมถึงการจัดท่องเที่ยวเชิงวรรณกรรม (Literary Tourism) ที่เป็นการเดินทางเยี่ยมชมสถานที่ที่ปรากฏในตำนาน นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ หรือสถานที่ที่เป็นแรงบันดาลใจให้นักเขียนสร้างสรรค์นวนิยายขึ้นมา นอกจากนี้อาจรวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของทหาร (Militarism Heritage Tourism) ซึ่งหมายถึงการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของทหาร เช่น ค่ายทหารเก่า เขาค้อ ภูหินร่องกล้า หรืออนุสรณ์สถานต่างๆ (www.dasta.or.th)

การจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จำเป็นต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบอย่างมีคุณภาพหากขาดการจัดการที่ดีจะมีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ โดยการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้นมักมุ่งเน้นไปยัง การดำเนินการโดยคำนึงถึงศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว การดำเนินการโดยคำนึงถึงศักยภาพในการรับรองนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องมีการจัดการด้านการอนุรักษ์ ด้านการบริหารจัดการการให้ความรู้สร้างจิตสำนึก การเปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งการกระจายรายได้สู่ชุมชน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม

โดยรวมแล้วองค์ประกอบสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จะเน้นไปในเรื่องราวเหล่านี้

- การจัดการทรัพยากร ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณสถาน และโบราณวัตถุต่างๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นมาให้ และกลายเป็นสิ่งดึงดูดในนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชม ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวจึงมีคุณค่าและจำต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้อยู่ในสถานที่สมบูรณ์ตลอดเวลา ในการจัดการกับทรัพยากรทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวนั้นมีแนวทางดังต่อไปนี้

๑) มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษา เพื่อมิให้ถูกทำลายหรือมีการลักลอบเข้าไปขุดค้นหาสมบัติที่มีค่า นอกจากนี้อาจจะจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปทำการดูแลบูรณะให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด

๒) ออกกฎหมายคุ้มครองควบคุม เนื่องจากทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าของประเทศที่ทุกคนจะต้องช่วยกันดูแลรักษา จึงต้องออกกฎหมายประกาศให้ทรัพยากรประเภทนี้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป โดยประกาศให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นอกจากนี้ยังต้องออกกฎหมายคุ้มครองป้องกันรักษาให้ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทนี้คงอยู่คู่ประเทศนานๆ พร้อมกำหนดบทลงโทษผู้ละเมิดฝ่าฝืน เช่น ออกพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เป็นต้น

๓) การป้องกันการลักลอบทำลาย เนื่องจากทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่า จึงต้องป้องกันดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวเหล่านี้โดยจัดให้มีหน่วยงานพร้อม

๔) การจัดหางบประมาณบูรณะซ่อมแซม เนื่องจากการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก รัฐบาลควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอในการบูรณะซ่อมแซม บางครั้งอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่ออนุรักษ์หลักฐานและร่องรอยทางประวัติศาสตร์เอาไว้ เช่น อาจขอความช่วยเหลือเรื่องงบประมาณบูรณะซ่อมแซมจากองค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นต้น

๕) การจัดหาสถานที่เก็บโบราณวัตถุ เนื่องจากโบราณวัตถุเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ง่ายต่อการถูกโจรกรรม จึงต้องหาสถานที่สำหรับเก็บรวบรวมโบราณวัตถุให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย สะดวกต่อการดูแลรักษา และสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้อีกด้วย

๖) การดูแลรักษาความสะอาด เนื่องจากการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมและทางโบราณคดี ถ้าหากเกิดสกปรกขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นแล้ว ย่อมไม่

สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น จึงต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด พร้อมจัดเตรียมภาชนะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และต้องขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวให้ช่วยกันรักษาความสะอาดด้วย

๗) การกำหนดผังเมือง เนื่องจากการบูรณะซ่อมแซมทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม และโบราณคดีจึงไม่ควรเป็นสิ่งปลูกสร้างใดๆ มาบดบังความสวยงามของโบราณสถานเหล่านั้น ในการนี้ จำต้องกำหนดผังเมืองในทุกจังหวัดที่มีโบราณสถานเพื่อป้องกันมิให้สิ่งปลูกสร้างใดๆ มาบดบังความสวยงามของโบราณสถานที่มีคุณค่า

การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการสำคัญในการก่อเกิดจิตสำนึกร่วมกัน ในการรักษาทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ชุมชน เพื่อมีการจัดการอย่างเป็นระบบ และขยายผลต่อไปในพื้นที่ข้างเคียง รวมทั้งพื้นที่อื่นๆ ซึ่งมีทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยผลตามมาก็คือ ชุมชนจะเป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย จนกลายเป็นพลังในการสร้างฐานความรู้ หลักสำคัญในการจัดการความรู้ประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว มีดังต่อไปนี้

๑) มีการรวบรวมและสร้างเสริมองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆ พร้อมนำเสนอสาระอย่างมีสีสันและเป็นวิชาการ

๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในพื้นที่ ดำเนินการพัฒนาด้านนี้อย่างจริงจัง

๓) มีการวางแผนอย่างรอบด้านและดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีผลกระทบในเชิงลบต่อวิถีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวชุมชนน้อยที่สุด

๔) มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์การจัดสรรพื้นที่ในแหล่งโบราณสถานและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อประโยชน์ใช้สอยอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๕) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพื้นที่อย่างสร้างสรรค์

๖) จัดสรรและดำเนินการบริหารจัดการต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวในระดับและปริมาณต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

๗) มีการจัดเก็บสถิติตัวเลขของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๘) มีระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

๙) มีการสรุปบทเรียนเพื่อการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง

๓. การจัดการทรัพยากรมนุษย์

การจัดการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้สำหรับเลี้ยงครอบครัวและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การจัดการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ ต้องมีการจัดการคนโดยจะพึงพึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้

๑) คุณลักษณะของผู้ประกอบการ จำต้องได้ที่มีคุณสมบัติโดดเด่น ซึ่งประกอบไปด้วย

ก. รักการท่องเที่ยวและการให้บริการเป็นชีวิตจิตใจ เพราะเป็นผู้ประกอบการที่รักการท่องเที่ยวจะเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าได้อย่างชัดเจน และสนองตอบกับความต้องการนั้นได้อย่างเต็มที่

ข. มีความรู้พื้นฐานด้านประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง พร้อมๆ กับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความรู้ ภูมิปัญญา และภาษาท้องถิ่น ทั้งรู้ถึงความแตกต่างทางขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และสามารถสื่อสาร และถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสภาพของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อช่วยสร้างสีสันและความสนุกสนานในการนำเที่ยวแต่ละครั้ง

ค. เป็นนักวางแผนที่ดี ทั้งในการเตรียมความพร้อมชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ง. มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จ. มีความซื่อสัตย์ และจริงใจในการให้บริการ

๒) บุคลากรผู้ให้บริการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้ให้บริการ บุคลากรหรือผู้ให้บริการจึงมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างคนในชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมหรือให้บริการ หลักสำคัญในเรื่องนี้คือ

ก. ให้ความสำคัญกับการสรรหาและการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยต้องชี้แจงให้เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับการบริการนักท่องเที่ยว

ข. ให้ผลตอบแทนหรือกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

ค. สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร หรือหน่วยงานที่จัดการกับการให้บริการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

๓) มัคคุเทศก์ท้องถิ่น นับเป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพราะมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ให้ความรู้เชิงประวัติศาสตร์เที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งบริการอำนวยความสะดวกระหว่างการเดินทางให้แก่ลูกค้าได้

อย่างดีเนื่องจากเข้าใจและรู้จักพื้นที่ของตนเองอย่างดี ลูกค้าจะประทับใจบริษัทหรือมีประสบการณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวครั้งนั้นหรือไม่ ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับมัคคุเทศก์ การคัดเลือกและฝึกอบรมผู้ที่จะเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวท้องถิ่นต้องใส่ใจเป็นพิเศษ

๔) ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อีกปัจจัยหนึ่ง คือด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการในด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องคำนึงถึงหลัก ๔ ประการ คือ

ก.กำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชัดเจน (Focus on activities) เช่น เดินชมเมือง การอนุรักษ์โบราณสถาน ย้อนรอยประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ข.กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ชัดเจน (Target on specific group of clients) เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ กลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักประวัติศาสตร์และโบราณคดี ฯลฯ

ค.กำหนด สถานภาพด้านการตลาดที่ชัดเจน (Market positioning) หมายถึง การกำหนดลักษณะการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และราคา ให้ตรงกับความสามารถในการจ่ายของกลุ่มเป้าหมาย

ง.กำหนดวิธีการและเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่เหมาะสม (Integrated Marketing Communication) เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ การเสนอเป็นบทความหรือสารคดีการท่องเที่ยว การทำเว็บไซต์ (website) การเชิญตัวแทนสื่อมวลชนรวมทั้งบริษัทนำเที่ยวเข้ามาทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยว การแนะนำและทดลองเส้นทางนำเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่จัดขึ้น เป็นต้น (www.dasta.or.th)

๕) ดัชนีวัดความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ

ก.ด้านความรู้ เป็นการปลูกจิตสำนึกและสืบทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่

ข.ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการรักษาทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

ค.ด้านเศรษฐกิจ เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น ให้พอกิน พออยู่

ง.ด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตดีขึ้น (www.dasta.or.th)

การจัดรูปแบบท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

๑.แนวคิดในการจัดรูปแบบท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

การจัดรูปแบบท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์นั้นจะมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับทักษะ ประสบการณ์ และเทคนิคของมัคคุเทศก์ แต่โดยรวมก็จะต้องวางแผนบนพื้นฐานของวิชาการทางประวัติศาสตร์ทั้งในแง่สาระ วิธีการและการนำเสนอ ยกตัวอย่าง การจัดรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวโดยการจัดลำดับแหล่งท่องเที่ยวตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคสมัย เช่นตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยเริ่มต้นประวัติศาสตร์ สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ตามลำดับในการแบ่งยุคสมัยตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว มัคคุเทศก์สามารถนำมาเป็นแนวทางการจัดเส้นทางท่องเที่ยวได้ อาทิ กรณีบริษัทนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์จะจัดรายการท่องเที่ยวเส้นทางประวัติศาสตร์ไทยในเชิงวิชาการ ก็ควรจัดโปรแกรมตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยโดยเฉพาะการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยว ที่ควรเริ่มต้นจากแหล่งท่องเที่ยวในยุคก่อนประวัติศาสตร์มาสู่แหล่งท่องเที่ยวในสมัยต้นประวัติศาสตร์ จากนั้นก็เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวสมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ตามลำดับ การจัดรายการท่องเที่ยวตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางตามการวางแผน มีความรู้และเข้าใจถึงความเป็นมาของดินแดนประเทศไทยได้ลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการก่อตัวของสังคมไทย การวางรากฐานทางอารยธรรมของคนไทย ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย ว่ามีจุดเริ่มต้นและคลี่คลายมาเป็นลำดับอย่างไร เป็นต้น (อดิศร ศักดิ์สูง, ๒๕๕๓ : ๘๘)

การที่มัคคุเทศก์ต้องจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบนี้โดยรวมแล้วหากพิจารณาในเชิงวิชาการย่อมหมายความว่า เป็นการเดินทางที่ดีกว่าการเดินทางที่บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เน้นความสะดวกของเส้นทางท่องเที่ยวให้เป็นตามความต้องการของตน เนื่องจากหลายบริษัทอยากประหยัดค่าใช้จ่ายจึงมักเริ่มต้นการเดินทางจากกรุงเทพมหานครก่อน ต่อจากนั้นจึงเดินทางไปอยุธยาและสุโขทัยตามลำดับ ซึ่งการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่เข้าใจว่าแหล่งโบราณสถานต่างๆ ที่พาไปชมว่ามีความเป็นมาตามลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์อย่างไรแล้ว ก็ยังทำให้ผู้นำเที่ยวไม่สามารถอธิบายสถานที่ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งหรือนำเสนอภาพอย่างเป็นขั้นเป็นตอนในเชิงวิชาการ เช่น การอธิบายว่ารูปแบบโบราณสถานตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นั้น ทำไมจึงมีทั้งความแตกต่างกัน และทำไมบางแห่งมีทั้งรูปแบบที่เหมือนกัน มีการถ่ายทอดและพัฒนาการรูปแบบอย่างไร กรณีดังกล่าวเช่นหากมัคคุเทศก์พานักท่องเที่ยวเดินทางไปชมโบราณสถานที่อยู่ยุคก่อน แล้วจึงเดินทางไปสุโขทัยแม้มัคคุเทศก์จะพยายามอธิบายว่า เจดีย์อยุธยาับรูปแบบมาจากเจดีย์ทรงลังกาของสุโขทัยแต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งหากยังไม่เคยเห็นเจดีย์ที่สุโขทัยมาก่อน ดังนั้นการทำความเข้าใจต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และนำมา

ประยุกต์ก็ย่อมจะทำให้การท่องเที่ยวมีคุณภาพเป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ในเชิงวิชาการดังกล่าว

๒.แนวทางการจัดรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ก่อนการวางแผนงานการจัดนำเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จะขอกล่าวถึงรูปแบบของการเดินทางสำหรับการจัดนำเที่ยวซึ่งจะศึกษาได้จากรูปแบบต่างๆ ของการวางแผนจัดเส้นทางท่องเที่ยว เช่น ผลงานของฉันทิช วรรณถนอม ที่เสนอรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวอยู่ ๓ รูปแบบ (ดูฉันทิช วรรณถนอม, ๒๕๕๒ : ๘๙-๙๑) โดยอาจนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑ กรณีเป็นการจัดรายการนำเที่ยวประมาณ ๒-๔ วัน โดยใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อย โดยแต่ละวันจะออกเดินทางออกจากที่พักในช่วงเช้า แล้วกลับมาพักที่โรงแรมเดิมในตอนเย็น การเดินทางในรูปแบบนี้จะมีระยะทางจากที่พักไปแหล่งท่องเที่ยวประมาณ ๑๐๐-๑๕๐ กิโลเมตร ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และถนนหนทาง การจัดรายการนำเที่ยวรูปแบบนี้มักจัดที่พักในบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวรอบที่พักและมักเป็นลักษณะของการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในรูปแบบการชมเมือง (City Tour) โดยการจัดนำเที่ยวในเมืองส่วนใหญ่มักจะเป็นการนำนักท่องเที่ยวเที่ยวชม วัด พิพิธภัณฑสถาน อนุสาวรีย์ เมืองโบราณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นต้น ในการนำเที่ยวสิ่งแรกที่มีคหุเทศกัต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบคือ การแต่งกายที่เหมาะสม การปฏิบัติตัว ไม่ปิ่นปายกำแพงหรือพระพุทธรูป การใช้ถ้อยคำพูดคุยกันควรสุภาพเรียบร้อย และหลังจากนั้นมคหุเทศกัจะต้องอธิบายถึงประวัติความเป็นมา เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ และความสำคัญของแหล่งเที่ยวนั้นให้กับนักท่องเที่ยว ที่สำคัญเทคนิคการนำเที่ยวควรเน้นความเพลิดเพลินสนุกสนานปะปนไปกับการให้ความรู้ เพราะหากมคหุเทศกัไม่มีเทคนิคในการนำเที่ยวโดยเฉพาะกิจกรรมเสริมต่างๆ ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่ายได้ มคหุเทศกัที่ดีจึงควรรหากิจกรรมมาเสริมสลับกับการให้ความรู้ เช่น การอธิบายโดยปิ่นจักรยานชมสถานที่ต่างๆ กิจกรรมการล่องเรือหากแหล่งเที่ยวนั้นอยู่ติดกับคูคลอง หรือกิจกรรมการถ่ายรูปกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีภูมิทัศน์สวยงาม

ที่สำคัญมคหุเทศกัต้องมีความสามารถในการใช้คำศัพท์เทคนิคต่างๆ เพื่ออธิบายองค์ประกอบต่างของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น วัด ปราสาท เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้โดยง่ายทั้งมีเทคนิคในการจำศัพท์ต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้อธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและพึงพอใจในการเดินทางดังตัวอย่างจากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย... อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : https://www.matichon.co.th/article/news_๒๓๔๔๒๑๐

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

ในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ผู้วิจัยได้ทบทวนจากงานวิชาการแล้ว พบว่า หากพิจารณาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตามคำนิยามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในหนังสือโครงการส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ แล้วจะพบว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ก็คือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ

๒.๔.๑ ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางงานวิชาการ พบว่ามีผู้ให้ความหมายคำว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนา หรือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธไว้หลายท่านดังนี้

ศูนย์บริการวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การเดินทางไปที่ท่องเที่ยวศาสนสถาน (Religious Place) เพื่อเยี่ยมชมหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการศาสนสถานและพระสงฆ์ ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ครอบคลุมถึงสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ได้แก่ สถานที่ตั้งของอาคารที่ประดิษฐาน รูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนาตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้น ๆ โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ ตามกิจกรรมการใช้งานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงศาสนายังหมายถึง การเดินทางเพื่อการบำบัตจิตใจตามหลักพุทธศาสนา หรือการบำบัตจิตใจ โดยการฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและการทำ วิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการผ่อนคลายและลดความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งการฝึกตนนี้จะต้องเข้าไปฝึกปฏิบัติตนภายในพุทธสถาน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เกี่ยวข้องกับศาสนา คือที่ประดิษฐานรูปเคารพ สถานที่สำหรับบรรดาศาสนิกชนมาประชุมกันเพื่อทำพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนที่พำนักของนักบวชตามศาสนานั้น ๆ ศาสนสถานของศาสนาพุทธ ได้แก่ วัด เจดีย์ พระธาตุ ปราสาท เช่น วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน และ พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

๒. แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานปฏิบัติธรรม หมายถึง สถานที่สำหรับบำบัดจิตใจโดยการเข้าฝึกปฏิบัติตามแนวทางพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและทำวิปัสสนากรรมฐานเพื่อการฝึกฝนจิตใจให้สงบ สถานที่ปฏิบัติธรรม เช่น เสถียรธรรมสถาน สำนักปฏิบัติวิปัสสนาอ้อมน้อย เป็นต้น^{๑๐}

ศุภลักษณ์ อัครางกูร ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลัก ถือเป็น การปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกๆ ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้วอาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้มักจะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนาเข้าอยู่ด้วย ผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆ มักจะมีความเชื่อในการทำกิจกรรมทางศาสนาซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตามกิจกรรมบางอย่างได้ลดความนิยมไปเนื่องจากจำนวนผู้ที่นับถือศาสนา หรือความเชื่อนั้นลดลง สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาได้มีเพียงผู้ที่นับถือศาสนานั้น เท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่นๆ ยังให้ความสนใจเข้าชมความงาม หรือเข้าไปพักผ่อน สงบจิตสงบใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปต่างให้ความนิยม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึงพิงทางจิตใจกันมาก^{๑๑}

ภัทร์สุภา สีสานภาพรรณ ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธ หมายถึง การเดินทางไปยังพุทธศาสนสถานใดๆ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. เป็นการเดินทางไปเพื่อการบำเพ็ญบุญกุศล ๑๐ อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

- ๑.๑ ทานมัย ทำบุญด้วยการให้
- ๑.๒ ศีลมัย ทำบุญด้วยการรักษาศีลประพฤติดี
- ๑.๓ ภาวนามัย ทำบุญด้วยการเจริญภาวนา
- ๑.๔ อปจายนมัย ทำบุญด้วยการประพฤติอ่อนน้อม
- ๑.๕ เวยยาวัจจมัย ทำบุญด้วยการช่วยขวนขวายรับใช้
- ๑.๖ ปัตติทานมัย ทำบุญด้วยการเฉลี่ยส่วนความดีให้ผู้อื่น
- ๑.๗ ปัตตานุโมทนา มัย ทำบุญด้วยความยินดีของผู้อื่น

^{๑๐} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร: มปท, ๒๕๔๙), หน้า ๒๘.

^{๑๑} ศุภลักษณ์ อัครางกูร, พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, (ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา, ๒๕๕๑), หน้า ๙๙.

๑.๘ ธัมมัสสวนมัย ทำบุญด้วยการฟังธรรม

๑.๙ ธัมมเทศนามัย ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรม

๑.๑๐ ทิฏฐชุกัมม ทำบุญด้วยการทำความเห็นให้ตรง

๒. เป็นการเดินทางไปเพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และปฏิบัติธรรม ณ พุทธศาสนสถานแห่งใดแห่งหนึ่ง

๓. เป็นการเดินทางไปเพื่อเข้าร่วมศาสนพิธี งานเทศกาลประเพณีต่างๆ เช่นการไปทอดกฐินทอดผ้าป่า ตักบาตรดอกไม้ แห่เทียนพรรษา เป็นต้น^{๑๒}

ในส่วนของผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถาน และสถานวิปัสสนา ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลด้านรายได้ และจำนวนนักท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามจากการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่ส่งเสริมการไหว้พระ ๙ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ได้มีการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวที่ทำการกิจกรรมดังกล่าวไว้ในปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๗ ในเขตกรุงเทพมหานครช่วงเทศกาลปีใหม่ พบว่า ในปี ๒๕๔๕ จำนวนนักท่องเที่ยวที่ทำการกิจกรรมไหว้พระ ๙ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีประมาณ ๑,๓๖๘ คน ส่วนในปี ๒๕๔๗ จำนวนประมาณ ๒๔,๐๐๐ คน ซึ่งมีอัตราการเติบโตที่สูงขึ้นมาก

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะไม่สามารถทราบขนาดตลาดจากจำนวนนักท่องเที่ยวได้ชัดเจน แต่จากการสำรวจตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า มีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่ทำการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ ๔๙ สำหรับชาวไทยและร้อยละ ๔๕ สำหรับชาวต่างชาติ^{๑๓}

๒.๔.๒ การท่องเที่ยวเชิงพุทธในประเทศไทย

ประเทศไทยเมื่อก้าวถึงในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดึงดูดใจโดยเฉพาะเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนาซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งได้ให้ความสนใจและต้องการที่จะศึกษาปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนา และในปรัชญา วิถีชีวิตแบบชาวตะวันออกโดยการเดินทาง

^{๑๒} ภัทร์สุภา สีสานภาพรรณ, “การท่องเที่ยวเชิงพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๒.

ท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติในทางศาสนา หรือการเดินทางเพื่อการแสวงบุญของศาสนิกชนต่าง ๆ นั้น เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของผู้เดินทาง ดังเช่น พุทธศาสนิกชน เดินไปนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ในประเทศอินเดีย และการเดินทางไปทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ตามต่างจังหวัดในเทศกาลต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยว (ชาวต่างประเทศ) กลุ่มหนึ่งได้เลือกกิจกรรมทางศาสนาดังกล่าว เป็นทางเลือกในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้คนยึดติดในวัตถุ ทำให้จิตใจของผู้คนตกต่ำ หลายคนจึงแสวงหาความสงบสุขจากจิตใจ ภายใน และสิ่งที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น ก่อปรกกับการท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้มีลักษณะของการทำลายทรัพยากรท่องเที่ยว-สิ่งแวดล้อม และการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น การกดขี่ในทางเพศ หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ ชีวิต-ทรัพย์สิน วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมนั้นๆ อันเป็นการครอบงำและลดศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้น การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาถึงข้อปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นแนวทาง หนึ่ง ที่ควรพิจารณาถึง และปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศก็ให้ความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยในการศึกษาเบื้องต้นของผู้เขียน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้สนใจ และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสมาธิ วิปัสสนา เฉพาะที่กองวิปัสสนาธุระ วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ และบ้านแสงธรรม (House of Dhamma) ซึ่งได้จัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา และเป็นศูนย์ข้อมูลทางพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ โดยเฉลี่ยแล้วจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจและทดลองปฏิบัติจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสอนเกี่ยวกับสมาธิ วิปัสสนาตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในบรรดานักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ยังมีนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งให้ความสนใจศึกษา และปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ซึ่งจัดเป็นการเดินทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และความสงบสุขต่อผู้เดินทางและเพื่อนมนุษย์โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว กำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุ และนักการศึกษาที่สนใจในวิถีชีวิตของชาวเอเชีย นับได้ว่าการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และปฏิบัติทางศาสนาได้เป็นทางเลือกหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสมควรที่จะมีการศึกษาและส่งเสริมกันอย่างจริงจัง ในฐานะประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา การท่องเที่ยวในแนวพุทธ มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล ซึ่งมีค่านิยมต่าง ๆ เช่น "ธรรมสังยุจร" "การจาริกแสวงบุญ" "การเดินทางแสวงบุญ" หรือแม้แต่ในปัจจุบันที่ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ หรือ Buddhist Tourism ซึ่งถ้าหากกล่าวถึงพระพุทธวณะในคราวที่ส่งสาวกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ว่า

“จรถ ภิกขเว จาริกัม พุทฺชนหิตาย พุทฺชนสุขาย โลกานุกมปกาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानัม”^{๑๔} “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์”^{๑๕} หรือกล่าวโดยย่อว่า “จงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขของคนหมู่มาก” จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวแนวพุทธ ในแต่ละนิยาม ล้วนมีความหมายเพื่อการแสวงหาความรู้ ศึกษาหาข้อปฏิบัติอันเป็นหลักการในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ซึ่งหมายถึงเป็นการเดินทางที่ก่อประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข สันติภาพ แก่มวลมนุษยชาติทุกหมู่เหล่า มิได้เป็นการเดินทางเพื่อบังเบียดผู้อื่น หรือเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเดินทางที่ควบคู่ไปกับการศึกษาการพัฒนาจิตใจของผู้เดินทาง และการปฏิบัติในหนทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์ รวมถึงหมู่มสัตว์ และสิ่งแวดล้อมอันวิจิตรแห่งธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ที่ทุกสรรพสิ่งล้วนต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเพื่อความดีงามของสังคมและสรรพสิ่งในโลก ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปว่า “การท่องเที่ยวแนวพุทธ คือ การเดินทางเพื่อการศึกษาพัฒนาจิตใจ และการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสิ่ง”^{๑๖}

๒.๔.๓ ความสำคัญของวัด

การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในสังคมไทยเรานั้น มีความศรัทธา ความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนามาเป็นเวลายาวนาน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแยกไม่ออก วัดอาศัยบ้าน บ้านอาศัยวัด พึ่งพาอาศัยกันมาตลอดจนถึงทุกวันนี้ วัดมีส่วนสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก เป็นที่พึ่งทางกาย และทางใจ เป็นสถานที่ขัดเกลาจิตใจ พัฒนาจิตใจ เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ มีความสำคัญดังต่อไปนี้

๑) เขตพุทธาวาส เช่น พระอุโบสถ พระประธาน พระปรารักษ์ พระเจดีย์บรรจุ พระบรมอัฐิ พระมหากษัตริย์ เป็นต้น โดยเฉพาะพระอุโบสถนั้นเป็นสถานที่ทำสังฆกรรมของพระสงฆ์ ซึ่งทุกคนต้องให้ความเคารพ

^{๑๔} วิ.ม. (บาล) ๔/๓๒/๒๗.

^{๑๕} วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

^{๑๖} พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น, “การท่องเที่ยวแนวพุทธ”, จุลสารการท่องเที่ยว, ปีที่ ๑๘ เล่มที่ ๑ (ม.ค.-มี.ค. ๒๕๔๒): ๔-๙.

๒) พระอารามหลวงแต่ละวัดนั้น เป็นวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงสร้าง หรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ และทรงให้การอุปถัมภ์ เป็นวัดที่สร้างขึ้นมีแบบแผนเอกลักษณ์การสร้างวัด ตามแบบโบราณราชประเพณี

๓) กิจกรรมของวัด เช่นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาการเวียนเทียน ฟังธรรม เทศนา สวดมนต์ปฏิบัติธรรม การมอบทุนการศึกษา การตอบปัญหาธรรมะสำหรับเยาวชน การจัดประกวด สวดมนต์ทำนองสรภัญญะ เป็นต้น

๒.๔.๔ บทบาทของวัด

๑) ด้านการปกครอง บริหารจัดการตามกฎระเบียบของวัด ดูแลสถานที่ที่อยู่อาศัยให้ความสะอาดเรียบร้อย รักษาเสนาสนะเดิมให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์หรือพัฒนาปรับปรุงอาคาร สถานที่ใหม่ ให้มั่นคงถาวร อำนวยความสะดวกหรือต้อนรับผู้มาเยี่ยมเยือนแบบเป็นกันเอง สมควรแก่สถานะ

๒) ด้านศาสนศึกษา จัดอาคารสถานที่ศึกษาพระปริยัติธรรม ศึกษาธรรมบาลีและ แผนกสามัญให้แก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป

๓) ด้านศึกษาสงเคราะห์ เป็นการมอบทุนอุปกรณ์การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

๔) ด้านการเผยแผ่ แสดงธรรมบรรยายธรรม อบรมเยาวชน สอนกัมมฐาน

๕) ด้านสาธารณสงเคราะห์ เป็นงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือชุมชนและสังคม เช่น โครงการอุปสมบทและบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยแล้ง น้ำท่วม ยากจน เป็นต้น

๖) ด้านสาธารณูปการ เป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาวัด ได้แก่ การดูแล บำรุงรักษาสมบัติของวัด สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เสนาสนะ เครื่องใช้สอย

อย่างไรก็ตาม วัดจะอยู่ได้ตลอดไปนั้นต้องอาศัยแรงศรัทธาจากนักท่องเที่ยวที่บริจาคปัจจัยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา พระสงฆ์เองก็มีหน้าที่เพียงดูแลรักษาเท่านั้น ส่วนนักท่องเที่ยวเองต้องเห็นความสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวประเภทวัด เพราะวัดนั้นเป็นแหล่งรวม อารยสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่ามากมาย

๒.๔.๕ บทบาทของวัดในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทของวัดในการท่องเที่ยวมีปรากฏมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ในกายสังสัคคสิกขาบท ว่าด้วยการถูกต้องกายกับมาตุคาม พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร กล่าวถึงวิหารของพระอุทายีว่ามีความสวยงาม น่าดู น่าชม ห้องกลางมีระเบียบรอบด้าน จัดเตียง ตั้ง พูก หมอนไว้เรียบร้อย ตั้งน้ำฉันน้ำใช้ไว้พร้อม บริเวณวิหารเตียนสะอาด มักมีผู้คนเดินทางมาชมวิหารเป็นอันมาก

พราหมณ์ผู้หนึ่งได้พาภริยามาเที่ยวชม พระอุทายีจึงเป็นมัคคุเทศก์พาเที่ยวชม^{๑๗} ซึ่งนับเป็นหลักฐานชิ้นหนึ่งที่แสดงร่องรอยว่าวัดเริ่มมีบทบาทในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวของประชาชน พระพุทธศาสนาได้มีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อสังคมไทยมานานนับพันปี เพราะวัดเป็นศูนย์กลางของสังคม และพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของวัดเป็นผู้นำจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเชื่อถือการร่วมมือกัน เป็นที่ประกอบพิธีกรรม เป็นเข้าห่อหลอมวิถีชีวิตชาวพุทธไทย วัดเป็นแหล่งรวมของศิลปกรรมอันล้ำค่าทั้งด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรมและจิตรกรรม ที่ศิลปินได้ถ่ายทอดลักษณะเด่นของคำสอนทางพระพุทธศาสนาออกมาในงานศิลปะอย่างกลมกลืนน่าชื่นชม เป็นพุทธศิลป์ที่ให้คุณค่าทั้งด้านความงามและทั้งเป็นสื่อให้คนได้เข้าถึงธรรมปฏิบัติซึ่งช่วยกล่อมเกลาจิตใจมนุษย์ให้อ่อนโยนและสะอาดบริสุทธิ์ขึ้น พุทธศิลป์ที่ปรากฏในวัดจึงเป็นศิลปะแห่งอุดมคติที่ให้คุณค่าและความหมายเชิงจริยธรรมอย่างสูง วัดในปัจจุบันจึงเป็นศูนย์รวมของมรดกวัฒนธรรมและสรรพวิชาอันหลากหลายนับตั้งแต่โบราณกาล มีพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อนุรักษ์สืบสาน และใช้ประโยชน์ในการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชนปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของวัดและพระสงฆ์ลดลงไปจากเดิม แต่กระนั้นวัดและพระสงฆ์ก็ยังปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับสภาพสังคม โดยบทบาทหลักของวัดก็ยังคงเป็นสถานที่พำนักของพระสงฆ์สามเณร เป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียน ประพฤติปฏิบัติธรรมสืบทอดและเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอน และยังมีฐานะเป็นแหล่งประดิษฐานและรวบรวมของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ตลอดจนการเป็นศูนย์กลางในการประกอบประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน ดังนั้น วัดจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและศาสนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๒.๔.๖ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนานั้น ถือว่าเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศประเทศไทย เป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เชื้อชาติ ภาษา เผ่าพันธุ์ ของประชากรเป็นอย่างมาก ซึ่งถึงแม้ประเทศไทยจะมีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ จึงเป็นแรงจูงใจทางด้านศาสนา โดยมีปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีโอกาสไปร่วมแสวงบุญ ศึกษาธรรมะ ฝึกสมาธิ เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่เคารพนับถือ การได้ไปสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ การทำบุญให้ทาน การบริจาค ช่วยให้เกิดความสุขทางใจแก่นักท่องเที่ยว และถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนทางจิตใจด้วย

^{๑๗} วิมहा. (ไทย) ๑/๒๖๘/๒๕๑.

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ **ณัฐพงษ์ สิบบุญเรือง, สุวิมล แม้นจริง และภรดาตั๋ยไชยณัฐ** พบว่า กิจกรรมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เช่น กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมการปฏิบัติธรรม กิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา กิจกรรมการเป็นที่พึ่งทางใจ และกิจกรรมการเข้าวัดอุ้มงคล วัดและพุทธศาสนิกชนชาวไทยมีความผูกพันกันเป็นอย่างมาก เพราะวัดเป็นสถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา วัดจึงกลายเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนชาวไทยมาโดยตลอด อีกทั้งวัดยังเป็นศูนย์รวมแห่งศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อในพระพุทธศาสนาศิลปะต่าง ๆ ที่แสดงออกมาในรูปแบบของ พุทธศิลป์ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในพระพุทธศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนต่าง ๆ โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ปัจจัยกิจกรรมการตลาด การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในปัจจุบัน ประกอบด้วยกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมการปฏิบัติธรรม กิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา กิจกรรมการเป็นที่พึ่งทางใจ และกิจกรรมการเข้าวัดอุ้มงคลดังมีรายละเอียดดังนี้

๑) กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม เป็นกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น

๒) กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นกิจกรรมสันทนาการ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจโดย เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ เช่น งานประจำปี งานวัด ในเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

๓) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้นภายในวัดอาจจะจัดในรูปแบบของ โปรแกรมการปฏิบัติธรรมซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวิธีการของผู้จัด เช่น การสมาทานศีล ๕ การฟังธรรมเทศนา เป็นต้น

๔) กิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น งานบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานต่าง ๆ ของวัด งานกฐิน งานผ้าป่า งานบวชนาค เป็นต้น

๕) กิจกรรมการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความประสงค์ ความนับถือ ความพึงพอใจส่วนตัว โดยประเทศไทยประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ การดำเนินกิจกรรมทางศาสนาซึ่งนับว่าเป็นที่พึ่งทางใจของพุทธศาสนิกชนโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การทำบุญตักบาตร การถวายดอกไม้ ธูป เทียน เพื่อใช้บูชาพระ เป็นต้น

๖) กิจกรรมการเข้าวัดอุ้มงคล เป็นกิจกรรมที่ทางวัดจัดให้มีการเข้าวัดอุ้มงคลตามที่วัด ได้จัดทำขึ้นเพื่อหาเงินรายได้เข้าวัดเพื่อนำไปทำนุบำรุงพุทธศาสนา หรือปฏิสังขรณ์ภายในบริเวณวัด และจัดให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้เข้าไปบูชาตามกำลังศรัทธา เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดได้จัดขึ้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๘๐ มาวัดมิใช่เพียงเพื่อการทำบุญเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มาวัดเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดได้จัดขึ้น หากวัดสามารถจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวได้ โดยเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาจะเป็นการช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อีกทางหนึ่ง^{๑๘}

ดังนั้น การจัดการวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม ที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานกันระหว่างศิลปะ ความเชื่อ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของคนในสังคมนั้น ๆ ทำให้เกิดเป็นพุทธศิลป์ ที่มีคุณค่าและสวยงาม วิถีชีวิตของพระสงฆ์ ที่มีการดำรงอยู่อย่างเรียบง่าย สมถะและมีความพอเพียงกับการอยู่อาศัยภายในวัด นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากแนวทางเหล่านี้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตปัจจุบันของตน

๒.๔.๗ การเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

๑. **ภาพลักษณ์** การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เนื่องจากจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ได้รับคุณค่าจนเกิดความประทับใจแล้ว ยังต้องมีการรับรู้ และจดจำภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาได้ เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หากจดจำภาพลักษณ์ได้แล้ว นักท่องเที่ยวจะสามารถรับรู้และเชื่อมโยงความรู้และความเข้าใจได้ง่าย

๒. **ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา** นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มักจะมีวัตถุประสงค์หรือมีสิ่งที่ดึงดูดใจต่าง ๆ กัน ที่ต้องการเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่ง เพื่อชื่นชมธรรมชาติ ความงาม ตากอากาศ แต่สิ่งหนึ่งที่มีพลังดึงดูดให้ผู้คนจำนวนมากเดินทางไป ก็คือ การเดินทางไปยังสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาของตน วัดนั้นเป็นสถานที่สำคัญสำหรับ นักท่องเที่ยวมาช้านาน เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจที่มีอิทธิพลสูง ซึ่งบทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวนั้น คือ

^{๑๘} อนุรักษ์ สิบบุญเรือง, สุวิมล แม้นจริง และภรดาชัย ไชยนิวัต, “ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา”, *งานวิจัย*, (บทุมนานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ

๑) สภาพของวัดที่มีสถาปัตยกรรมอันดีเยี่ยม วิหาร อุโบสถ องค์พระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ อันประกอบรวมกันเป็นวัด อยู่ในสภาพที่เหมาะสม วัดที่มีบริเวณสะอาด ตัวอาคารสง่างาม ไม่อยู่ในสภาพทรุดโทรม

๒) วัดเป็นสถานที่รวมศิลปกรรมอันเป็นผลงานของสกุลช่างต่าง ๆ เป็นผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยจิตใจศรัทธา จึงมักเป็นศิลปกรรมชั้นยอด วัดจึงเป็นแหล่งที่จะให้นักเรียน นักศึกษา และคนทั่วไปได้เข้ามาศึกษาหาความรู้และชื่นชมผลงาน อันเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

๓) การที่วัดเป็นสถานที่ที่มีบริเวณ มีอาคารสถานที่กว้างขวาง มีข้าวของเครื่องใช้มากมาย วัดจึงเป็นที่พึ่งพิงแก่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มได้ โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย ได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวได้มากขึ้น นับเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนด้วยโอกาสทางเศรษฐกิจ

๓. การรับรู้คุณค่าทางพระพุทธศาสนา การท่องเที่ยวในอดีตของวัด คือเป็นสถานที่ทำบุญ มีผู้คนมานมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือประกอบศาสนกิจเพื่อความเป็นสิริมงคล ต่อมาเมื่อนักท่องเที่ยวเริ่มสนใจเสนาสนะอันทรงคุณค่าและมีรูปแบบศิลปกรรมงดงามทั้งหลายภายในวัด จึงทำให้วัดที่มีเสนาสนะอันงดงามและมีความเป็นมาที่บ่งบอกถึงอดีตอันรุ่งเรือง กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ขึ้นมา ฉะนั้น วัดจึงถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการพัฒนาจิตใจและเป็นที่พึ่งทางใจ

การท่องเที่ยวเชิงพุทธ เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในสถานการณ์ที่การท่องเที่ยวได้มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้คน นักท่องเที่ยว ที่สนใจในการศึกษาพัฒนาจิตใจ และการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อความสัมพันธ์ทางสังคม และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อทุก ๆ ฝ่ายเปรียบประดุจหมู่มร เทียวชื่นชมความงดงามของมวลบุปผา โดยมีทำลายความงดงามของมวลดอกไม้ ดังนั้นหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาเพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินงาน และ ประชาสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในกิจกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในฐานะที่เป็นดินแดนแห่ง พระพุทธศาสนา^{๑๔}

สรุป การท่องเที่ยวเชิงพุทธในงานวิจัยนี้ หมายถึง การท่องเที่ยววัดใหญ่ บางปลาท แนวคิด จากดังกล่าวข้างต้นได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธ คือ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตามคำนิยามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าการท่องเที่ยวเชิง

^{๑๔} อนุรักษ์สิบุญเรือง, สุวิมล แม้นจริง และภราดัยไชยณัฐ, “ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา”, หน้า ๔-๙.

ศาสนาก็คือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ ซึ่งหมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวยังศาสนสถาน (Religious Place) เพื่อเยี่ยมชมหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นมัสการศาสนสถาน และพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ทำบุญทำทานและการสาธารณกุศลต่าง ๆ การเดินทางเพื่อการบำบัดจิตใจตามหลักพุทธศาสนา หรือ การบำบัดจิตใจโดยการฝึกปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การนั่งสมาธิและการทำวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการผ่อนคลายและลดความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งบางครั้งการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนา ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้ว อาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาได้มีแต่เพียงผู้ที่นับถือศาสนาเท่านั้นที่เข้าเยี่ยมชมศาสนสถาน หากแต่นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ยังให้ความสนใจเข้าชมความงาม เข้าชมศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของศาสนสถาน หรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิตใจซึ่งในปัจจุบันนี้ ผู้คนโดยทั่วไปนั้น ก็มักจะให้ความนิยมในสถานที่ทางศาสนาเป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจกันมาก รวมถึงการเดินทางไปเพื่อการบำเพ็ญบุญกุศลวิเวก ๑๐ ประการ บำเพ็ญสาธารณกุศลหรืออย่างใด อย่างหนึ่งและยังร่วมไปถึงการเดินทางไปเพื่อเข้าร่วมศาสนพิธี และงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ

นอกจากนี้ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ มีการสืบทอดทางด้านวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่อย่างต่อเนื่องส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางด้านวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่แสดงถึง วัฒนธรรมของสถานที่นั้น ซึ่งหมายถึง กระบวนการการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมสถานที่ที่มีคุณลักษณะ ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแสดงถึงความเป็นวัฒนธรรม เช่น การชมสถานโบราณวัตถุ โบราณสถาน ปราสาท พระราชวัง วัด พระบรมธาตุ เจดีย์ มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม ตลอดถึงประเพณีวิถีการ ดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ซึ่งมีผลดีของการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ นั้นแบ่งออกเป็น

๑) ผลดีทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้รายได้ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้วัดมีรายได้จากการท่องเที่ยว และสามารถนำรายได้เหล่านี้ไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของวัดได้ อีกทั้งทำให้ประชาชนที่อยู่ในชุมชนรอบวัด มีรายได้จากการขายสินค้า ของที่ระลึกต่าง ๆ เป็นต้น

๒) ผลดีทางด้านวัฒนธรรม วัดเป็นสถานที่ที่ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวมความเชื่อ ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ดังนั้น จึงถือได้ว่าวัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม ที่อุดมไปด้วยสิ่งดีงามทางด้านคำสอนของพระพุทธศาสนา และความสวยงามของพุทธศิลป์ต่าง ๆ ดังนั้น หากวัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามทางพระพุทธศาสนาสามารถเผยแพร่ไปยังนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

๓) ผลดีทางด้านสังคม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัด จะได้รับการปลูกฝัง ทางด้าน คำสอนของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชน จะทำให้เยาวชน สามารถ เรียนรู้คุณธรรม และสิ่งที่ดีงามต่าง ๆ จากการมาท่องเที่ยวที่วัด ส่งผลให้เยาวชนและประชาชน ใน สังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สังคมมีความสงบมากยิ่งขึ้น

๔) ผลดีทางด้านสิ่งแวดล้อม การที่วัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้วัดมีรายได้จาก นักท่องเที่ยว ซึ่งรายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวเหล่านี้ วัดสามารถนำมาปรับปรุง บูรณะซ่อมแซมพุทธ ศิลป์ต่าง ๆ ภายในวัดที่เสื่อมโทรมให้สวยงามได้ นอกจากนี้ วัดยังสามารถนำเงินที่ได้จากนักท่องเที่ยว มาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดให้แก่เยาวชนและประชาชน ทั่วไปได้อีกทางหนึ่ง

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

๒.๕.๑ ความหมายเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการ ของ คนไทยปัจจุบันให้ยืนยาวไปจนถึงคนรุ่นลูกหลานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการ ตอบ เสนอความต้องการกลุ่มใหญ่ (Mass tourism) กระทบกลุ่มเล็กทั้งในเมืองและชนบท การพัฒนา ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ยืนยาวไปจนถึงรุ่นลูกหลานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งนี้ต้องไม่ เป็นการไปเพิ่มภาระหรือสร้างเงื่อนไขที่ยากลำบากให้แก่คนในยุคต่อไปต้องขบคิดหาทางแก้ไข

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถรักษาความสมบูรณ์ ทาง วัฒนธรรมกระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีววิทยาและระบบสนับสนุนการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน^{๒๐}

ดร.ชณิ เอมพันธุ์ ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การ ท่องเที่ยวที่สนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดการ

^{๒๐} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒๕๔๑, [ออนไลน์ แหล่งที่มา : <http://www.tat.or.th>. [๓๐ มกราคม ๒๕๕๖].

ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตของชุมชน เพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต^{๒๑}

วรรณ วรชวานิช ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบันโดยมีการปกป้อง และสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วยการท่องเที่ยวจะมีความหมาย รวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย^{๒๒}

ภราเดช พยัฆวิเชียร ได้อธิบายถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนไว้ว่า จำเป็นต้องมีการพิจารณาทั้งในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ขนานกันไปโดยตลอดการพัฒนาที่ยั่งยืนก็หมายถึง การพัฒนาที่จะใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน โดยไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ที่พึงได้พึงมีในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหรือธรรมชาติในระดับที่ให้อุณหภูมิหรือธรรมชาติยังมีชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างถาวร

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่าง ไม่เสื่อมคลายและธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว

หลักสำคัญ ๓ ประการ ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑. ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)

๑.๑ การเติบโตต้องอยู่ในอัตราที่บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากโตเร็วไปอาจทำให้สิ่งรองรับนักท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ไม่พร้อม ไม่เพียงพอ เช่น โครงสร้างพื้นฐานคุณภาพของแรงงาน และการให้บริการอาจมีผลทำให้นักท่องเที่ยวหงุดหงิดไม่พอใจ ขาดความนิยม ไม่เดินทางมาท่องเที่ยว ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำในระยะยาว

^{๒๑} ดร.รชณี เอมพันธ์, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔๑.

^{๒๒} วรรณ วรชวานิช, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๖.

๑.๒ การเติบโตของการท่องเที่ยวอาจทำให้คนหันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหมด เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาคอื่น ๆ เช่น ภาคการเกษตร การกสิกรรม การอุตสาหกรรม

๑.๓ การเติบโตที่ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน และผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เป็นผลทำให้เงินตราต่างประเทศรั่วไหลออกไปนอกประเทศ

๒. ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social Sustainability)

๒.๑ การหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากเกินไปและรวดเร็วเกินไปมีผลกระทบต่อชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

๒.๒ การใช้จ่ายเงินอย่างง่ายดายของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีกำลังซื้อสูงกว่าคนในท้องถิ่น การใช้ชีวิตที่หรูหรา หรืออย่างอิสระ ซึ่งทะลักเข้าสู่ชุมชนหนึ่ง ๆ อาจกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดใจให้คนหนุ่มสาวในท้องถิ่นหลงใหลมัวเมาต่อเงินทองหรือความสำราญที่หาได้ง่าย ๆ ทำให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมากมาย

๓. ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

๓.๑ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการควบคุม อาจกลายเป็นสิ่งที่ทำลาย สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวต้นกำเนิดของกิจกรรมท่องเที่ยวนั้น ๆ เสียเอง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่ล้น หลาม ความแออัด ความสกปรกรุงรัง และอื่น ๆ

๓.๒ การเร่งรัดพัฒนาโดยใช้เทคนิคก่อสร้างที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดการพังทลายอย่างถาวรของหน้าดิน หาดทราย ชายทะเลการสูญเสียสภาพภูมิทัศน์ ฯลฯ

๓.๓ การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างในตำแหน่งที่ผิดพลาด อาจทำให้วงจรธรรมชาติเกิดความแปรปรวน

๓.๔ การเก็บเอาพันธุ์ไม้ไปจากพื้นที่ อาจทำลายระบบนิเวศวิทยาที่เปราะบางของพื้นที่บางแห่งไป

๓.๕ กิจกรรมของนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้เกิดปริมาณของเสียอย่างมหาศาล เช่น ของเสีย เศษอาหารขยะ ฯลฯ ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมากมาย

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการดังนี้

Using Resource Sustainable: การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว

Reducing Over - Consumption and waste: การลดการบริโภคที่มากเกินไป และ การลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและ เป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

Integrating Tourism into Planning: การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบ แผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วย ขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว^{๒๓}

๒.๕.๒ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

๑. หลังจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีแล้วสำนักงาน ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมาย สูงสุดเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มี คุณภาพอย่างยั่งยืน

๒. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สาระสำคัญของ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรค สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศทั้งด้านคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนา ทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้ และการกระจายรายได้สู่ชุมชน และการ เตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของการลงพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการทำงานอย่าง บูรณาการระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) สามารถใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวไทยสู่วิสัยทัศน์ ที่คาดการณ์ได้อย่างแท้จริง

๒.๕.๓ นโยบายภาคการท่องเที่ยวและการบริการของรัฐบาล

^{๒๓} เนตรชนก นันท์, “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕), หน้า ๔-๕๗.

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ (มติครม.เห็นชอบเมื่อ ๔ ส.ค. ๒๕๕๘)^{๒๔}

วิสัยทัศน์: วางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

เป้าหมาย: ๑. ด้านเศรษฐกิจ: ปี ๒๕๖๐ สร้างรายได้ ๒.๕ ล้านล้านบาท และกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

๒. ด้านสังคม: ยกกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในสังคมไทย และเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม: มีการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

พันธกิจ: ๑. กระตุ้นตลาดท่องเที่ยวคุณภาพให้ได้ตามเป้าหมาย

๒. พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและชุมชน

๓. บริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงระดับชาติถึงท้องถิ่น

๑) การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

๑.๑) ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการท่องเที่ยวและเร่งรัดการปรับปรุงมาตรฐานในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัย และสุขอนามัย โดยคำนึงถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ

๑.๒) พัฒนาบูรณะและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่แล้วส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถ เชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ เป็นกรอบ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๓) ยกกระดับและรักษามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้การประกอบการ และดำเนินธุรกิจเป็นไปตามมาตรฐาน สากลรวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนปรับปรุงการบริการภาครัฐเพื่อให้สามารถดึงดูดและรองรับตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่ม คุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๒๔} คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔), [ออนไลน์, แหล่งที่มา: <http://www.dpe.go.th/content/file/download1>] [๑๗ มกราคม ๒๕๖๑]

๑.๔) ส่งเสริม สนับสนุนตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งจากต่างประเทศและในประเทศโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ศูนย์กลางการประชุมและแสดงสินค้าระหว่าง ประเทศและศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจลงตราการยกเว้น ค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราให้แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในกรอบการค้าเสรีหรือมีความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุนร่วมกับประเทศไทย และการยกเว้นการตรวจลงตราให้แก่นักท่องเที่ยวจากประเทศ กลุ่มเป้าหมาย

๑.๕) ส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ทางการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยว สนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างชาติในประเทศไทย และส่งเสริมการเสนอตัว ให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดกิจกรรมนานาชาติ

๑.๖) ผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพรวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความต้องการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวก ดูแลความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

๑.๗) พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วน ร่วมในการกำหนดนโยบายกลยุทธ์ด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวของไทยให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก

๒) การพัฒนาด้านการบริการ

๒.๑ เร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการให้มีองค์ความรู้ เสริมสร้างนวัตกรรม และทักษะทั้งด้านภาษา มาตรฐานการบริการ และการจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าบริการ การเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน มาตรฐานธุรกิจและการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการขยายตัวของธุรกิจ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการไทย

๒.๒ พัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพเพื่อขยายฐานการผลิตและการตลาดสู่ระดับ ภูมิภาค โดยเพิ่มให้เป็นแหล่งสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศและรายได้ท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยว ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจการประชุมและแสดงสินค้า การศึกษานานาชาติ การก่อสร้างธุรกิจ

ภาพยนตร์ ธุรกิจออกแบบแฟชั่น ธุรกิจอัญมณี การบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและนันทนาการ รวมทั้งสินค้าบริการที่ใช้ความคิด สร้างสรรค์บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

สรุป นโยบายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีการแจ้งความต้องการแนวทางในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน เพราะถ้าหากทุกคนได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนก็จะเกิดกระแสที่เป็นความภาคภูมิใจ รัก ห่วงแหน อนุรักษ์ และความรู้สึกนี้จะถูกถ่ายทอดไปยังคนรุ่นต่อ ๆ ไป ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนก็จะมีอยู่ไม่หมดสิ้นไป การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทาง วัฒนธรรม เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ต้องพัฒนาในประเทศไทยเพราะนอกจากการท่องเที่ยวจะเป็น อุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ และนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการสร้างอาชีพสืบเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการให้บริการด้านต่าง ๆ นับได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำ ทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างไรก็ดีเนื่องจากสถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างรุนแรง ประเทศไทยจึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับ การใช้วัฒนธรรม เป็นจุดขายในการแข่งกับแหล่งท่องเที่ยวทั่วโลก

ทั้งนี้ ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งมรดกโลกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วจำนวน ๕ แห่งด้วยกัน และรอการขึ้นทะเบียนจำนวน ๒ แห่ง นอกจากนี้ยังมีมรดกทางวัฒนธรรมอีกจำนวนมาก เช่น ปราสาท พระราชวัง วัดโบราณสถาน โบราณวัตถุประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน คือการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และการ ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะสำเร็จลุล่วงไปได้จะต้องอาศัยความร่วมมือกันจากทุก ฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระ และชุมชน ขั้นตอนของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นประกอบด้วยการตลาดที่จะต้อง ตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวการวางแผนโครงการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการวางแผนการใช้พื้นที่การวางแผนการขนส่ง การประเมินผล กระทบและ ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการ โครงสร้างองค์กร และการจัดการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการดำเนิน โครงการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธพร้อมกับการอนุรักษ์พัฒนา วัฒนธรรมให้ ยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

๒.๔.๔ ศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยว (Travel Learning)

ศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน เป็น ศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ และ ประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะสังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและ ชุมชน

ศูนย์เรียนรู้ในความคาดหวังของกรมพัฒนาชุมชน ไม่ใช่ศูนย์ฝึกอบรมประจำหมู่บ้านที่รอรับ การนัดหมายจากวิทยากรภายนอก แต่จะเป็นสถานที่ ที่จะสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชนกับ เรื่องราวของเขาเองเป็นสำคัญ เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การ ส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน ในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การ ถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมในด้านอารยธรรมสมัย ทวารวดี เป็นหลักตามค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิต ของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการ พัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชน ที่ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนในด้านศิลปวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของศูนย์การท่องเที่ยวอารยธรรมทวาราวดี(อุททอง)นี้ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ส่วนการจัดนิทรรศการ

๑.๑ นิทรรศการ อารยธรรมสุวรรณภูมิ เป็นเมืองเก่าแก่โบราณของอำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมในสมัยสุวรรณภูมิที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย และเป็นศูนย์กลางการค้านานาชาติทางทะเล เมื่อ ๓,๐๐๐ ปี มาแล้ว นอกจากนี้เมืองโบราณอุททอง ยังได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีวิถีชีวิตชุมชนเผ่าต่างๆ อาศัยอยู่กันอย่างมีความสุขที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ในพื้นที่จังหวัด/ชุมชนนั้นๆ

๑.๒ นิทรรศการ ข้อมูลศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจัดแสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย แหล่งเรียนรู้พิจารณา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ตามฐานข้อมูล องค์ความรู้ และความมีเอกลักษณ์โดดเด่นที่มีอยู่ของแต่ละอำเภอ/แห่ง โดยเลือกสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขา ไม่จำเป็นต้องครบทุกสาขา

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้หรือประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น จากสถาบันครอบครัว สถาบันความเชื่อและศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ความหมายคำว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” นั้นเป็นการเชื่อมโยงไปถึงความรู้ประสบการณ์ตรงของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพและการเรียนรู้จากธรรมชาติแวดล้อมต่างๆ และถ้าจะพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีแล้วนั้นหมายถึง เทคนิควิทยาพื้นบ้านได้ด้วย

ภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในวิถีดั้งเดิมนั้น ชีวิตของชาวบ้านไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วนๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน การทำมาหากิน การอยู่ร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนา พิธีกรรมและประเพณี ความรู้เป็นคุณธรรมเมื่อผู้คนใช้ความรู้นั้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนกับคนคนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เราจึงควรต้องช่วยกันสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่เนิ่นนานเอาไว้ เพื่อให้รุ่นลูกรุ่นหลานของเราได้รู้จักและเรียนรู้

๑.๓ นิทรรศการวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และประวัติศาสตร์ของจังหวัดและชุมชนการใช้สื่อพื้นบ้านหมู่บ้าน ทางวัฒนธรรมสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยภาคกลางประกอบไปด้วย ๕ ประเภทที่สำคัญก็คือ ๑ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านไทยภาคกลาง เช่นการแสดงเพลง

อีแชนว ๒. สถาปัตยกรรมไทยภาคกลางเช่นบ้านทรงไทยภาคกลางเครื่องมือและอุปกรณ์การดำเนินวิถีชีวิตชานนาไทย ๓. ประเพณีและวัฒนธรรมไทยภาคกลางเช่น การจำลองประเพณีการแต่งงาน ๔. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยพื้นบ้านภาคกลาง อาหารไทยภาคกลางประกอบไปด้วยขนมไทย เช่น ฝอยทอง ทองหยิบทองหยอด เป็นต้น

๒. ส่วนการจัดกิจกรรม

๒.๑ การส่งเสริมและเผยแพร่

- จัดกิจกรรมเผยแพร่และสาธิตองค์ความรู้ทางมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอารยธรรมสมัยทวาราวดี อาทิ งานหัตถกรรม งานคหกรรม การแสดงทางวัฒนธรรม
- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้จากปราชญ์ท้องถิ่น มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอารยธรรมสมัยทวาราวดี
- จัดกิจกรรมลานวัฒนธรรม ด้วยการนำเสนอกิจกรรมเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน เปิดโอกาสให้ เยาวชน และประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดแสดงและสาธิตผลงาน

๒.๒ การฝึกพัฒนาและอบรมให้ความรู้ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมวัฒนธรรมอารยธรรมสมัยทวาราวดี(อุททอง) โดยมีสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมร่วมกันทางวัฒนธรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

๓. ส่วนการบริการ

๓.๑ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมวัฒนธรรมอารยธรรมสมัยทวาราวดี และอาหาร โดยมีรูปแบบการจัดวางผลิตภัณฑ์ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ผลิตภัณฑ์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ด้านอาหารพื้นบ้าน และของที่ระลึก

๓.๒ มุมนั่งเล่น ประกอบด้วย มุมอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล และมุมพักผ่อน ซึ่งควรมีการจัดทำป้ายบอกทาง แผ่นผังแสดงภาพรวมของศูนย์การเรียนรู้ฯ เส้นทางเดิน มีแสงไฟที่สว่างเหมาะสม มีทางขึ้นลงสำหรับผู้ท่องเที่ยวสะดวก

๓.๓ ด้านอื่นๆ การบริหารด้านสุขอนามัยภายในศูนย์ฯ เช่น ห้องสุขา(สะอาดที่สุด)

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนวิถีพุทธ

การพัฒนาชุมชนทั้งชนบทและเมืองให้มีความเจริญ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและขจัดปัญหาทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมในชุมชนให้ลดน้อยลง การจะดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาในทุกมิติได้ ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่ายในชุมชนเป็นด้านหลัก นั้นหมายความว่า ความมั่นคง มั่งคั่ง

ยังยืนยงมเกิดจากฐานรากคือชุมชน ในส่วนปัจจัยเสริมอาจได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือนักวิชาการเป็นด้านรอง

ชุมชนไทยส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งได้รับการเพาะบ่มกล่อมเกลาตั้งแต่แรกเกิดจนตาย อาจกล่าวได้ว่าเป็นชุมชนวิถีพุทธ เป็นการดำรงชีพที่ยอมรับนับเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ วัฒนธรรมประเพณีส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีการบวช การทำบุญ การเข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น จนเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นที่ทั่วโลกรับรู้และให้การยอมรับ

๒.๕.๑ ความหมายของ ชุมชนวิถีพุทธ

ชุมชนวิถีพุทธ เป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมหรือหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาสังคมซึ่งหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ คือ จักร ๔^{๒๕} เป็นหลักธรรมนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดุจวงล้อนำสู่เป้าหมาย เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย^{๒๖}

๑) ปฏิรูปเทศบาล (อยู่ในถิ่นที่ดี มีสิ่งแวดล้อมเหมาะสม) การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ควรเลือกสถานที่ที่มีบริบทมีสภาพแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ เอื้อต่อการดำเนินการในการผลิตสินค้าหรือบริการที่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นแหล่งชุมชนที่มีความพร้อมในด้านคมนาคมไปมาสะดวก เอื้ออำนวยหลายด้านกับประชาชน

๒) สัมปยุตตธรรม (สมาคมกับสัตบุรุษ) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เสวนาคบหาบุคคลภายนอกชุมชนหรือสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยหน่วยงานท้องถิ่นจัดอบรมร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่น เพื่อนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาปรับใช้ให้สอดคล้องรวมถึงหมั่นประชุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

๓) อัตตสัมมาปณิธิ (ตั้งตนไว้ชอบ, ตั้งจิตคิดมุ่งหมาย นำตนไปถูกทาง) ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตเป็นสินค้าชุมชนที่มีอัตลักษณ์ รวมทั้งถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติทางการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การใช้ช่องทางจำหน่ายผ่านเทคโนโลยีในทางที่ ถูกต้อง

^{๒๕} ทศมาวดี ฉากภาพ, การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนวิถีพุทธ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.grad.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2020/06/2.ทศมาวดี.pdf> [๒๖ เมษายน ๒๕๖๕].

^{๒๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://84000.org/tipitaka/dic/> [๒๖ เมษายน ๒๕๖๕].

๔) ปุพเพตปญญา (ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ก่อนแล้ว, มีพื้นเดิมดี, ได้สร้างสมคุณความดีเตรียมพร้อมไว้แต่ต้น) การขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสำคัญ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชน เกิดจากที่ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ โดยใช้วัตถุดิบทรัพยากร ทุนแรงงานในชุมชน เป็นหลัก เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บัญชีรายรับ-รายจ่าย ดังนั้น การดำเนินการของสมาชิก กลุ่มต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงจะทำให้สมาชิกกลุ่มและวิสาหกิจชุมชนอยู่รอด

๒.๕.๒ การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ

วิถีพุทธ คือ สัจธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้คือ อริยสัจ ๔ สามารถนิยาม วิถีพุทธ ได้ว่าเป็นวิถีแห่งการ ประจักษ์แจ้งสัจจะ หรือ วิถีแห่งการทำความจริงให้ปรากฏ ซึ่งความจริงที่ต้องประจักษ์แจ้งหรือทำให้ปรากฏ นั้น มีอยู่ ๔ มิติหลักๆ คือ^{๒๗}

๑) ความจริงของทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ (ทุกข์สัจจะ) เป็นความจริงที่เราต้องรู้หรือเข้าใจอย่างถ่องแท้ ว่าทุกข์หรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น คืออะไร มีขอบเขต และผลกระทบอย่างไร

๒) ความจริงของสาเหตุแห่งทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ (สมุทัยสัจจะ) เป็นความจริงที่เราต้องรู้และแก้ไข ให้ได้หรือจัดการแก้สาเหตุที่แท้จริงของปัญหาให้ได้

๓) ความจริงของความพ้นทุกข์หรือเป้าหมายของการแก้ปัญหา (นิโรธสัจจะ) เป็นความจริงที่เราต้อง บรรลุถึง หรือทำให้เกิดความชัดเจนว่าเป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร ประโยชน์สุขที่แท้จริงที่เราต้องการ คืออะไร

๔) ความจริงของทางพ้นทุกข์หรือทางแก้ปัญหา (มรรคสัจจะ) เป็นความจริงของทางแก้ปัญหาที่เรา ต้องสร้างขึ้นและใช้ปฏิบัติเพื่อขจัดสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และบรรลุเป้าหมายหรือประโยชน์สุขที่แท้จริง

วิถีพุทธ คือ หลักธรรมต่างๆ ที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดการ ชุมชนวิถีพุทธ ในแต่ละด้าน ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ (ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์) (ได้นำเสนอแล้ว)

๒) ด้านสังคม (หลักศีลธรรม) ประกอบด้วย ศีล ๕ มีสาระมุ่งไปเพื่อการไม่เบียดเบียน ซึ่งเป็นขั้นเริ่มต้นของการสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกื้อกูลดี ต่อจากนั้นจะเป็นการเน้นการเกื้อกูลสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ส่วนตัวและการฝึกหัดขัดเกลา (กิเลส) ตนเอง การรักษาศีลมีเป้าหมาย

^{๒๗} ทาริตา แต่งเส็ง, ญัฐวิภา ทองรุ่ง และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, “การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ”, *Journal of Modern Learning Development*, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๒๔๔-๒๔๙.

หลัก๒ ประการ คือ ชัดเกลากิเลส พัฒนาตนเองให้เป็นคนดีสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข และเพื่อเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้อื่นและต่อสังคม

๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อวาสสัปปายะธรรม) ประกอบด้วย

๓.๑) อวาสสัปปายะ ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

๓.๒) โคจรสัปปายะ ที่หาอาหาร ที่เที่ยวบิณฑบาตที่เหมาะสม

๓.๓) ภัตตสัปปายะ การพูดคุยที่เหมาะสม การพูดคุยในเรื่องที่เป็นประโยชน์

๓.๔) บุคคลสัปปายะ บุคคลที่ถูกต้องเหมาะสม บุคคลที่ถูกต้องกัน หรือบุคคลที่ทรงคุณธรรมทรงภูมิ ปัญญาสามารถเป็นที่ปรึกษาแก้ข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้ มีการปฏิบัติที่เสมอกัน ทัศนคติเสมอกัน ศีลเสมอกัน อยู่ ด้วยกันอย่างมีเมตตาและเกื้อกูลกัน

๓.๕) โภชนสัปปายะ อาหารที่เหมาะสม

๓.๖) อุตุสัปปายะ ดินฟ้าอากาศธรรมชาติแวดล้อมที่เหมาะสม มีธรรมชาติแวดล้อมที่ดี

๓.๗) อิริยาปถสัปปายะ อิริยาปถที่เหมาะสม

๔) ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (หลักสังคหัตถุธรรม) ประกอบด้วย

๔.๑) ทาน คือการให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้ และแนะนำสั่งสอน

๔.๒) ปิยวาจา คือ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดชื่นน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือกล่าวคำสุภาพไพเราะ อ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผล เป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม

๔.๓) อัถถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๔.๔) สมานัตตตา คือ ความมีตนเสมอ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) ได้กล่าวว่า ถึงอย่างไรก็ตามการที่จะสร้างเนื้อสร้างตัวนั้น จำเป็นจะต้องรู้จักชั้นแจ้งจัดสรรทรัพย์ ชั้นจับจ่ายกินใช้ด้วย จึงจะทำให้การสร้างเนื้อสร้างตัวนั้นเป็นไปด้วยความราบรื่น ซึ่งหลักการดังกล่าวปรากฏอยู่ใน “ธรรมนุญชีวิต” ดังนี้

๑) คนรู้จักทำมาหาเลี้ยงชีพคนที่รู้จักหา รู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็น ใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักปักฐานได้ และทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้องก็เพราะปฏิบัติตามหลักธรรมต่อไปนี้

๑.๑) ค้นหาและรักษาสมบัติปฏิบัติตามหลักธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หรือหลักธรรมอัน นวยประโยชน์สุขขั้นต้น ที่เรียกว่า ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิคธรรม ๔ ประการ

(๑) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน การประกอบอาชีพที่สุจริต ฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จัก รู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุด จัดการและดำเนินการให้ได้ผลดี

(๒) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานที่ตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรม ด้วยก ลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย

(๓) กัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร คือรู้จักเสวนาหาคบหาคน ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ซุกงูไปในทางเสื่อมเสีย เลือเสวนาศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้รู้ผู้ทรงบุญ ผู้มีความสามารถ ผู้นำเคารพนับถือ และมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน

(๔) สมชีวิตตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย เป็นอยู่พอดีสมรายได้ มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้^{๒๘}

๑.๒) ชั้นแจ้งจัดสรรทรัพย์เมื่อหาทรัพย์มาได้แล้ว รู้จักจัดแจงทรัพย์นั้น โดยถือหลักการแบ่งทรัพย์เป็น ๔ ส่วน ที่เรียกว่า โภควิภาค ๔ คือ

“เอเคน โภเค ภูณเคเชยย” พึงใช้สอยโภคสมบัติด้วยส่วนหนึ่ง

“ทวิหิ กम्म ปโยชเย” พึงประกอบการงานด้วยสองส่วน

“จตุตถญจ นิธาเปยย” พึงเก็บส่วนที่สี่ไว้ด้วย

๑.๓) ชั้นจับจ่ายกินใช้พึงเข้าใจและคำนึงอยู่เสมอว่า การที่เพียรพยายามแสวงหา รักษา และครอบครองโภคทรัพย์ไว้นั้น ก็เพื่อจะใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนและคนอื่น ถ้าไม่ใช้ทรัพย์สมบัติให้เกิดคุณประโยชน์แล้ว การหาและการมีทรัพย์สมบัติก็ปราศจากคุณค่า หาความหมายใดๆ ไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีทรัพย์หรือหาทรัพย์มาได้แล้ว พึงปฏิบัติต่อทรัพย์ ตามหลัก โภคาทิยะ (ประโยชน์ที่ควรถือเอาจากโภคะหรือเหตุผลที่อริยสาวกควรยึดถือในการที่จะมีหรือครองทรัพย์สมบัติ) ๕ ประการ ดังพุทธพจน์

(๑) อริยสาวกแสวงหาโภคทรัพย์มาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงความขยันหมั่นเพียรของตน เลี้ยงบิดา มารดา บุตร ภรรยา และคนในปกครองทั้งหลายให้เป็นสุข

(๒) บำรุงมิตรสหาย และผู้ร่วมกิจการงานให้เป็นสุข

(๓) ใช้ปกป้องรักษาสวัสดิภาพ ทำตนให้มั่นคงปลอดภัยจากภัยอันตราย

^{๒๘} ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๙๗/๒๐๒.

(๔) ทำพาลี คือสละเพื่อบำรุงบูชา ประกอบด้วย

ก. ญาตีพาลี สงเคราะห์ญาติ

ข. อติถิพาลี ตอนรับแขก

ค. ปุพพเปตพาลี ทำบุญหรือสักการะอุทิศให้แก่ผู้ล่วงลับ

ง. ราชพาลี บำรุงราชการด้วยการเสียาษาอากร เป็นต้น

จ. เทวตาพาลี ถวายเทวดา คือ ทำบุญอุทิศให้แก่สิ่งที่เคารพบูชาตามความ

เชื่อถือ

(๕) อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ และบรรพชิตผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ เมื่อได้ใช้ โภคทรัพย์ทำประโยชน์อย่างนี้แล้ว ถึงภอจะหมดสิ้นไปก็สบายใจได้ว่า ได้ใช้ภอคนั้นให้เกิด ประโยชน์ถูกต้องตามหลักเหตุผลแล้ว ถึงภอจะเพิ่มขึ้นก็สบายใจเช่นเดียวกัน เป็นอันไม่ต้องเดือดร้อน ใจในทั้งสองกรณีการใช้จ่ายใน ๕ ข้อนี้ ท่านมุ่งแจกแจงรายการที่พึงจ่าย ให้รู้ว่าควรใช้ทรัพย์ทำ อย่างไรบ้าง^{๒๙}

สรุปได้ว่า ชุมชนวิถีพุทธ เป็นชุมชนที่ดำรงชีวิตโดยประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม ตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา มีการอดหนุนเกื้อกูลกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตามบทบาทของผู้คนในชุมชน สังคม ที่ต้องดูแลร่วมกันรักษา เช่น สภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณประโยชน์ ฯลฯ เคารพในจารีต ฎาระเบียบ ข้อปฏิบัติ กฎหมาย มีความเข้าใจ รู้ในประโยชน์ และโทษ มีส่วนร่วมในรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาท้องถิ่น รู้จักการยกระดับภูมิปัญญาและเทคโนโลยีชาวบ้านผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค และพร้อมที่พัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนาที่ แตกต่างกันตามจริตของแต่ละวิสาหกิจ ของแต่ละชุมชน เพื่อนำพาตนและชุมชนมุ่งสู่สันติสุขอย่าง ยั่งยืน

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ จังหวัดสุพรรณบุรี^{๓๐}

มีพื้นที่อยู่ภาคกลางด้านทิศตะวันตกของประเทศไทย ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรีไหลผ่านตามแนวยาวของจังหวัดจากเหนือ จรดใต้ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปาน

^{๒๙} คุรยละเอียดใน อง.ปณจก.(ไทย) ๒๒/๔๑/๔๘.

^{๓๐} พระครูโสภณวีรานุวัตร,ดร. และคณะ, “การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์กล้วย จังหวัดสุพรรณบุรี”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓), หน้า ๙๔-๙๗.

กลาง ๓-๑๐ เมตร มีพื้นที่ประมาณ ๕,๓๕๘.๐๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓.๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ ของพื้นที่ภาคกลาง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๑๐๗ กิโลเมตร (ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๐) โดยทางรถไฟประมาณ ๑๔๒ กิโลเมตร

๒.๕.๒ วัดเขาทำเทียม เป็นวัดราษฎร์สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ในตำบลอุทอง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ดินวัดมีพื้นที่ ๓๙ ไร่ โดยด้านบนภูเขาทำเทียมเป็นพื้นที่ของกรมป่าไม้ประมาณ ๑๔๐ ไร่

วัดเขาทำเทียมได้รับอนุญาตตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ วัดตั้งอยู่ที่เขาทำเทียมซึ่งเป็นแนวเขาทางทิศตะวันตกของเมืองอุทอง การที่มีการค้นพบศิลาจารึกภาษาสันสกฤตโบราณไว้ว่า ปุชยคีรี หรือ ปุชยคีรี แปลว่า ภูเขา ดอกไม้ นักวิชาการส่วนใหญ่ตีความว่าชื่อ "ปุชยคีรี" หมายถึงเขาทำเทียม ซึ่งพบโบราณสถานสำคัญในสมัยทวารวดีจนถึงสมัยอยุธยา การพบจารึกปุชยคีรีในดินแดนไทยเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชของอินเดียมายังประเทศไทย เนื่องจากมีความพ้องกับชื่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ปุชปคีรี ในรัฐโอริสสา^{๓๑} ทำให้สนับสนุนข้อสันนิษฐานว่า วัดเขาทำเทียมเป็นวัดแห่งแรกของประเทศไทย^{๓๒}

วัดเขาทำเทียมเป็นที่ตั้งของโบราณสถานหมายเลข ๑๑ และหมายเลข ๑๒ โดยหมายเลข ๑๑ มีการขุดพบโบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เสาธรรมจักรและเสาฐาน พระพุทธรูปปางแสดงธรรม ๔ องค์ ปัจจุบันเก็บที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง^{๓๓}

วัดมี พระพุทธรูปุชยคีรีศรีสุวรรณภูมิ เป็นพระพุทธรูปแกะสลักกับหน้าผาของภูเขาขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นปางโปรดพระพุทธรมารดา หรือ ปางกตัญญูกตเวที ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร^{๓๔}

๒.๕.๓ พระพุทธรูปุชยคีรีศรีสุวรรณภูมิ

พระพุทธรูปุชยคีรีศรีสุวรรณภูมิ (หลวงพ่อกู่ทอง) ปางโปรดพระพุทธรมารดา เป็นพระพุทธรูปในอิริยาบถประทับนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายวางหงายบนพระเพลา (ตัก) บางแบบวางบนพระชานุ (เข่า) พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระ (อก) จีบนิ้วพระหัตถ์ บางแบบงอนิ้วพระหัตถ์ โดยเป็นพระพุทธรูปแกะสลักด้วยหินธรรมชาติ ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร สร้างขึ้นบนผาสูงใหญ่เสียด

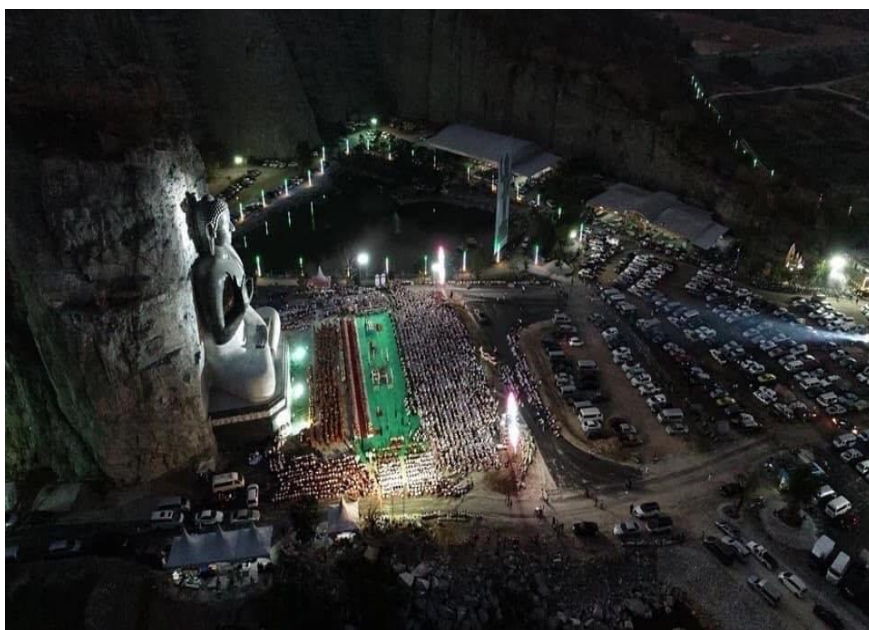
^{๓๑} จารึกปุชยคีรี ชื่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์แห่งเมืองอุทอง". พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง สุพรรณบุรี.

^{๓๒} พระพุทธรูปุชยคีรีศรีสุวรรณภูมิ วัดเขาทำเทียม". กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

^{๓๓} พัชรนันท์ จันทรไทย. "โครงการวางผังและการออกแบบอาคารเขตพุทธาวาส วัดเขาทำเทียม จังหวัดสุพรรณบุรี" (PDF). p. 16.

^{๓๔} งดงามหนึ่งเดียวในไทย พระแกะสลักหน้าผาใหญ่". ไทยรัฐ.

ฟ้าที่มีชื่อว่า "ผามังกรบิน" ซึ่งเกิดจากการดำริของ พระเทพสุวรรณโมลี (สอิ่ง สิรินนฺโท ป.ธ.๘) ที่ปรึกษาเจ้าคณะ จ.สุพรรณบุรี และเจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร หลังมีหลักฐานจากกรมศิลปากรระบุว่า ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ

ที่กส. 1602.8/961ฯตจ. 12 พืช 56
และกระทรวงพาณิชย์และสหกรณ์
เมื่อวันที่ 1987ฯ เลขที่ 25 ตจ. 1๕๗๕๖
พ.ศ. 23

(Signature)
(นายองอาจ ชนชาญเมฆกุล)
ผู้อำนวยการสำนักงาน

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี

เล่มที่ 03 ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัดสุพรรณบุรี
ฉบับที่ 22 วันที่ 2 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2546 อธิบดีกรมป่าไม้ โดยอนุมัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 29 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

อนุญาตให้ ได้อำนาจทหารพรานสายกลางที่ ๖ อายุ - ปี สัญชาติ ไทย
มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ - หมู่ที่ - ซอย - ถนน ถนนกรมทหารสาย 4
ตำบล/แขวง ศาลายา 7 อำเภอ/เขต พุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม
เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่า เขาตะโกปรางค์หลวงและป่าเขาพระห้อย

ในท้องที่ตำบล ศาลายา อำเภอ ศาลายา จังหวัด สุพรรณบุรี
เพื่อ ใช้เป็นที่ตั้งกรมทหารพรานสาย 6 แห่งจังหวัดสุพรรณบุรี
เนื้อที่ 120 ไร่ - งาน - ตารางวา จนถึงวันที่ 4 เดือน สิงหาคม
พ.ศ. 2556 ตามแผนที่ส่งเขย่งทำหนังสืออนุญาตนี้ โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	จด <u>เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาตะโกปรางค์หลวง</u>	วัดได้ 547.00 เมตร
ทิศตะวันออก	จด <u>กรมอุทยานแห่งชาติ</u>	วัดได้ 800.00 เมตร
ทิศใต้	จด <u>กรมอุทยานแห่งชาติ</u>	วัดได้ 448.00 เมตร
ทิศตะวันตก	จด <u>กรมอุทยานแห่งชาติ</u>	วัดได้ 916.00 เมตร

ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่แนบท้ายหนังสืออนุญาตนี้

ลงชื่อ *(Signature)* ผู้อนุญาต
(นายสมาน คุ้มสินโรจน์)
ผู้อำนวยการจังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง ปลัดจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ สท ๐๐๑๓.๓/๕๕๗

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี
ถนนสุพรรณบุรี-ชัยนาท สท๗๐๐๐

๓ ๑ สค 2555

200/155

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขอใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๑๙๑๐.๕๐๕/๑๓๙๙๒
ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี ขอส่งสำเนาหนังสือ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๑๙๑๐.๕๐๕/๑๓๙๙๒ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕
เรื่อง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขอใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแจ้งไม่ขัดข้องให้จังหวัดสุพรรณบุรีใช้พื้นที่เพื่อการก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ในพื้นที่ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ ดังรายละเอียดตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย

กลุ่มอำนาจเขต
กลุ่มศาสนา ศาสนา
กลุ่มศาสนสถาน
Star
นายยุทธ จันทน์เจริญ
เจ้าพนักงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

Star
(นายชัยวัฒน์ พันธ์จัน)
เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส วิชาการราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงาน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี

สมบุญเมืองกุล ดำเนินการต่อไป
Star

ส่วนทรัพยากรธรรมชาติ
โทรศัพท์ ๐-๓๕๕๓-๕๕๒๖
โทรสาร ๐-๓๕๕๓-๖๑๗๙

ข้อกฎหมาย

อำนาจในการอนุญาตเป็นของอธิบดีกรมป่าไม้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อพิจารณา

กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้มีข้ออยู่หลักเกณฑ์ที่จะพิจารณาอนุญาตได้ตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายที่เกี่ยวข้องที่กำหนดทางปฏิบัติไว้แล้ว จึงเห็นสมควรอนุญาตให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาตะโกปิตของและป่าเขาเพชรน้อย ท้องที่ตำบลคูทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ ๑๒๐ ไร่ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี มีกำหนดระยะเวลา ๓๐ ปี โดยให้ผู้รับอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมหนึ่งสิ้ออนุญาตตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมติในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข รวม ๑๔ ข้อ ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากมีข้อสงสัยขอได้โปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อโปรดพิจารณา พึงการต่อไป (แนบ ๑ แนบ)

ฝ่ายอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ป่าไม้ภาคกลาง

เรียน พัน รท.ท.ท.

เพื่อโปรดพิจารณา

ป.ม. ๑๕๕๐

10/ ๒๖๑๐๒๐
(นายวิชาญ ธรรม)

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙๖ ๑๓๗

เรียน อ.ป.ม.

เพื่อพิจารณาดำเนินการตามระเบียบต่อไป

10/ ๒๙๕๐๒๐

(นายสุชน มิตต์ธสา)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

นายสุชน มิตต์ธสา
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
นายบรรณ เลขาวิจิตร
ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต

วันที่ ๒๙ ส.ค. ๒๕๕๖

นางสาว เจริญพร (นางสาว)

๒๘ ส.ค. ๕๖

นางสาว เจริญพร (นางสาว)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จึงคืน

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระนิติพัฒน์ อุชุกาโร พร้อมคณะ^{๙๔} ทำวิจัยเรื่อง คตินิยมการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องในพระพุทธศาสนา ผลวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ๑.คติการสร้างพระพุทธรูปในพระพุทธศาสนาได้แสดงถึงพลังแห่งศรัทธาวิญญูของชาวพุทธ ที่ต้องการที่จะสร้างวัตถุเป็นเครื่องหมายแทนพระพุทธรูป กำนเนิดและพัฒนากการพระพุทธรูป ได้แก่ ๑) พระพุทธรูปนิรมิต ๒) พระพุทธรูปเป็นรูปเปรียบอีกแบบหนึ่งของพระพุทธรูป ๓)พระแก่นจันทน์การสร้างให้ตรงตามตำรามหาบุรุษลักษณะ ๓๒ และอนุพยัญชนะ ๘๐ ซึ่งปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา คตินิยมการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องในพระพุทธศาสนา (๑) สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องตามแนวคิดของพระพุทธศาสนามหายาน (๒) สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องตามคติพระศรีอาริยมตไตรย (๓) สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องตามคติตามคัมภีร์ชมพูบดีสูตร ๒. พระพุทธรูปทรงเครื่อง ปรากฏหลักฐานการสร้างในศิลปะอินเดีย ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๗ ในประเทศไทยนิยมสร้างในช่วงสมัยอยุธยาตอนกลางจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ลักษณะ..ประเภทและรูปแบบการการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องในพระพุทธศาสนาพบว่า ๑) สร้างตามคติว่าพระเจ้าจักรพรรดิราช ๒)สร้างตามคติพระศรีอาริยมตไตรย ๓)สร้างตามคติตามคัมภีร์ ๒) ชมพูบดีสูตร สำหรับหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการสร้างพระพุทธรูป ได้แก่ หลักกุศลกรรมบถ ศรัทธา ๔ เจตีย์ ๔ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ บารมี ๑๐ ด้านอิทธิพลของการสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องในพระพุทธศาสนา อิทธิพลต่อผู้สร้าง อิทธิพลต่อผู้พบเห็น อิทธิพลต่อพระพุทธศาสนา และอิทธิพลต่อสังคม

ทิพวรรณ ทังมั่งมี^{๙๖} ทำวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาการสร้างพระพุทธรูปเกสรดอกไม้ในล้านนา เพื่อการสร้างสรรค์พระพุทธรูปภูมิาร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาการสร้างพระพุทธรูปรูปเกสรดอกไม้ในล้านนา มีความเป็นมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องดอกไม้ที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก อรรถกถา และชาดก โดยเฉพาะเรื่องราวในพุทธประวัติ การสักการบูชาพระพุทธรูป ด้วยดอกไม้ และพุทธวจนะในธรรมบท อีกทั้งยังมีคติความเชื่อเรื่องอานิสงส์การสร้างพระพุทธรูปด้วยเกสรดอกไม้ ในเอกสารคัมภีร์ไบเบิล และตำราการสร้างพระพุทธรูปของล้านนา ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนถึงวัฒนธรรมวิธี

^{๙๔} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI (กลุ่มที่ 2) วารสารปรัชญาอาศรม ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 | มกราคม - มิถุนายน 2566 ชมพูบดีสูตร สำหรับหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการสร้างพระพุทธรูป

^{๙๖} ทิพวรรณ ทังมั่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาพพิมพ์จิตรกรรม และประติมากรรม คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและสาละวิน ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คิดในการกำหนดคุณค่าและความหมายในวัตถุอันเป็นสื่อสัญลักษณ์ของความศรัทธา ตามคติความเชื่อของชาวพุทธที่สืบทอดมาแต่เมื่อครั้งสมัยพุทธกาล จากการศึกษาแนวคิด รูปแบบ และกรรมวิธีการสร้างพระพุทธรูปรูปเกสรดอกไม้ในล้านนา พบว่า แนวคิดในการสร้างมีที่มาจากพุทธปรัชญาแบบเถรวาท ได้แก่ แนวคิดมหาปฐกัณณะ แนวคิดสัญลักษณ์ปางพระพุทธรูป แนวคิดสัญลักษณ์อดีตพระพุทธรูป และแนวคิดสัญลักษณ์จากวัสดุที่ใช้ในการสร้าง ส่วนรูปแบบทางศิลปกรรม มีทั้งแบบศิลปะล้านนา และแบบศิลปะพม่า-ไทใหญ่ อีกทั้งยังมีกรรมวิธีการสร้างที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนผ่านคำเรียกขานพระพุทธรูป นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา มาสร้างสรรคพระพุทธรูปภูมิาร่วมสมัย รูปแบบพุทธศิลป์ล้านนา ปางมารวิชัย ด้วยดอกไม้ที่ชาวพุทธนำมาสักการบูชาพระ อันเป็นสื่อสัญลักษณ์จากพลังศรัทธาของประชาชน โดยประยุกต์ใช้กรรมวิธีการสร้างพระพุทธรูปศิลปะเครื่องเงิน ผสมผสานกับเทคนิคการสร้างงานประติมากรรมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงภูมิปัญญาการสร้างงานพุทธศิลป์ในอดีต ไปสู่การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาอันเป็นแก่นของวัฒนธรรม ตลอดจนการอัญเชิญองค์พระพุทธรูปไปประดิษฐานภายในวัดของชุมชนท้องถิ่น ให้เป็นสื่อสร้างสำนึกและความศรัทธาในการสืบทอดประเพณีการสร้างพระพุทธรูปเกสรดอกไม้ในล้านนา ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เพื่อการสืบสานจรโลงพระพุทธรูปศาสนาให้ยืนยาวสืบไป

ชลธิชา พันธุ์สว่างและคณะ ทำวิจัยเรื่อง เรื่อง การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี ๓ ด้าน ได้แก่ แหล่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดธุรกิจบริการนั้นควรให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาวิจัยสามารถนำเสนอแนวทางการจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดราชบุรีออกเป็น ๓ หัวข้อสำคัญ คือ ๑) การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น ๒) สร้างเอกลักษณ์และกิจกรรมของแต่ละพื้นที่บนวิถีท้องถิ่น และ ๓) การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรีอย่างยั่งยืน^{๓๗}

กุลทิภา วิบูลย์ปิ่น ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามบริบทสังคมประเทศไทย ๔.๐ กรณีศึกษา : ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัด

^{๓๗} ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ, “การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี”, วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑๐๗-๑๐๘.

สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ๑) ทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนตำบลบ้านแหลม มีความน่าสนใจและหลากหลาย ทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ๒) ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบ้านแหลม ตามบริบทสังคมประเทศไทย ๔.๐ มี ๙ ด้าน ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับ ความมีชื่อเสียง การบริหารจัดการ กิจกรรม กระบวนการ และการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ๓) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม ตามบริบทสังคมประเทศไทย ๔.๐ ผู้วิจัยเสนอแนวทางออกเป็น ๓ แนวทางหลัก ๆ คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพและการวางรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างองค์ความรู้ให้กับชุมชน ในด้านทักษะการนำชมและการบริการ^{๓๘}

ศรีอร่าม, ภูริทัต พร้อมคณะ, ๒๕๖๐^{๓๙} ทำวิจัยเรื่อง พระพุทธรูปสำคัญ : แนวคิด คุณค่า และอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย ผล การศึกษาพบว่า ๑. ประวัติความเป็นมาและลักษณะพุทธศิลป์ของพระพุทธรูปสำคัญในสังคมไทย พบว่า ๑) หลวงพ่อโสธร ไม่ได้ทำขึ้นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยฝีมือช่างแบบล้านช้าง หรือแบบพระลาว ครั้งแรกหล่อด้วยสำริด ภายหลังพอกปูนเสริมให้ใหญ่หุ้มองค์จริงไว้ภายใน พระพุทธรูปลักษณะจึงเป็นแบบ ปูนปั้น ลงรักปิดทองพระวรกายแบบเทวรูป พระพักตร์แบบศิลปะลานนา ตามประวัติสร้างในสมัยล้าน ช้างและล้านนา ๒) หลวงพ่อวัดไร่ขิง ตามตำนานกล่าวว่า ได้ถูกอัญเชิญมาจากกรุงเก่า (พระนครศรีอยุธยา) ลักษณะพุทธศิลป์เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ พุทธศิลป์ สมัยเชียงแสน สันนิษฐานว่า เป็นฝีมือช่างสมัยล้านนาและล้านช้าง ๓) หลวงพ่อโต วัดบางพลีใหญ่ใน เป็นหนึ่งในพระพุทธรูป ๓ องค์ที่ลอยมาตามลำน้ำ และได้ล่องไปตามลำน้ำเจ้าพระยา ชาวบ้านพากัน อาราธนาให้ขึ้นที่ปากคลองสำโรง ได้อัญเชิญท่านขึ้นไปประดิษฐานในวิหาร และอาราธนาประดิษฐาน ไว้ในอุโบสถ เพื่อเป็นพระประธานของวัดบางพลีใหญ่ใน ลักษณะพุทธศิลป์ของหลวงพ่ โต วัดบางพลี ใหญ่ใน เป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยปางมารวิชัย (สะดุ้งมาร) ศิลปะสุโขทัย ๔) หลวงพ่อบ้านแหลม เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ อิริยาบถยืนปางอุ้มบาตร ภายในองค์พระโปร่ง ขนาดสูงตั้งแต่ ปลายนิ้วพระบาทถึงยอดพระเกตุมาลาประมาณ ๑๗๐ เซนติเมตร ประดิษฐานทำยื่นอยู่บนแท่น มี พุทธลักษณะเป็นศิลปะตามสมัยสุโขทัยตอนปลายจนสมัย

^{๓๘} กุลทิกา วิบูลย์ปิ่น, “แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามบริบทสังคมประเทศไทย ๔.๐ กรณีศึกษา : ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรี”, วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๔๓๙ (๔๓๘-๔๕๗).

^{๓๙} ศรีอร่าม, ภูริทัต พร้อมคณะ, งานวิจัย เรื่อง พระพุทธรูปสำคัญ : แนวคิด คุณค่า และอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย ,๒๕๖๐ บทคัดย่อ

กรุงศรีอยุธยาตอนต้น มีลักษณะพิเศษ คือ พระพักตร์ตรงงาม อ่อนช้อยราวกับเทพบุตร ส่วนพระหัตถ์เป็นคนละชิ้นกับพาทาทำให้สามารถถอด ออกประกอบได้ พระบาทไม่สวมฉลอง พระบาทแบบพระพุทธรูป ทรงเครื่อ ึ่งที่เรยี้ กว่าพระโพธิสัตว์สมัย อยุธยา พระเกตุมาลาเป็นเปลวเพลิงแบบพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย สังฆาฏิพาดยาวลงมาถึงพระขงฆ์ จีวรทำแผ่นเป็นแผ่นแฉงอยู่เบื้องหลัง แทนฐานรองพระบาทนั้นตอนบนทำเป็นรูปดอกบัวบานรองรับ พระบาท ตอนล่างทำเป็นฐานย่อมุมสิบสอง เป็นรูปฐานพระเจดีย์ ล่างสุดทำเป็นฐานเท้าสิงห์มีลวดลาย วิจิตรบรรจง ๒. แนวคิดและคุณค่าของพระพุทธรูปสำคัญในสังคมไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า พระพุทธรูปมีความศักดิ์สิทธิ์สามารถช่วยให้บรรลุในสิ่งที่ตนประสงค์ได้ โดยชาวพุทธส่วนใหญ่มองว่า การได้กราบไหว้สักการบูชาพระพุทธรูปสำคัญ เพื่อความเป็นสิริมงคล และนิยมไปไหว้พระพุทธรูปที่มี ชื่อเสียง ซึ่งเชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์ โดยการเล่าลือกันมาอย่างนี้ก็คือว่าเป็นการถือมงคลตื่นข่าวซึ่งไม่ สอดคล้องกับหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นจึงควรฝึกตนให้เข้ากับหลักการพื้นฐานของ พระพุทธศาสนา ที่สอนให้พึ่งตนเอง สอนให้ทำตนให้เป็นที่พึ่งได้ หรือสามารถพึ่งตนได้ และสอน มรรคาแห่งความหลุดพ้นเป็นอิสระ ซึ่งในขั้นสุดท้าย ให้ข้ามพ้นได้แม้กระทั่งครุฑาที่มีเหตุผล ไปสู่ ความเป็นอยู่ด้วยปัญญา บริสุทธิ เริ่มต้นมรรคาจากการอิงอาศัยปัญญา ญาส่องนำขององค์พระศาสดาผู้ ป็น กัลยาณมิตร ไปสู่การยืนได้ลำพังตน โดยไม่ต้องอาศัย การประคับประคองของพระศาสดา ๓. การวิเคราะห์อิทธิพลของพระพุทธรูปสำคัญกับพัฒนาการทางพระพุทธศาสนาใน สังคมไทย พบว่า การที่พุทธศาสนิกชนได้มากราบไหว้สักการบูชาพระพุทธรูปสำคัญ ซึ่งเป็นเครื่องหมาย สื่อแทนพระพุทเจ้า ได้ระลึกนึกถึงพุทธคุณ นึกถึงหลักธรรมคำสอนแล้วน้อมนำเอามาใช้ประพฤติ ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อยู่บนพื้นฐานของปัญญาหรือความมีเหตุผล โดยมุ่งหมายให้เกิดความสงบทาง ใจ และเกิดสติปัญญาในการแก้ปัญหาชีวิต ก็เชื่อว่าได้พัฒนาจิตใจ และปัญญา สามารถอบรมเจริญ วิปัสสนาซึ่งเป็นหนทางการดับกิเลส หรือความหลุดพ้นได้, พระพุทธรูปสำคัญเป็นสัญลักษณ์สำคัญ ของแต่ละจังหวัด และเป็นเครื่องหมายสื่อแทนพระพุทเจ้าที่มีคุณค่าทางจิตใจต่อพุทธศาสนิกชนเป็น อย่างมาก เป็นรากฐานแห่งจารีตประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิด จนถึงตาย เป็นสัญลักษณ์สำคัญในทางพระพุทธศาสนา เป็นวัตรธรรมที่สร้างขึ้นเพื่อแทนองค์จริงของ พระพุทเจ้า และแฝงไว้ด้วยปรัชญาและคติคำสอนทางพระพุทธศาสนา อย่างลึกซึ้ง นำมาสู่ความระลึก ถึงพระพุทเจ้าในฐานะเป็นบุคคลสำคัญผู้เป็นบรมครูและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนเพื่อให้พ้ นทุกข้ออันเป็นแก่นคำสอนของพระพุทธศาสนา

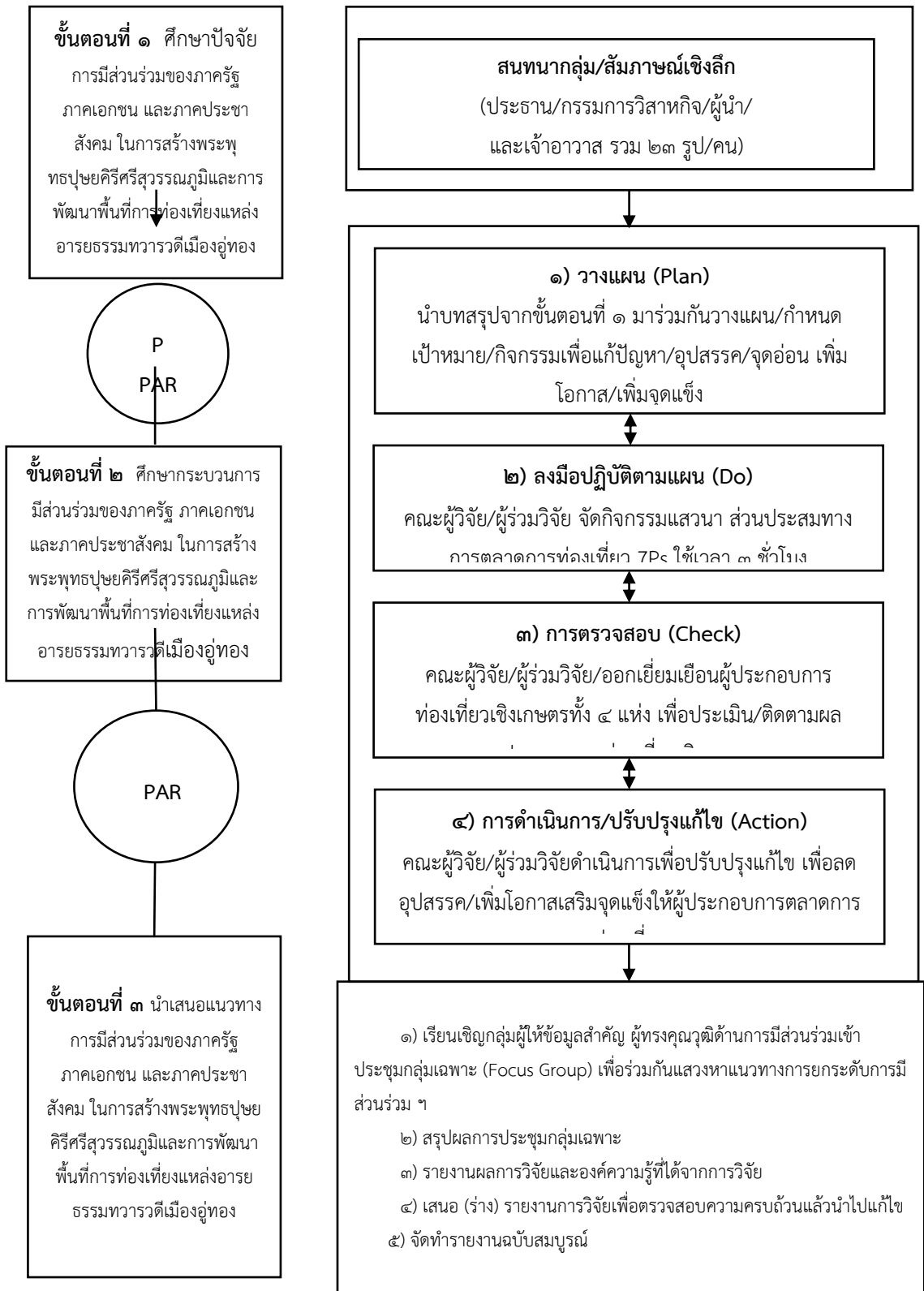
อิสริย์ สุขพรสินธรรม และ โสมฤทัย สุนธยาธร ทำวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาด ๗Ps ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนประสมทางการตลาด ๗Ps ด้านราคา ด้านช่องทางการจัด

จำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชาวไทยอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕^{๔๐}

^{๔๐} อิศรีย์ สุขพรสินธรรม และ โสภณฤทัย สุนธยาธร, “ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชาวไทย”, วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๑๑๒-๑๒๕.

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพะพุทฺธปุชยคิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยว แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” มากำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๕ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ (๑) ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (๒) ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง และ (๓) นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- ๑) รูปแบบการวิจัย
- ๒) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๔) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๕) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๖) การพิทักษ์สิทธิและจรรยาบรรณในการวิจัย
- ๗) สรุปแผนการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม แบ่งการวิจัยเป็น ๓ ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงวิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่	วิธีการวิจัย	ผลลัพธ์
<p>๑) ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปชยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p>	<p>๑) การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านปัจจัยการมีส่วนร่วมฯ</p> <p>๒) นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและรายงานการวิจัยมากำหนดประเด็นในแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เรื่อง ปัจจัยการมีส่วนร่วม ฯ</p> <p>๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย</p>	<p>๑) ได้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมฯ</p> <p>๒) ได้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมฯ</p> <p>๓) ได้ปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปชยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองฯ</p>
<p>๒) ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปชยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p>	<p>๑) การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านกระบวนการมีส่วนร่วมฯ</p> <p>๒) นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและรายงานการวิจัยมากำหนดประเด็นในแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วม ฯ</p> <p>๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย</p>	<p>๑) ได้แนวคิดกระบวนการการมีส่วนร่วม ฯ</p> <p>๒) ได้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมฯ</p> <p>๓) ได้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปชยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองฯ</p>
<p>๓) นำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปชยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p>	<p>๑) เรียงเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้ทรงคุณวุฒิด้านการมีส่วนร่วมเข้าประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วม ฯ</p> <p>๒) สรุปผลการประชุมกลุ่มเฉพาะ</p> <p>๓) รายงานผลการวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย</p> <p>๔) เสนอ (ร่าง) รายงานการวิจัยเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนแล้วนำไปแก้ไข</p> <p>๕) จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์</p>	<p>๑) ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมฯ</p> <p>๒) ได้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย</p> <p>๓) ได้ผลการวิจัยและรายงานฉบับสมบูรณ์</p>

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

๓.๒.๑ กลุ่มประชากร แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มประชากรภาครัฐ ประกอบด้วย องค์กรภาครัฐและภาครัฐกิจ รวมถึงทรัพยากรการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาครัฐกิจ

๒) กลุ่มประชากรภาคเอกชน ประกอบด้วย องค์กรเอกชน นิติบุคคล มูลนิธิ สมาคม ห้างร้าน บริษัท รวมถึงทรัพยากรการบริหารจัดการภาคเอกชน

๓) กลุ่มประชากรภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่ม ทุกชมรมและจิตอาสา

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม รวม จำนวน ๙ ราย ประกอบด้วย

๑).กลุ่มตัวอย่างภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน ๓ ราย

๒) กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชน จำนวน ๓ ราย

๓) กลุ่มประชากรภาคประชาสังคม จำนวน ๓ ราย

ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant Interview) ซึ่งเลือกตามคุณลักษณะและเกณฑ์การมีส่วนร่วมในการในการสร้างพระพุทธรูปขยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake holder) มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยได้ในทุกขั้นตอนตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ ใช้เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน ๖ ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม ใน ๖ ด้าน ตามกรอบแนวคิดของ Cohen and Uphoff^๑ ได้แก่ (๑) ด้านกายภาพและชีวภาพ (๒) ด้านเศรษฐกิจ (๓) ด้านการเมือง (๔) ด้านสังคม (๕) ด้านวัฒนธรรม และ (๖) ทางประวัติศาสตร์

๒) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ ใช้เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน ๔ ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามเกี่ยวกับ กระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงพัฒนาตามกรอบแนวคิดของ Cohen, J.M..^๒ ได้แก่ (๑) การมีส่วนร่วมในการกระทำ (๒) การมีส่วนร่วมในเชิงงบประมาณ (๓) การมีส่วนร่วมในเชิงรับผิดชอบ และ (๔) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๓) วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓

ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มเฉพาะซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบ “ระเบียบวาระการประชุม” มีการบันทึกเสียงการประชุม บันทึกรายงานการประชุมและบันทึกภาพผู้เข้าประชุม โดยมีระเบียบวาระการประชุมดังนี้

(๑) การประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

(๒) เรื่อง “แนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธศตวรรษวิภวธรรมภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง ยิ่งขึ้น”

(๓) วันที่ เดือน ปี เวลา

(๔) สถานที่ประชุม ห้องประชุมชรัวตาจู วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี”

(๕) ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่อง ประธานแจ้งให้ทราบ

(๖) ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่อง รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว (ไม่มี)

(๗) ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่อง สืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว (ไม่มี)

(๘) ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่อง เสนอเพื่อทราบและพิจารณา

^๑ Cohen, John M. and Norman T. Uphoff . **Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. Published by the Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University, 1977.p.p 17-19

^๒ Cohen, S.L.. **Mobilizing Communities for Participation and Empowerment**. In Servaes, J., Jacobson, T.L., & White, S.A. (eds). **Participatory Communication for Social Change**. New Delhi: Sage .1996

(๙) ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่อง อื่น ๆ (ถ้ามี)

๔) การหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Fact validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) การสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๒) การประชุมกลุ่มเฉพาะ เป็นการพูดคุยเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางแนวการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง ยั่งยืน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มเฉพาะ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

๒) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มเฉพาะและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จะถูกนำไปใช้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) .ในการตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นแรก^๓ (Triangulation) ดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา ถ้าเวลาต่างกันข้อมูลที่ได้รับจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ ถ้าสถานที่ต่างกันข้อมูลที่ได้รับจะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งบุคคล ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมอยู่อีกหรือไม่

(๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยไปจัดเก็บแต่ละครั้งจะแตกต่างกันอย่างไร ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ผู้วิจัยได้เพิ่มและอาจปรับเปลี่ยนผู้วิจัยให้มีหลายคนขึ้น

(๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าถ้าใช้แนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

(๔) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodology triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันเช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกัน นั่นก็คือการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วยนั่นเอง

(๕) หลังจากคณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างและการสนทนากลุ่มว่ามีความสอดคล้องกันแล้วทั้ง ๓ กลุ่ม จึงนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ แล้วดำเนินการตีความ แปลความ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาตามหลักอุปนัย (Inductive method)

^๓ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://infocenter.national health.or.th/node/> [๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗].

๓.๖ การพิทักษ์สิทธิและจรรยาบรรณในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบการวิจัยด้วยความระมัดระวังเรื่องความเสี่ยงหรือผลกระทบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งอาจมีผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือด้านทรัพยากรอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดหลักการการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและผู้ร่วมวิจัย จึงได้ดำเนินการขออนุญาตทำวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก่อนดำเนินการวิจัย และได้ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณา โครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยได้ เลขใบรับรองที่ ว./๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๕๖๗

๓.๗ สรุปแผนการวิจัย

แบ่งแผนการวิจัยออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระสมเด็จพระพุทธรูปขุขันธ์ศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

กิจกรรม

- ๑) ศึกษาประวัติการก่อสร้างพระสมเด็จพุทธรูปขุขันธ์ (โดยสังเขป)
- ๒) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านปัจจัยการมีส่วนร่วมฯ
- ๓) นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและรายงานการวิจัยมากำหนดประเด็นเป็นแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เรื่อง **ปัจจัยการมีส่วนร่วม** ฯ
- ๔) ประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์
- ๕) ขอลงหนังสือจากวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อกำหนดนัดวันเวลาให้สัมภาษณ์
- ๖) เตรียมเครื่องบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ผู้ช่วยวิจัยและเตรียมที่ระลึกมอบให้กลุ่มตัวอย่าง ๙ ชุด
- ๗) ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

เครื่องมือ

- ๑) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านปัจจัยการมีส่วนร่วม
- ๒) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
- ๓) เครื่องบันทึกเสียง
- ๔) เครื่องมือบันทึกภาพ

ผลลัพธ์

- ๑) ได้กำหนดประเด็นเป็นแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เรื่อง **ปัจจัยการมีส่วนร่วม** ฯ
- ๒) ได้แบบสัมภาษณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมแบบกึ่งโครงสร้างจำนวน ๖ ข้อ
- ๓) ได้ประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์
- ๔) ได้หนังสือจากวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อกำหนดนัดวันเวลาให้สัมภาษณ์
- ๕) ได้เตรียมเครื่องบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ผู้ช่วยวิจัยและมอบของที่ระลึกมอบให้กลุ่มตัวอย่าง ๙ ชุด
- ๖) ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๗) ได้เรียนรู้ปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระสมเด็จ พระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระสมเด็จ พระพุทธพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

กิจกรรม

- ๑) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านกระบวนการมีส่วนร่วมฯ
- ๒) นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและรายงานการวิจัยมากำหนดประเด็นเป็นแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วม ฯ
- ๓) ประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑
- ๔) ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

เครื่องมือ

- ๑) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม
- ๒) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผลลัพธ์

- ๑) ได้กำหนดประเด็นเป็นแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วม ฯ
- ๒) ได้แบบสัมภาษณ์กระบวนการมีส่วนร่วมแบบกึ่งโครงสร้างจำนวน ๔ ข้อ
- ๓) ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก ตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๔) ได้เรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

ขั้นตอนที่ ๓ เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

กิจกรรม

- ๑) ทำหนังสือเรียนเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการมีส่วนร่วมเข้าประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วม ฯ
- ๒) จัดประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๓) เตรียมสถานที่ประชุม เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ
- ๔) เตรียมระเบียบวาระการประชุมและอาหารว่าง
- ๕) สรุปผลการประชุมกลุ่มเฉพาะและผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๖) รายงานผลการวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
- ๗) เสนอ (ร่าง) รายงานการวิจัยเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนแล้วนำไปแก้ไข
- ๘) จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือ

- ๑) หนังสือเชิญประชุม
- ๒) ระเบียบวาระการประชุม
- ๓) เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ
- ๔) บันทึกรายงานการประชุม

ผลลัพธ์

- ๑) ได้หนังสือเชิญประชุม
- ๒) ได้จัดประชุม จำนวน ๑ ครั้ง
- ๓) ได้สถานที่จัดประชุม “ห้องประชุมชรัวดาซู” วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี
- ๓) ได้ระเบียบวาระการประชุมและอาหารว่าง
- ๔) ได้บันทึกรายงานการประชุมกลุ่มเฉพาะและผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๕) ได้เรียนรู้แนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง
- ๖) ได้รายงานผลการวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
- ๗) ได้รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” ใช้รูปแบบวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) ผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) ผลการศึกษาระบบการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) ผลการศึกษานโยบายการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๔).สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

แบ่งออกเป็น ๒ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ศึกษาประวัติความเป็นมาในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีผลการศึกษา ดังนี้

โครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ปางโปรดพระพุทธมารดา หรือปางกตัญญูกตเวที ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๔.๙ เมตร สูง ๓๒ เมตร เกิดจากดำริของพระธรรมพุทธิ

มงคล (สื่อ สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสื่อ” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ได้มอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยนายยงยุทธ จันทร์ตรี ในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี ปฏิบัติหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ ได้เสนอโครงการจัดสร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี โดยผ่านความเห็นชอบจากเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี (พระเทพสุธรรมโมลี) และผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี (นายสมศักดิ์ ฐรีศรีศักดิ์) ปี ๒๕๕๕ และขออนุญาตซีพื้นที่ภายในป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๑๒๐ ไร่ และได้รับอนุญาตให้ดำเนินงานได้ตามลำดับ ต่อมาโครงการดังกล่าวนี้ได้นำเสนอในที่ประชุมส่วนราชการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้าง เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจำนวนมาก

เมื่อทุกภาคส่วนเห็นชอบในโครงการ ฯ แล้ว ภาคราชการได้แต่งตั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันสำรวจหาพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะทำการก่อสร้าง และคณะสำรวจพบพื้นที่ที่จะก่อสร้างในเบื้องต้น ได้แก่ บริเวณเทือกเขาพุหางนาค เขตวนอุทยานแห่งชาติพุมาง มีลักษณะเป็นป่าเสื่อมโทรมมีร่องรอยการระเบิดหิน อยู่ติดกับวัดเขาทำเทียม ตำบลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดสุพรรณบุรีไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการมอบให้ภาคส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ป่าไม้จังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพพื้นที่ก่อสร้างในเบื้องต้น ได้แก่

๑) ด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เช่น พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ศาสนสถานและโบราณสถาน พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม

๒) ด้านการจราจร

๓) ด้านระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

๔) ด้านพืชพรรณเดิมในพื้นที่โครงการ

๕) ด้านมุมมอง เช่น เช่นมุมมองการเข้าสู่พื้นที่โครงการ มุมมองจากพื้นที่โครงการ

๖) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่โครงการและพื้นที่โดยรอบ

๗) ด้านกิจกรรมภายในระหว่างพื้นที่โครงการและพื้นที่โดยรอบ

หลังจากที่คณะทำงานได้วิเคราะห์สภาพพื้นที่ก่อสร้างในเบื้องต้น ได้นำเสนอในที่ประชุม

คณะกรรมการฯ มีความเห็นชอบให้ทำการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ว่ามีความเหมาะสม

เป็นไปได้ และมีความคุ้มค่าหรือไม่อย่างไร ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์จุดแข็ง พบว่า

(๑) พื้นที่มีลักษณะทางภูมิทัศน์ที่น่าสนใจ คือเป็นหน้าผาหินขนาดใหญ่ที่เกิดจากการ
ระเบิดหินเพื่อนำมาผลิตหินปูน หน้าผาส่วนใหญ่มีการตกแต่งจนมีสภาพค่อนข้างเรียบ เพื่อความ
ปลอดภัยในการใช้พื้นที่

(๒) พื้นที่โครงการสามารถมองเห็นได้จากระยะไกล จากพื้นที่โครงการเองก็มีมุมมอง
ที่ดี สามารถมองเห็นไปยังส่วนต่าง ๆ ของเมืองโบราณอุทองได้

(๓) โครงการมีเนื้อที่ค่อนข้างมาก สามารถพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างสิ่งที่น่าสนใจได้อีก
มาก

(๕) โครงการมีการประชาสัมพันธ์มาแล้วในระดับหนึ่ง ทำให้เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว

๒) การวิเคราะห์จุดอ่อน พบว่า

(๑) พื้นที่โครงการเกือบทั้งหมดเป็นหิน ทำให้ต้นไม้ไม่เจริญงอกงาม ขาดร่มเงากับพื้นที่ ปัจจุบันมีการถมพื้นที่แล้วบางส่วน เพื่อให้พื้นผิวมีความสม่ำเสมอ

(๒) บริเวณหน้าผาอาจมีจุดที่ไม่แข็งแรง จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและป้องกันการถล่มของหินไว้ล่วงหน้าก่อนพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

(๓) พื้นที่ขาดความชุ่มชื้น แอ่งน้ำเดิมในพื้นที่โครงการอยู่ในตำแหน่งด้านใน การนำน้ำมาใช้อาจไม่สะดวก จำเป็นต้องมีการหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปลูกต้นไม้และใช้อุปโภคภายในพื้นที่ต่อไป

๓) การวิเคราะห์โอกาส พบว่า

(๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง ระบบประปา จะช่วย

รูปที่ 2.2.2-2 พันธุ์ไม้ยืนต้นที่พบในพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง

รูปที่ 2.2.2-3 พันธุ์ไม้ประดับที่พบในพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง

เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่โครงการขึ้นเป็นศาสนสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับ
คนได้เป็นจำนวนมาก

(๒) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ เช่น พุทธนาถ วัดเขาทำเทียม จะทำให้เกิด
ความเชื่อมโยงในการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองโบราณอู่ทองมากขึ้น

(๓) ประชาชนในพื้นที่เริ่มมีการรับรู้ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ และเกิดความ
สนใจในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ภายในเมืองโบราณอู่ทองมากขึ้น

(๔) โครงการพัฒนาจากทางภาครัฐมีความต่อเนื่องและมีการบูรณาการร่วมกันในหลายภาคส่วน การพัฒนาพื้นที่เมืองโบราณอู่ทองจึงเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นตามแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้มีการกำหนดไว้

๔) การวิเคราะห์อุปสรรค พบว่า

(๑) บริเวณพื้นที่โครงการอยู่ห่างไกลจากชุมชน อาจทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของกิจกรรมจากสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

(๒) บริเวณโดยรอบมีการใช้งานพื้นที่ค่อนข้างน้อย จำนวนผู้ผ่านไปมาไม่มาก ระหว่างการพัฒนาอาจเกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบดูแลความปลอดภัยจึงควรมีการสอดส่องดูแลพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

(๓) การพัฒนาโดยรอบที่ปราศจากการควบคุม อาจทำให้เกิดกิจกรรมที่ขัดแย้งกับการเป็นพื้นที่ทางศาสนาได้เช่น การก่อสร้างที่อยู่อาศัย รีสอร์ทท หรือแหล่งบันเทิงอื่น ๆ

สรุปได้ว่า ที่ประชุมของคณะกรรมการโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรี ฯ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีมติเห็นชอบให้จัดสร้าง ณ สถานที่ที่ได้ทำการศึกษามาแล้ว โดยผนวกกับสำนักงานพื้นที่พิเศษ เขต ๗ ซึ่งเป็นองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดำเนินกิจกรรมพัฒนาให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวโดยเชื่อมกันกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเริ่มยื่นหนังสือขอใช้พื้นที่จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ และได้รับอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้ก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีเสร็จสมบูรณ์พร้อมทั้งการปรับปรุงทัศน การจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปี ๒๕๖๖ ปัจจุบันสาธุชนสามารถเข้านมัสการและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมหลากหลาย โดยเปิดให้เข้าชมทุก ๆ วัน

พระธรรมพุทธิมงคล กับเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามงคลจารย์
(ช่วง วรบุญโณ ป.ธ.๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

นำเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามงคลจารย์ (ช่วง วรบุญโณ ป.ธ.๙)
ชมโครงการการแกะสลักพระใหญ่ปางโปรดพุทธมารดา

ถ่ายภาพ โดย พระครูโสภณวิธานวัตร เมื่อ ๑๐ กย. ๖๖

กิจกรรมที่ ๒ ศึกษาผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขุยศิรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการศึกษาประวัติการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธรูปขุยศิรี ๆ จะพบว่า ในการดำเนินกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรมนั้นผู้อำนวยการโครงการไม่สามารถดำเนินการให้สมบูรณ์ได้เพียงลำพัง ประกอบกับไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานเบื้องต้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผู้วิจัยจึงจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เจาะจงเฉพาะผู้มีส่วนร่วมหลัก โดยเลือกใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff ในกรอบแนวคิดปัจจัยการมีส่วนร่วม ดังนี้

- ๑) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านกายภาพและชีวภาพ
 - ๒) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านเศรษฐกิจ
 - ๓) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ด้านสังคม
 - ๔) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการเมือง
 - ๕) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านวัฒนธรรม
 - ๖) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านทางประวัติศาสตร์
- สรุปได้ว่า**

๔.๒ ผลการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ในการสร้างพระพุทธรูปขุขันธ์ศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยว
แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มี ๑ กิจกรรม ได้แก่

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐภาคเอกชน
และภาคประชาสังคมตามทฤษฎีของ Cohen and Uphoff ในการสร้างพระพุทธรูปขุขันธ์ศรีสุพรรณ
ภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีในกรอบ
แนวคิด กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

๔.๒.๑ กระบวนการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

๔.๒.๒ กระบวนการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน

๔.๒.๓ กระบวนการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

๔.๒.๔ กระบวนการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

สรุปได้ว่า

๔.๓ ผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ในการสร้างพระพุทธรูปขุขันธ์ศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยว
แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปได้ว่า

๔.๔.สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม (ชั่วคราว)

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กมล รัตน์วิระกุล. การจัดการยุคใหม่ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัทแอดวานซ์ ฮอสพิทาลิตี คอนซัลแตนท์ จำกัด, ๒๕๕๐.

กรมการท่องเที่ยว. คู่มือการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๕๒.

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ๒๕๔๔.

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ (กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี) พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐. ราชบุรี : กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดราชบุรี, ๒๕๖๔.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในมุมมองของคนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๔๕. หน้า ๒.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แผนวิสาหกิจ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ฉบับทบทวน พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๔). กรุงเทพมหานคร : กองนโยบาย ฝ่ายวางแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๔.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานประจำปี ๒๕๖๔. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการข่าวสาร การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๔.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพลส โปรดักส์, ๒๕๕๖.

ธงชัย สันติวงษ์. พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๔๑.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียน-สโตร์, ๒๕๓๖.

- ราณี อีสัยกุล. **แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยที่ ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี :** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๖๐.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. **ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร : อนุสาร อสท., ๒๕๔๔.**
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. **ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว : Orientation to tourism industry. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า พรินติ้ง, ๒๕๔๖.**
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **แนวคิดการบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๕๒.**
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. **การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๔๑.**
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. **การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการวิชาการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประเทศไทย, ๒๕๔๓.**
- สมจิตร ล้วนจำเริญ. **พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.**
- สำนักพัฒนาเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๔๑.**
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. **คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : กรมการท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๗.**
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. **คู่มือประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กรมการท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๗.**
- เสรี พงศ์พิศ. **คู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์, ๒๕๕๒.**
- องอาจ ปทะวานิช. **การส่งเสริมการขาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๕๗.**
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. **พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.**
- อุดม เขยกีวงศ์ และคณะ. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว, ๒๕๔๘.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

มนรัตน์ ใจเอื้อ. “การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการแพทย์ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ กรณีศึกษา : กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๙.

(๓) รายงานวิจัย:

ชัยณรงค์ ศรีรักษ และคณะ. “โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้การวิจัยกลุ่มแม่ค้าสุพรรณบุรี”. **รายงานการวิจัย**. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน (ภายใต้โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้เพื่อการใช้ประโยชน์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.), ๒๕๖๓.

บรรพต วีรชัย. และคณะ. “พระสงฆ์กับสังคมไทยโดยพิจารณาในเชิงสังคมเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง: กรณีศึกษาวัดในกรุงเทพมหานครและฉะเชิงเทรา”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

พระครูโสภณวิธานวัตร. ดร. และคณะ. “การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์กล้วย จังหวัดสุพรรณบุรี”. **รายงานการวิจัย**. วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

เพียงฤทัย เสี่ยงมศิลป์. “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี”. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๒๕๖๑.

ศิรินทร เลียงจินดาภาว และเขมิกา แสนโสม. “รูปแบบการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานทรัพยากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๖๐.

สุขุม คงดิษฐ์ และคณะ. “นวัตกรรมการเชื่อมโยงการตลาดการท่องเที่ยวนิเวศเกษตร ชุมชนสามเรือนอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) บทความ:

กุลทิกา วิบูลย์ปิ่น. “แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามบริบทสังคมประเทศไทย ๔.๐ กรณีศึกษา : ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี”.

วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๔๓๙ .

เกษราภรณ์ บุรวัฒน์. และคณะ. “หลักธรรมกับการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง”. วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๓๘๗-๓๘๙.

ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ. “การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี”. วารสารสมาคมนักวิจัย. ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : .

ทาริตา แต่งเส็ง. ญัฐวิภา ทองรุ่ง และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. “การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ”. Journal of Modern Learning Development. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๓) : ๒๔๔-๒๔๙.

จง คำเกิด และคณะ. “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนโดยองค์กรแบบพหุภาคีชุมชนวังยาง จังหวัดสุพรรณบุรี”. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๖ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๔๓๕ (๔๓๒-๔๕๐.

นภดล แสงแซ และคณะ. “รูปแบบการจัดการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรี”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๒๒-๑๓๖.

เปรมปรีดา ทองลา และเพ็ญศิริ สมารักษ์. “ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๙๐-๒๑๒.

พระครูโสภณวีรานุวัตร. ผศ.ดร.. “การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์กล้วย จังหวัดสุพรรณบุรี”. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๙๕ (๙๕-๑๐๖).

รัชฎาพร บุญเรือง. “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านวังไทรมาบช้าง ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก”. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๖๔) : ๔๐๔-๔๐๕.

อิสริย์ สุขพรสินธรรม และ โสมฤทัย สุนธยาธร. “ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยช่วงวันหยุดของพนักงานต้อนรับบน เครื่องบินชาว

ไทย”. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ. ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๒) : ๑๑๒-๑๒๕.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

“พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๖ ก. ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ : ๑.

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

Pattarat. “ท่องเที่ยวเชิงเกษตร” เทรนด์ที่กำลังมาแรง เมื่อคนเมืองอยากสัมผัสชีวิตชนบทหนี COVID-19. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://positioningmag.com/1289665> [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕].

ทัศนาวดี ฉากภาพ. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนวิถีพุทธ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.grad.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2020/06/2.ทัศนาวดี.pdf> [๒๖ เมษายน ๒๕๖๖].

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://84000.org/tipitaka/dic/> [๒๖ เมษายน ๒๕๖๕].

ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. รายงานสรุปประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วจังหวัดสุพรรณบุรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id=17 [๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖].

วารสาร บัญชีเชิง. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action Research – PAR. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.chiangmaihealth.go.th/cmpho_web/document/ [๑๒ เมษายน ๒๕๖๖].

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/> [๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖].

สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕ (ฉบับบททวน พ.ศ. ๒๕๖๓. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://ww1.suphanburi.go.th/files/com_strategic/2019-01_3698f41fc355f67.pdf [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖].

อานันท์ ตะนัยศรี. วิสาหกิจ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://ophbgo.blogspot.com> [๑ เมษายน ๒๕๖๖].

(๗) สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม:

สัมภาษณ์

1. คุณอานันท์ รักผล กรรมการมูลนิธิคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี
2. คุณฉมคิด แผนสมบูรณ์
3. พระมหาพิชัย ธรรมวโร วัดเขาทำเทียม
4. พระธรรมพุทธิมงคล เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์
5. นางสาวจันทิรา เคหะนาค ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จ.สุพรรณบุรี
6. ดร.สมจินต์ ชาญกระบี่ ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๗ (อพท.)
7. ร.ต.อ.สมเกียรติ มูลพันธ์ (ตำรวจท่องเที่ยว)
8. นางสาวนิษฐกานต์ คุณวัชระกิจ วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary Sources

(I) Books:

Belch. G. E. & Belch. M. A. . **Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective.** 9th ed.. New York : McGraw-Hill/Irwin, 1993.

Oelkers. D. Oelkers. D. . **Travel and Tourism Marketing.** Student edition. USA : Thomson South-Western, 2007.

(II) Articles:

Buhalis. D. . “ Marketing the Competitive Destination in The Future” . **Tourism Management.** Vol. 21 No.1 (2000) : 97-116.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทความวิชาการ

ภาคผนวก ข

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. การใช้ประโยชน์ด้านนโยบาย
๒. การใช้ประโยชน์ด้านสาธารณะ
๓. การใช้ประโยชน์ด้านพาณิชย์/ **ด้านเศรษฐกิจ**
๔. การใช้ประโยชน์ด้านชุมชนและพื้นที่
๕. การใช้ประโยชน์ด้านวิชาการ

ภาคผนวก ค

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา
แลผลที่ได้รับของโครงการ

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา
และผลที่ได้จากการวิจัย

วัตถุประสงค์การ วิจัยเพื่อ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ได้ ดำเนินการ	ผลที่ได้จากการ วิจัย

ภาคผนวก ง
เครื่องมือวิจัย
-แบบสอบถาม)

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

The participation of the public, private, and civil society sectors in building the Somdet Buddha Pussayakhiri Sri Suwanabhum and Developing Place of civilization to connect tourism Dhavaravati of Mueang U-Thong Suphan Buri Province

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง :

๑). แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากบุคคลที่มีส่วนในการร่วมก่อสร้างและสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง)

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง”

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสัมภาษณ์. ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ขอความกรุณาได้ตอบตามความเป็นจริง และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะแปลผลโดยสรุปภาพรวมทั่วไปเท่านั้น

๒) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีผลเสียหายต่อชื่อเสียง ตำแหน่งและหน้าที่การงานและผลิตภัณฑ์ของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขออนุโมทนาในกุศลจริยาของทุกท่าน ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

.....

(พระครูปลัดพุทธวิวัฒน์, ดร.)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อนามสกุล หมายเลขโทรศัพท์..... ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....ตั้งอยู่ที่.....อำเภอ.....จังหวัด.....ระดับการศึกษาสูงสุดประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ. ศ.....

ตอนที่ ๒ ข้อมูลที่สัมภาษณ์

คำชี้แจง :

๑) แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ปัจจัยการมีส่วนร่วม”ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ท่านเลือกกาเครื่องหมาย ในข้อที่ท่านคิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จงใจให้ท่านและบุคคลอื่น ๆ เข้ามาร่วมโครงการฯ /กิจกรรม จะประกอบด้วย ๖ ปัจจัยหลัก ในแต่ละปัจจัย

หลักจะมีคำถามย่อย ท่านสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อย่อยและเสนอแนะปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

๓) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “กระบวนการมีส่วนร่วม” ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ท่านเลือกกาเครื่องหมาย ในข้อที่ท่านคิดว่าท่านได้ร่วมในกิจกรรมตามโครงการ ฯ จะประกอบด้วย ๔ กระบวนการ ในแต่ละกระบวนการจะมีคำถามย่อย ท่านสามารถตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อย่อยและเสนอแนะกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

๔) นิยามเชิงปฏิบัติการ

๔.๑ คำว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การเปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมก่อนการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองภายใต้ปัจจัยการมีส่วนร่วม และกระบวนการมีส่วนร่วม

๔.๒ คำว่า “ปัจจัยการมีส่วนร่วม” หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ประกอบด้วย **ด้านกายภาพ และชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้านทางประวัติศาสตร์**

๔.๓ คำว่า “กระบวนการมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่กลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ **การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล**

๔.๔ คำว่า “การมีส่วนร่วมภาครัฐ” หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรภาคราชการ ภาครัฐกิจ ได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

๔.๕ คำว่า “การมีส่วนร่วมภาคเอกชน” หมายถึงหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนทั้งที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทหรือร้านค้ารวมทั้งองค์กรการกุศลและนิติบุคคลได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

๔.๖ คำว่า “การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคม” หมายถึง การที่ประชาชน กลุ่มประชาชน หรือสมาชิกของชุมชนได้ออกมาทำงานร่วมกัน ได้แสดงออกถึงความต้องการร่วมกัน และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการ

พัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมตั้งแต่การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

๒.๑ ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นแรงจูงใจให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธบูชาศิวิไลซ์สุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง (ท่านสามารถตอบได้มากกว่า ๑ ปัจจัย)

ข้อ	ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ให้เห็นหรือได้เคยปฏิบัติ ได้แก่
๑	ด้านกายภาพและชีวภาพ	☐ ปัจจัยทางด้าน เพศ ☐ ปัจจัยทางด้าน อายุ ☐ ปัจจัยทางด้าน ภูมิสำเนา ☐ ปัจจัยทางด้าน ระดับการศึกษา ☐ ปัจจัยทางด้าน สถานภาพสมรส ☐ ปัจจัยทางด้าน สถานภาพในครอบครัว ☐ ปัจจัยทางด้าน ขนาดของครอบครัว ☐ ปัจจัยทางด้าน อาชีพ รายได้ ☐ ปัจจัยทางด้าน รายได้ ☐ ปัจจัยทางด้าน สถานที่ทำงาน ☐ ปัจจัยทางด้าน ระยะเวลาในการประกอบอาชีพในชุมชน ☐ อื่นๆ
๒	ด้านเศรษฐกิจ	☐ ปัจจัยด้าน การรับรู้และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ☐ ปัจจัยด้าน ความแตกต่างของรายรับรายจ่ายของบุคคลหรือกลุ่มคน ☐ ปัจจัยด้าน พลังความสามารถในการดูแลตนเองได้ ☐ ปัจจัยด้าน ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

		☐ ปัจจัยด้าน การสร้างความร่วมมือในทุกกระดับและทุกมิติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือให้บรรลุเป้าหมายและสัมพันธภาพที่ดี ☐ ปัจจัยด้าน การมีจิตเป็นกุศลเสียสละแรงกายและจิตปัจจัย เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ☐ อื่น ๆ
๓	ด้านการเมือง	☐ ปัจจัยทางด้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่าง ทางการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของ ประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล ☐ ปัจจัยทางด้าน การบริหารความขัดแย้งในเรื่อง ผลประโยชน์และความคิดของชุมชน ☐ ปัจจัยทางด้าน การสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้าน ความขยัน ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการ พึ่งตนเอง ☐ ปัจจัยทางด้าน การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ☐ ปัจจัยทางด้าน การส่งเสริมการเคารพและรับฟังความ คิดเห็นต่างอย่างปราศจากอคติ ☐ ปัจจัยทางด้าน การส่งเสริมการประสานงานร่วม เป็น กรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือก ตัวแทนของ กลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร ☐ อื่น ๆ
๔	ด้านสังคม	☐ ปัจจัยทางด้าน ความต้องการเกิดเป็นผู้นำยกย่องจาก บุคคลอื่น ☐ ปัจจัยทางด้าน การได้รับการชักจูง จากผู้นำชุมชน เพื่อน บ้าน เจ้าหน้าที่โครงการและความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ☐ ปัจจัยทางด้าน เคยมีกิจกรรมร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันมาก่อน ☐ ปัจจัยทางด้าน การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน และ ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีของคนในชุมชน

		☐ ปัจจัยทางด้าน ศาสนาที่ยอมรับนับถือเป็นสรณะ ☐ ปัจจัยทางด้าน การสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงาน ☐ ปัจจัยด้าน บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลและระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ☐ อื่นๆ.....
๕	ด้านวัฒนธรรม	☐ ปัจจัยด้าน ตัวบุคคลในรูปแบบของความเชื่อ และความไม่เชื่อ ☐ ปัจจัยด้าน การดึงดูดให้เกิดการกระทำได้แก่ เป้าหมาย ☐ ปัจจัยด้าน ค่านิยม (Value Standards) ☐ ปัจจัยด้าน นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habits and Custom) ☐ ปัจจัยด้าน การผลักดันให้เกิดการกระทำ ได้แก่ ความคาดหวัง ข้อผูกพันและการบังคับ ☐ ปัจจัยด้าน การสนับสนุน ได้แก่การสร้างโอกาสให้แสดงความสามารถ ☐ ปัจจัยด้าน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน ☐ อื่นๆ.....
๖	ด้านทางประวัติศาสตร์	☐ ปัจจัยด้าน การเปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน ทุก ๆ กลุ่ม ในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเผยแพร่ประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ของตน ☐ ปัจจัยด้าน ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ☐ ปัจจัยด้าน การสื่อสารทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน ☐ ปัจจัยด้าน คุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน

		<p>☐ ปัจจัยด้าน อุปนิสัยและจารีตประเพณี</p> <p>☐ ปัจจัยด้าน การได้รับการสนับสนุน กระตุ้นช่วยเหลือและจูงใจให้เรียนรู้จากแหล่งประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ</p> <p>☐ อื่นๆ.....</p> <p>.....</p>
--	--	--

๒.๒ กระบวนการมีส่วนร่วม ในการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ท่านคิดว่าท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างไรบ้าง (ท่านสามารถตอบได้หลายกิจกรรม)

ชื่อ	กระบวนการมีส่วนร่วม	การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
๑	ด้านการตัดสินใจ	☐ ร่วมคัดเลือกโครงการหรือกิจกรรมการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมวางกฎระเบียบหรือข้อบังคับในกิจกรรมการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมกำหนด คัดเลือก บุคลากรในการปฏิบัติกิจกรรมการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมกำหนดแผนงานหรือโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

๒	ด้านการปฏิบัติงาน	☐ ท่านสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านร่วมดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการจัดกิจกรรมก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านช่วยชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านปฏิบัติตามแผนหรือกิจกรรมการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
๓	ด้านการรับผลประโยชน์	☐ ท่านได้รับประโยชน์จากการยกระดับโครงการพื้นฐาน การปรับปรุงระบบไฟฟ้า ประปา สาธารณสุขและการขนส่งตามโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์สถานที่ที่ประดิษฐานสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ☐ ท่านได้รับประโยชน์จากการประกอบการจากโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง

		<p>☐ ท่านได้รับความรู้ คุณค่า และความสำคัญของสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p> <p>☐ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาวคือการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาและเชิงประวัติศาสตร์</p> <p>☐ อื่น ๆ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
๔	ด้านการประเมินผล	<p>☐ ท่านร่วมประเมินผลโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p> <p>☐ ท่านร่วมติดตามและหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p> <p>☐ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตามแผนการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p> <p>☐ ท่านมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนการประเมินผลโครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง *</p> <p>☐ ท่านมีส่วนร่วมควบคุมกฎเกณฑ์และมาตรการด้านการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและแหล่งท่องเที่ยวในพุทธมณฑลและแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง</p> <p>☐ ท่านมีส่วนในการแลกเปลี่ยนหรือแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาและเชิงประวัติศาสตร์มากขึ้น</p> <p>☐ อื่น ๆ</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ภาคผนวก จ

ใบยินยอม เข้าร่วมการวิจัย

ภาคผนวก ฉ

รายนามผู้ทรงคุณตรวจเครื่องมือ

(ร่างตัวอย่าง)

ตัวอย่างหนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ใบยินยอม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ E-mail sakdanai.san@mcu.ac.th

ที่ ศธ.พิเศษ / ๒๕๖๗

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน/เจริญพร

ด้วย ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีตนัย, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรและประธานหลักสูตรศาสนศาสตร์พุทธศาสตร์บัณฑิต วิชาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำกรวิจัยส่วนงาน ปี ปจ.ม. ๒๕๖๗ เรื่องการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๒. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ได้ออกแบบเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อความถูกต้องของเครื่องมือในการทำวิจัย จึงเห็นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือการทำวิจัย

เพื่อการนี้ คณะผู้วิจัยต่างก็พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัยสามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ ตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ต่อไป

.....

(พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย ส่วนงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ E-mail sakdanai.san@mcu.ac.th

ที่ ศธ.พิเศษ / ๒๕๖๗

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน/เจริญพร อาจารย์ประสิทธิ์ แสงทับ อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ

ด้วย ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธวิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์คณีย์, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สนต์จิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรและประธานหลักสูตรศาสนศาสตร์พุทธศาสตรบัณฑิต รัชการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำกรวิจัยส่วนงาน ปี ปม. ๒๕๖๗ เรื่องการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๒. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ได้ออกแบบเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อความถูกต้องของเครื่องมือในการทำวิจัย จึงเห็นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือการทำวิจัย

เพื่อการนี้ คณะผู้วิจัยต่างก็พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัย สามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ ตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ต่อไป

(พระครูปลัดพุทธวิวัฒน์, ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย ส่วนงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย

โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ E-mail sakdanai.san@mcu.ac.th

ที่ ศธ.พิเศษ / ๒๕๖๗

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน/เจริญพร ผศ. ดร. วิสิทธิ์ นาคสน

ด้วย ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีน้อย, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรและประธานหลักสูตรศาสนศาสตร์พุทธศาสตรบัณฑิต วิชาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำกรวิจัยส่วนงาน ปีงบประมาณ. ๒๕๖๗ เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ และการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๒. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ได้ออกแบบเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อความถูกต้องของเครื่องมือในการทำวิจัย จึงเห็นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือการทำวิจัย

เพื่อการนี้ คณะผู้วิจัยต่างก็พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัย สามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เพียงตรง เป็นประโยชน์ ตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ต่อไป

(พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย ส่วนงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๘-๓๖๑๘-๗๘๓๐ E-mail sakdanai.san@mcu.ac.th

ที่ ศธ.พิเศษ / ๒๕๖๗

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน/เจริญพร

ผ.อ.ร. หจจจ อ.อ.อ.อ.อ.

ด้วย ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ตันย, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรและประธานหลักสูตรศาสนศาสตร์พุทธศาสตรบัณฑิต วิชาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำกรวิจัยส่วนงาน ปีงบประมาณ. ๒๕๖๗ เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิ และการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้าง พระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๒. เพื่อ ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุพรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ได้ออกแบบเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อความถูกต้องของเครื่องมือในการทำวิจัย จึงเห็นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือการทำวิจัย

เพื่อการนี้ คณะผู้วิจัยต่างก็พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัย สามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ตรงตรง เป็นประโยชน์ ตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ ในการทำวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ต่อไป

(พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย ส่วนงาน

(ร่าง) หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระตำแหน่ง
 ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์
 และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้
 ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ
 สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ
 ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ
 ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ **พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร.** (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีตันย์, . นามสกุล เนตร
 พระ) ฉายา สนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
 พุทธศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์
 สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ
 การวิจัยส่วนงาน ปี ปพ. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหา
 จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง **การมีส่วนร่วม
 ของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ
 และการพัฒนาพื้นที่ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัด
 สุพรรณบุรี**

ลงชื่อ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่
 อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

.....
 ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระ สมศักดิ์ กานตัญญ์ ตำแหน่ง นักวิชาการวิจัย ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์ และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้ ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ต้นย์, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สมนจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรพุทธ ศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์ สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ การวิจัยส่วนงาน ปี ป.ม. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและ การพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ลงชื่อ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่ อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๐๘๔- ๘๔๕๘๒๓๙

หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระ ศ.ดร.อ.สมเกียรติ มุกพันธ์ ตำแหน่ง รอง ผอ. (ป.) ศ. ทท. กก. ๑. มก. ท. ๓๓ ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์ และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้ ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ตันย์, . นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรพุทธ ศาสตร์บัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์ สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ การวิจัยส่วนงาน ปี ปม. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการ พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ลงชื่อ ศ.ดร.อ.สมเกียรติ มุกพันธ์ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่ อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระ พระครูปลัดพิชัย อินฺทโชติ ตำแหน่ง
หัวหน้าสาขาวิชา ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์
 และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้
 ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ
 สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ
 ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ
 ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ พระครูปลัดพิชัยวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศึกคัตถ์นัย, . นามสกุล เนตรพระ)
 ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรพุทธ
 ศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์
 สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ
 การวิจัยส่วนงาน ปี ปม. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ
 ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการ
 พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ลงชื่อ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)
 วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่
 อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

 ลงชื่อ (พระครูปลัดพิชัยวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)
 วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระ นาย ธนกร 11๗๖๐๓ ตำแหน่ง คือนางสนทนพรพนบุรี ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์ และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้ ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศึกข์คัตถ์น้อย, . นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรพุทธ ศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์ สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ การวิจัยส่วนงาน ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการ พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ลงชื่อ นาย ธนกร 11๗๖๐๓ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่ อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

หนังสือแสดงเจตนายินยอม

ข้าพเจ้า นาย นางสาว พระ สมเด็จพระมหากษัตริย์ ตำแหน่ง
11/๑๖ ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์
 และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้
 ทำการวิจัยในโครงการที่มีชื่อข้างต้น และข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถ
 สอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อ
 ข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ
 ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

จึงยินยอมให้ พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศึกข์คัตถ์น้อย, นามสกุล เนตรพระ)
 ฉายา สนต์จิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/เป็นประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรพุทธ
 ศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์
 สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำ
 การวิจัยส่วนงาน ปี ป.ม. ๒๕๖๗ นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัย ทำการเก็บข้อมูล ประกอบการทำงานโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ
 ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการ
 พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ลงชื่อ สมเด็จพระมหากษัตริย์ (ผู้เข้าร่วมการวิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่
 อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาคผนวก ซ
ใบขอจริยธรรม

เอกสารชี้แจงข้อมูล/คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

(Patient/Participant Information Sheet)

ชื่อโครงการ เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้าง สมเด็จพระพุทธิสวามิภักดิ์ศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรม ทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อผู้วิจัย พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีดน้อย, ... นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์พุทธศาสนศึกษาบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณ ภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ตามสัญญา ได้จัดทำการวิจัยส่วนงาน ปี ป ม. ๒๕๖๗

สถานที่วิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศรีสุวรรณภูมิ และแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

บุคคลและวิธีการติดต่อ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

พระครูโสภณวีรานุวัตร, ผศ.ดร.(นิคม เกตุคง) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัย สงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร...จ.สุพรรณบุรี...ภาควิชา รัฐศาสตร์...ตามสัญญา

.....

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย พระครูโสภณวีรานุวัตร, ผศ.ดร.(นิคม เกตุคง) ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี โทรศัพท์ (มือถือ) 09-2590-9595 E-mail 2555ido@gmail.com

ความเป็นมาของโครงการ ในยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็น ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม ระดับองค์กร หรือระดับประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มี ส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย นั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัคร ใจ เต็มใจ และสบายใจ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนที่มี ้นัยสำคัญ โดยบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมทุกอย่งนั้น อย่างน้อยต้องมีพื้นฐาน

คติความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ เพราะหลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะหมายรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี และควรคิดว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความคิด และมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง มีความสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาโครงการสร้างพระพุทธรูปขยศิรีศรีสุวรรณภูมิให้เชื่อมโยงกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองเพื่อยกระดับให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นโครงการ “การกุศล” ที่ดำเนินการไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ร่วมงานเป็นเงิน นอกจากจะได้บุญกุศล ได้ความสุขใจ การภาคภูมิใจในการสร้างสาธารณะประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ดังนั้น ผู้นำในการก่อสร้างพระพุทธรูปขยศิรี ได้แก่ พระธรรมพุทธิมงคล (สอึ้ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอึ้ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร พระเดชพระคุณท่านต้องแสวงหาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยเสริมให้เกิดศรัทธาแห่งปัญญาที่ทุกภาคส่วนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วม ได้ใช้ทักษะการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมให้มีสัดส่วน รักษาระดับการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/งานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่ไม่มั่งงิบประมาณ ไม่มีอำนาจสั่งการหรือบังคับบัญชาของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถระดมทุนในการสร้างพระพุทธรูปและการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ทั้งนี้ เพราะเมืองอู่ทองนั้นนักโบราณคดีได้พบหลักฐานการติดต่อค้าขายกับอินเดียตั้งแต่สมัยยุคเหล็กตอนปลายของอินเดีย (อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๕)

เมืองโบราณอู่ทอง ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจรเข้สามพัน มีร่องรอยการอยู่อาศัยมาอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองจากสังคมเกษตรกรรมในระดับหมู่บ้านเข้าสู่สังคมเมือง จนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมเมืองหนึ่งในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา พบโบราณสถานที่เป็นเจดีย์ ๑๓ องค์ พบโบราณวัตถุอยู่ในเขตอู่ทองในสมัยทวารวดีหลายชนิด ได้แก่ ในเจดีย์หมายเลข ๑ พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดีเป็นพระพุทธรูปสำริด ปางเสด็จจากดาวดึงส์และแผ่นอิฐตกแต่งลวดลายธรรมจักรและจารึก จัดอยู่ในราวอายุพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ เจดีย์หมายเลข ๒ พบวัตถุโบราณสมัยทวารวดีเป็นเศียรพระพุทธรูปทองคำ ธรรมจักรศิลา เป็นต้น นอกจากนี้ยังขุดพบจารึกบนเหรียญเงินจารึก เย ธมมา บนแผ่นอิฐ มีอายุช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พระอุมาตราบูนปั้น เสาหินแปดเหลี่ยมและแท่นรอง อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ จึงมีหลักฐานเชื่อได้ว่า พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนเมืองอู่ทองและยังพบโบราณสถานโบราณวัตถุที่บ่งบอกว่าเป็นศิลปะ”สมัยทวารวดี”จำนวนมาก

พระธรรมพุทธิมงคล (สอึ้ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอึ้ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ได้นำเสนอแผนงาน/โครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุทธรูปขยศิรีสุวรรณภูมิ ปางโปรดพระพุทธรูปมารดา

หรือปางกัตถุญกตเวที ที่มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร โดยใช้วิธีการแกะสลัก(นูนสูง) ไว้บนหน้าผามังกรบินเทือกเขาพูทางนาค เขตวนอุทยานแห่งชาติพุม่วง (สภาพเดิมเป็นพื้นที่ที่มีการระเบิดหินบริเวณกว้าง พื้นที่ในภาพรวมเป็นหลุมบ่อลึก ลักษณะภูเขาได้ถูกระเบิดเป็นหน้าผาสูงชัน อยู่ใกล้กับวัดเขาท่าเหียม ในเขตตำบลอุ้มอ่อง อำเภ่อู้อ่อง จังหวัดสุพรรณบุรี) โดยมุ่งหวังให้เป็นพุทธมณฑลประจำจังหวัดเชื่อมโยงกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มอ่องและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพระพุทธศาสนา เป็นรมณีสถาน รวมทั้งสร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้แก่ไพศาลเจริญรุ่งเรืองไปทั่วโลก เป็นการยืนยันหยั่งว่า “พระพุทธศาสนาต้องคงอยู่กับประชาชนตลอดไป” ภายใต้ความขาดแคลนทรัพยากรการบริหารและการจัดการ ได้เริ่มโครงการก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๕๗ เสร็จสมบูรณ์ทั้งองค์พระ สภาพพื้นที่ และสาธารณูปโภค เมื่อปี ๒๕๖๖ โดยได้รับบริจาคและได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทุกประเภทจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม สิ้นค่าใช้จ่ายประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการบริจาคและสนับสนุนทรัพยากรก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ได้มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม และสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตามและรวมถึงตกลงยอมรับได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ มีการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงพัฒนาอย่างไรบ้างที่ผูกมัดทุกภาคส่วนให้ร่วมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพื้นที่การท่องเที่ยวและเป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน สร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ ..

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มอ่อง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มอ่อง จังหวัดสุพรรณบุรี

๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มอ่อง จังหวัดสุพรรณบุรี

รายละเอียดที่จะปฏิบัติต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) หรือผู้เข้าร่วมการวิจัย ประกอบด้วย ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จากประธานและคณะกรรมการก่อสร้างพระปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิผู้เชี่ยวชาญ ด้านประวัติศาสตร์ ผู้บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) หรือ ผู้จัดการพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทองและผู้มีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จำนวน ๙ รูป/คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย กระบวนการมีส่วนร่วม การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์และผลข้างเคียงที่จะเกิดแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย

๑. ด้านวิชาการ

- ๑) ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยการจัดฝึกอบรมและสัมมนาการมีส่วนร่วมเพื่อให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
- ๒) มีการเผยแพร่องค์ความรู้แบบบทความวิจัย ในวารสารทางวิชาการ การเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์ หนังสืองานวิจัย หรือผ่านระบบนวัตน์มิติเดีย

๒ ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

- ๑) ประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนามีความเจริญ มั่นคง แหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ได้มีการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่มากขึ้น
- ๒) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพุทธเพิ่มขึ้นใหม่

๓ ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์

- ๑) สามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน โดยนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายให้ผู้มาท่องเที่ยว และเป็นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน
- ๒) สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากประชาชน วิสาหกิจชุมชนที่หลากหลายขึ้น

การเก็บข้อมูลเป็นความลับ ผู้วิจัย จะไม่นับความลับส่วนตัวของผู้วิจัย ไปเปิดเผยในที่สาธารณะไม่ว่ากรณีใด

หนังสือรับรองความปลอดภัยแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. (พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีตันย์, นามสกุล เนตรพระ) ฉายา สุนตจิตโต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร/ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ พุทธศาสตรบัณฑิต /รักษาการสำนักงานผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี /ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี นักวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการสร้างสมเด็จพะพุทธบุษยศิริศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.ความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย ขณะเข้าร่วมโครงการวิจัย หากเกิดการเจ็บไข้ ผู้วิจัยจะเป็นรับผิดชอบการรักษาพยาบาล ตามความเหมาะสม

๒.ความปลอดภัยในเกียรติยศ และชื่อเสียง ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยไปเผยแพร่ ซึ่งอาจจะกระทบต่อเกียรติยศชื่อเสียงของผู้ร่วมโครงการวิจัยและผู้อื่น

๓.ความมั่นคงในอาชีพการงาน ผู้วิจัยขอรับรองว่าผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยที่ยังคงมีความมั่นคงในอาชีพการงานของตน ไม่ว่าจะทำงานในองค์กรอย่างไร หรือในองค์กรอื่น โดยที่โครงการวิจัยชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และสันติขึ้นทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กร

คำอธิบายของผู้วิจัย

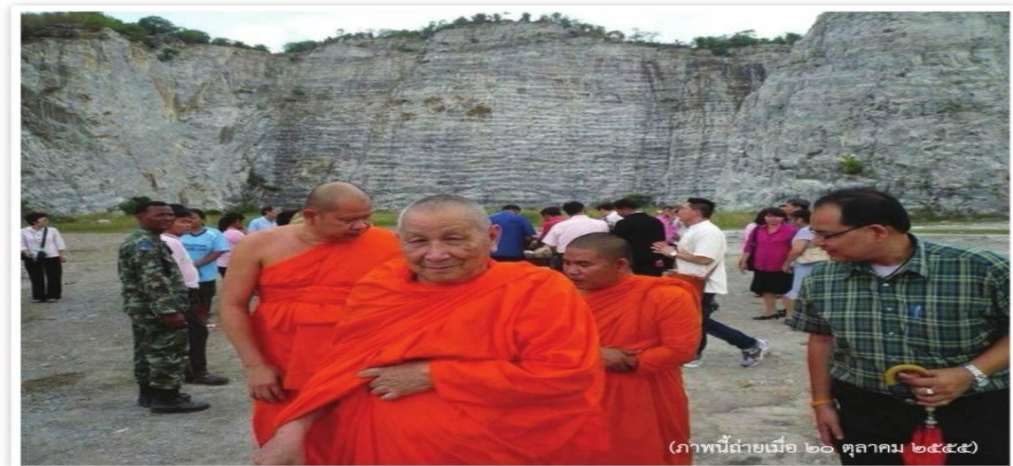
ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการ ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจนโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

.....

ลงชื่อ (พระครูปลัดพุทธิวัฒน์, ดร.) (ผู้วิจัย)

วันที่ ๑๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาคผนวก ซ
รูปภาพกิจกรรมที่ดำเนินการวิจัย

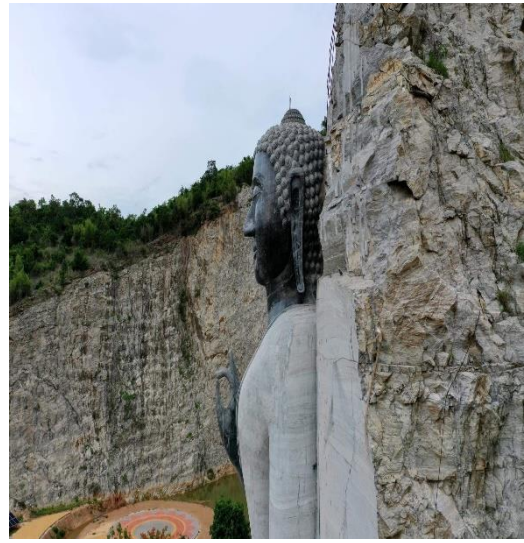

ภิกษุผู้อุทิศพรหมวิหาร
แววตาโอบอ้อมอารีละมุนละไม

อัมเบิกบานยิ้มแย้มเลอแจ่มใส
งามจิตใจในธรรมพุทโธมงคล

ที่ สพ ๐๐๑๓.๓/๕๕๗

3 ส.ค. 2555

200/55

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี
ถนนสุพรรณบุรี-ชัยนาท สพ๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขอใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๑๙๑๐.๕๐๕/๑๓๙๒
ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี ขอส่งสำเนาหนังสือ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๑๙๑๐.๕๐๕/๑๓๙๒ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕
เรื่อง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขอใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแจ้งไม่ขัดข้องให้จังหวัดสุพรรณบุรีใช้พื้นที่เพื่อการก่อสร้าง
พุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ในพื้นที่ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ ดังรายละเอียดตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย

กลุ่มอำนาจการ
กลุ่มศาสนศึกษา
กลุ่มศาสนสถาน

ชยภูมิ อัมรินทร์
ก. พ. อ. ๖๖๖๖๖๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ พันธ์อิน)
เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงาน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี

ชยภูมิ อัมรินทร์ อัมรินทร์

ส่วนทรัพยากรธรรมชาติ
โทรศัพท์ ๐-๓๕๕๓-๕๕๒๖
โทรสาร ๐-๓๕๕๓-๖๑๗๙

- ๔ -

ข้อกฎหมาย

อำนาจในการอนุญาตเป็นของอธิบดีกรมป่าไม้ โดย สมมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อพิจารณา

กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้ มีข้อ อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะพิจารณาอนุญาตได้ตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายที่เกี่ยวข้อง กำหนดทางปฏิบัติไว้แล้ว จึงเห็นสมควรอนุญาตให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาตะโกบิตของและป่าเขาเพชรน้อย ที่ตำบลอุ้มผาง อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ ๑๒๐ ไร่ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัดสุพรรณบุรี มีกำหนดระยะเวลา ๓๐ ปี โดยให้ผู้รับอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมหนังสืออนุญาตตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๖ ในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข รวม ๑๔ ข้อ ที่แนบมาพร้อม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อโปรดพิจารณา เพื่อกำหนดต่อไป (แนบ ๑ แนบ)

ฝ่ายอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ป่าไม้ภาค
 - อธิบดีกรม
 16/10/56
 ๒๖๑๑๐๐
 (นายโชติ ตราชู)
 ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรียน พล.รท.ท.ท.
 เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ
 พล. ร.ณอ
 (นายสุชม มิตต์ลสา)
 ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

16/10/56
 ๒๙๕๐๐๐

เรียน อ.ป.ม.
 เพื่อพิจารณาดำเนินการ
 ตามระเบียบต่อไป

16/10/56
 ๒๙๕๐๐๐

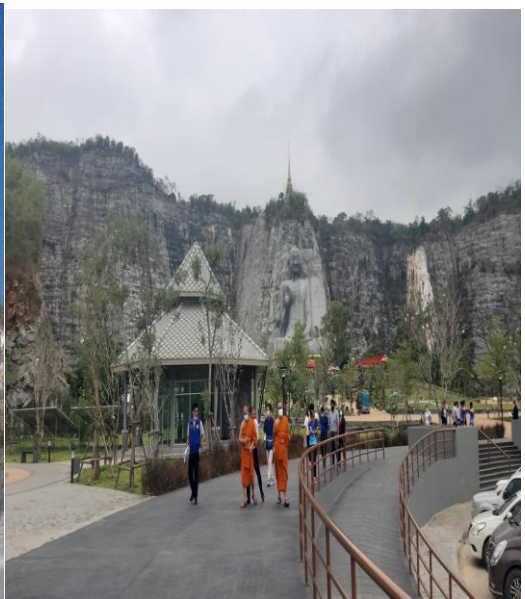
นายบรรจง เลขาวิจิตร
 ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต

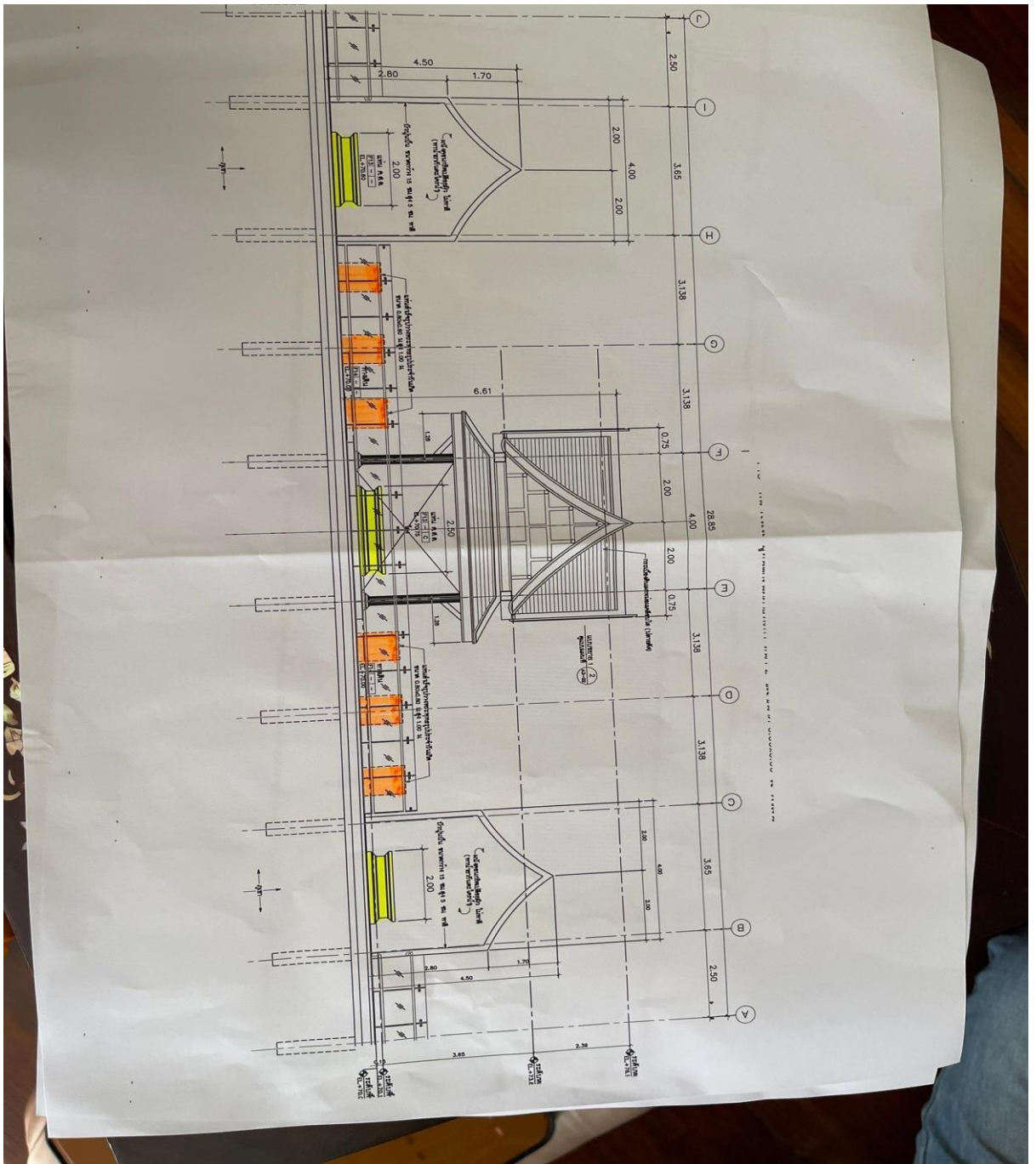
นายบรรจง เลขาวิจิตร
 ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต

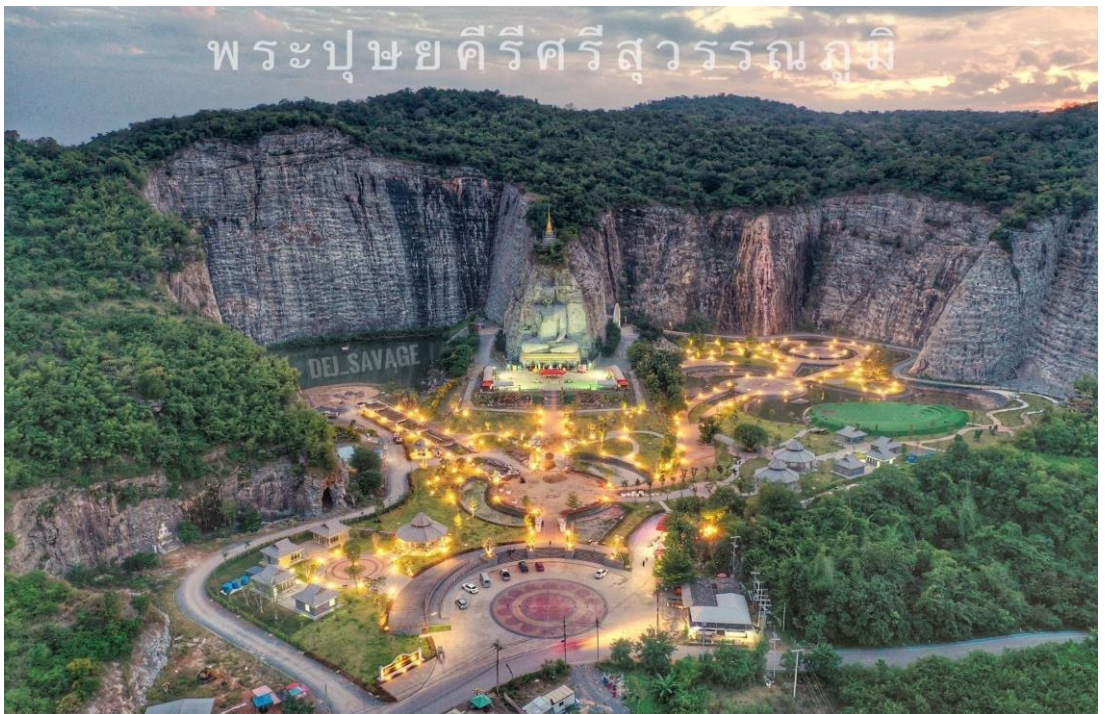
1956 29 ส.ค. 2556
 - อ.ป.ม. พล.รท.ท.ท.ท.
 ๒๙๕๐๐๐

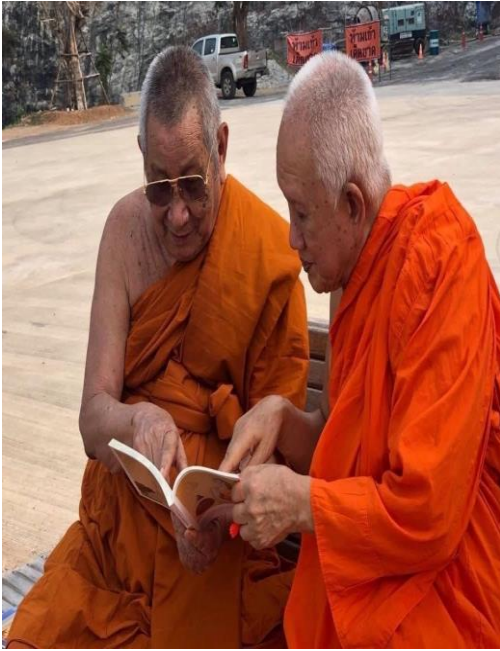
16/10/56
 ๒๙๕๐๐๐

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ญ
แบบสรุปโครงการวิจัย

แบบสรุปโครงการวิจัย

สัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัย จากงบประมาณงานวิจัยส่วนงาน ปี ๖๗

ชื่อโครงการ

หัวหน้าโครงการ

พระครูปลัดพุทธิวัฒน์,ดร. -

หน่วยงาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี
ศรีสุวรรณภูมิ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมหรือชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable Community Development) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทของแต่ละแห่งจะมีอัตลักษณ์ประจำถิ่นที่แตกต่างกันและมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณที่จะสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน จำเป็นต้องพึ่งพาสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม ระดับองค์กร หรือระดับประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ^๑ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนที่มีนัยสำคัญ โดยบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมทุกอย่งนั้น อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานคติความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ เพราะหลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะหมายรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี และควรคิดว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง มีความสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม^๒ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาโครงการสร้างพระพุทธรูปยุคดิจิทัลให้เชื่อมโยงกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทองเพื่อยกระดับให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นโครงการ “การกุศล” ที่ดำเนินการไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ร่วมงานเป็นเงิน นอกจากจะได้บุญกุศล ได้ความสุขใจ การภาคภูมิใจในการสร้างสาธารณะประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ดังนั้น ผู้นำในการก่อสร้างพระพุทธรูปยุคดิจิทัล ได้แก่ พระธรรมพุทธิมงคล (สอิ่ง สิรินนโท) หรือ “เจ้าคุณสอิ่ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร พระเดชพระคุณท่านต้องแสวงหาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยเสริมให้เกิดศรัทธาแห่งปัญญาที่ทุกภาคส่วนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วม ได้ใช้ทักษะการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมให้มีสัดส่วน รักษาระดับการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/งานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่ไม่มีงบประมาณ ไม่มีอำนาจสั่งการหรือบังคับบัญชาของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถระดมทุนในการสร้างพระพุทธรูปและการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง ทั้งนี้ เพราะเมืองอู่ทองนั้นนักโบราณคดีได้พบหลักฐานการติดต่อค้าขายกับอินเดียตั้งแต่สมัยยุคเหล็กตอนปลายของอินเดีย (อยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๕)^๓

เมืองโบราณอู่ทอง ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจรเข้สามพัน มีร่องรอยการอยู่อาศัยมาอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองจากสังคมเกษตรกรรมในระดับหมู่บ้านเข้าสู่สังคมเมือง จนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมเมืองหนึ่งในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา^๔ พบโบราณสถานที่เป็นเจดีย์ ๑๓ องค์ พบโบราณวัตถุอยู่ในเขตอู่ทองในสมัยทวารวดีหลายชนิด ได้แก่ ในเจดีย์หมายเลข ๑ พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดีเป็นพระพุทธรูปสำริด ปางเสด็จจากดาวดึงส์และแผ่นอิฐตกแต่งลวดลายธรรมจักรและจารึก จัดอยู่ในราวอายุพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ เจดีย์หมายเลข ๒ พบวัตถุโบราณสมัยทวารวดีเป็นเศียรพระพุทธรูปทองคำ ธรรมจักรศิลา^๕ เป็นต้น นอกจากนี้ยังขุดพบจารึกบนเหรียญเงินจารึก เย ธมมา บนแผ่นอิฐ มีอายุช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พระอุ้มบาตรปูนปั้น เสาคินแปดเหลี่ยมและแท่นรอง อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔^๖ จึงมีหลักฐานเชื่อได้ว่า พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนเมืองอู่ทองและยังพบโบราณสถานโบราณวัตถุที่บ่งบอกว่าเป็นศิลปะ”สมัยทวารวดี”จำนวนมาก

พระธรรมพุทธิมงคล (สอึ้ง สิรินันโท) หรือ “เจ้าคุณสอึ้ง” เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ได้นำเสนอแผนงาน/โครงการก่อสร้างสมเด็จพระพุฒาจารย์ทิวาสีสุวรรณภูมิ ปางโปรดพระพุทธรูปมารดา หรือปางกตัญญูตกเวทีกว้าง ๒๕ เมตร สูง ๓๕ เมตร โดยใช้วิธีการแกะสลัก(ปูนสูง) ไว้บนหน้าผามังกรบินที่อกเขาพุหางนาค เขตวนอุทยานแห่งชาติพุฒิม่วง (สภาพเดิมเป็นพื้นที่ที่มีการระเบิดหินบริเวณกว้าง พื้นที่ในภาพรวมเป็นหลุมบ่อลึก ลักษณะภูเขาได้ถูกระเบิดเป็นหน้าผาสูงชัน อยู่ใกล้กับ

^๑ .วันชัย วัฒนศัพท์. คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน: คู่มือการจัดการสร้างความปรองดองในระบบบริการ

สาธารณสุข. ขอนแก่น: ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท. ๒๕๕๓.

^๒ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร: ๕๙๘ Print. ๒๕๔๖.

^๓ ชิน อยุดี. เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ที่อำเภออู่ทอง. โบราณวิทยาเรื่องเมืองอู่ทอง. (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร. ๒๕๐๙) หน้า ๔๓-๕๐.

^๔ หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสุพรรณบุรี, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๒): หน้า ๓๐-๓๗.

^๕ นายเชมชาติ เทพไชย, โบราณคดีและประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี. สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ สุพรรณบุรี, (ห้างหุ้นส่วนจำกัด สวรรค์.๒๕๔๒) หน้า ๗๖-๗๘.

^๖ หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสุพรรณบุรี, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๒): หน้า ๓๘-๓๙.

วัดเขาทำเทียม ในเขตตำบลอุ้มถ้อง อำเภออุ้มถ้อง จังหวัดสุพรรณบุรี) โดยมุ่งหวังให้เป็นพุทธมณฑลประจำจังหวัดเชื่อมโยงกับแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุ้มถ้องและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงพระพุทธศาสนา เป็นรมณีสถาน รวมทั้งสร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้แผ่ไพศาลเจริญรุ่งเรืองไปทั่วโลก เป็นการยืนยันหยัดว่า “พระพุทธศาสนาต้องคงอยู่กับประชาชนตลอดไป” ภายใต้ความขาดแคลนทรัพยากรการบริหารและการจัดการ ได้เริ่มโครงการก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๕๗ เสร็จสมบูรณ์ทั้งองค์พระ สภาพพื้นที่ และสาธารณูปโภค เมื่อปี ๒๕๖๖ โดยได้รับบริจาคและได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทุกประเภทจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม สิ้นค่าใช้จ่ายประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการบริจาคและสนับสนุนทรัพยากรก่อสร้างสมเด็จพระพุทธปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ ได้มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม และสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและจะทำให้ผู้มีส่วนรวมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตามและรวมถึงตกลงยอมรับได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจ มีการบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงพัฒนาอย่างไรบ้างที่ผู้กมัตทุกภาคส่วนให้ร่วมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มพื้นที่การท่องเที่ยวและเป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน สร้างความมั่นคงและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒ เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

๓. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างพระพุทธรูปขยคีรีศรีสุวรรณภูมิและการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมทวารวดีเมืองอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ร่วมวิจัยคือ ผู้ประกอบการ สมาชิกและผู้นำชุมชน ใช้การเลือกแบบเจาะจงจากวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน ๔ แห่ง เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ SWOT จัดเวทีเสวนา สังเกต และการตรวจเยี่ยมประเมินผลประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแบบอุปนัยและเชิงปริมาณใช้ สถิติเชิงอนุมานและเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัย พบว่า

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. ด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

- สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ได้
- สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประกอบการประกันคุณภาพการให้บริการวิชาการแก่สังคม

๒. ด้านการพัฒนากิจกรรมมหาวิทยาลัยและชุมชน

- มีการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปเผยแพร่และนำไปใช้กับชุมชนต่อไป

๓. ด้านการพัฒนาและส่งเสริม

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตนำนานแนวทางที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับปรุงและจัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับชุมชน มีความเข้มแข็งและสร้างรายได้แก่ชุมชนต่อไป

หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ชุมชน และสถาบันการศึกษา ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้กับประชาชน

การประชาสัมพันธ์

- มีการประชาสัมพันธ์ผ่านป้ายสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย
- มีการประชาสัมพันธ์โดยการนำเสนอบทความวิจัย

มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและผลิตภัณฑ์กล้วยอื่นๆของกลุ่มเกษตรกรทางอินเทอร์เน็ตในเว็บเพจของกลุ่มการท่องเที่ยว ๔ แห่ง -

ภาคผนวก ฎ
ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัยส่วนงาน

ผู้วิจัย

1. ชื่อ

- 1.1 ชื่อภาษาไทย พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีดน้อย เนตรพระ
- 1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ Phrakhubaidika Sakdanai Natepra
- 1.3 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 1729900177152
- 1.4 ที่อยู่ 249 วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี . e-mail : phrakhugong@gmail.com โทร .08-3618-7830

2. คุณวุฒิ : ร.บ. รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่

รป.ม. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

4. ประวัติการศึกษา

ระดับ	ชื่อปริญญา (สาขาวิชา)	ชื่อสถาบัน, ประเทศ	ปี พ.ศ. ที่จบ
ปริญญาตรี	รัฐศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่	2555
ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์	วิทยาลัยนครราชสีมา	2562

5. ผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ และสิ่งตีพิมพ์

5.1 ผลงานวิจัย / วิทยานิพนธ์ (ผลงานวิจัย)

พระครูใบฎีกาศักดิ์ดีดน้อย เนตรพระ(2562) การศึกษาวิเคราะห์เมืองอุทองในฐานะประวัติศาสตร์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา An Analytical Study of U-THONG City as a History of Buddhist Propagation

5.2 สิ่งตีพิมพ์/บทความทางวิชาการ

บทความวิชาการ

พระครูใบฎีกาศักดิ์ดนัย เนตรพระ(2562) สติ-สัมปชัญญะ Solving Social Consciousness”พิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ Veridianวารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University Humanities, Social Sciences and artsVolume 12 Number 4 July – August 2019 หน้า 606-623 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (TCI ฐาน 1)

5.3 ผลงานทางวิชาการด้านอื่นๆ

การนำเสนอผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6. ทุนและรางวัลที่ได้รับ

7. ความเชี่ยวชาญ

8. ประสบการณ์ด้านการวิจัย

.....